

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण-२०८०

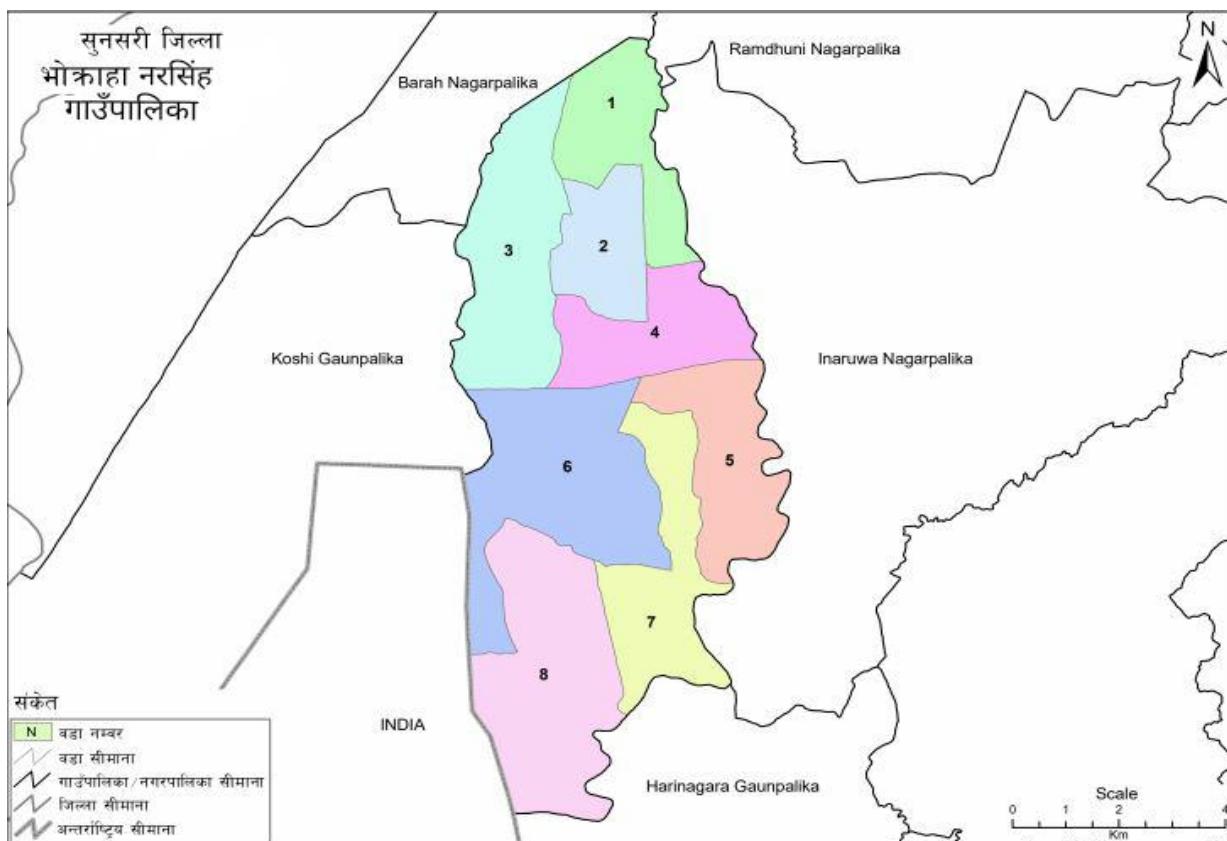
प्रकाशक

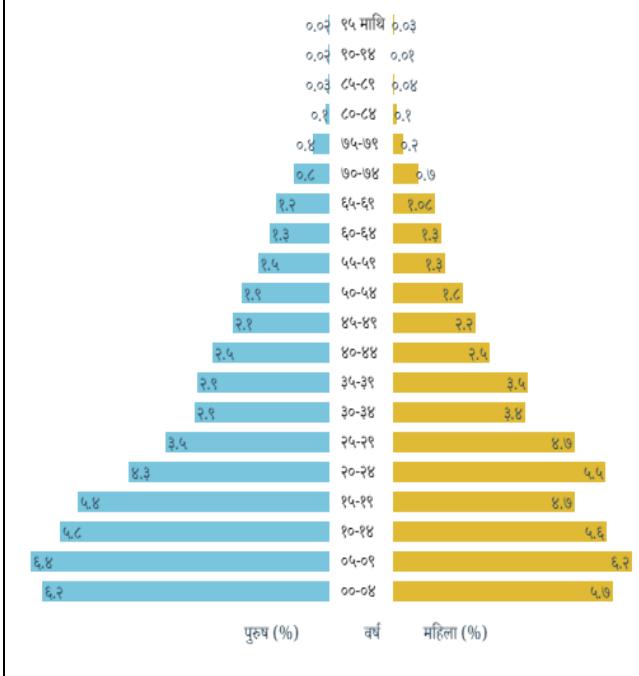
भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चिरौली, सुनसरी, कोशी प्रदेश,
२०८०

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, २०८०

(Bhokraha Narsingh Rural Municipality Profile)

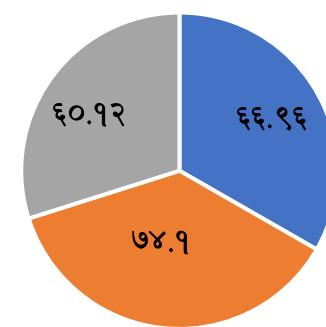
प्रकाशक
भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कोशी प्रदेश, सुनसरी
२०८०

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसंख्याको बृद्धिको प्रबृत्ती ०६८ देखि ०७८

भोक्राहा नरसिंह गापाको साक्षरता दर प्रतिशतमा ०७८

- जम्मा साक्षरता दर
- पुरुष साक्षरता दर
- महिला साक्षरता दर

दस्ताबेज

- भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, २०८०

प्रकाशक : भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, सुनसरी

सर्वाधिकार : प्रकाशकमा सुरक्षित

मुद्रण :

प्राविधिक सहयोगी संस्था

- एब्सुलुट टेक्निकल इन्स्टिच्युट एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा. लि.
इटहरी ९, सुनसरी।

प्राविधिक सहयोग

- विमल नेपाल (bimaljmc@gmail.com)

पहिलो प्रकाशन मिति : २०७४

अद्यावधिक मिति: २०८०, पुस

नोट : भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाले तयार पारेको यो अद्यावधिक बस्तुगत विवरणसम्बन्धी सम्पूर्ण अधिकार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, चिरौली, सुनसरीमा निहित रहेको छ। भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको लिखित स्वीकृतिबिना व्यापारिक प्रयोजनका लागि यसको पूरै वा आंशिक भाग हु बहु प्रकाशन गर्न, परिवर्तन गरेर प्रकाशन गर्न, कुनै विद्युतीय साधन वा अन्य प्रबिधिबाट रेकर्ड गर्न र प्रतिलिपि निकालन पाइने छैन। यो प्रावधानले अध्ययन, अनुसन्धान तथा खोजमा लाग्ने अनुसन्धाता, योजनाविद्, विद्यार्थी तथा गैर व्यापारिक बर्गलाई भने बाधा पार्ने छैन।

मन्त्रव्य

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका स्थानीय सरकारको रूपमा रही आफ्ना योजना, नीति तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी तिनलाई कार्यान्वयन गर्दै आईरहेको छ । यसका लागि वास्तविक तथ्य, तथ्याङ्क, तथा पालिकाको यथार्थ सूचना आवश्यक पर्दछ । नेपालको संविधान २०७२ को अनुसूचि द मा स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख सङ्कलनलाई स्थानीय तहको अधिकार सूचिमा सबैधानिक रूपमै निर्दिष्ट गरेको छ । यसै अनुरूप पछिल्लो समयमा पालिकामा विद्यमान बस्तुस्थितिलाई उजागर गर्न भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको अद्यावधिक बस्तुगत विवरण तयार पारिएको हो । यसले निश्चित रूपमा आगामी दिनमा गाउँपालिकास्तरिय योजना, नीति तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्न, कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकीकरण गर्न, कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्न मद्दत गर्नेछ ।

यस बस्तुगत विवरणले गाउँपालिकाको जनसांख्यिक, सामाजिक, आर्थिक तथा सुशासनका पक्षसँग सम्बन्धित विवरणहरूलाई समेटेको छ । संघीय शासन व्यवस्थाको तल्लो तहमा रहेको स्थानीय तहका शुद्धम र खण्डीकृत तथ्याङ्कहरू अभाव भईरहेको परिप्रेक्ष्यमा यस प्रकारको बस्तुगत विवरणले सरोकारवाला सबै पक्षलाई सहयोग गर्नेछ । यसका साथै गाउँपालिकाको अध्ययन गर्न चाहने विद्यार्थी, अनुसन्धानकर्ता, योजना निर्माणकर्ता तथा गाउँपालिकावासीहरूलाई यो बस्तुगत विवरणले सूचना प्रदान गर्न सहयोग पुग्ने छ भन्ने मैले आशा लिएको छु ।

यो बस्तुगत विवरण तयार गर्ने गाउँपालिका कार्यालयको सम्पूर्ण टिम, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत तथा बडा तहमा रहेर महत्वपूर्ण जिम्मेवारी पुरा गर्नु हुने निर्वाचित बडा अध्यक्ष तथा जनप्रतिनिधिहरू, बडा कर्मचारीहरू, सूचना तथा तथ्याङ्क संकलनको कार्यमा खट्टनु हुने अनुसन्धानकर्ताहरू, तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने सम्पूर्ण उत्तरदाताहरू, पालिकाका विषयगत शाखाका प्रमुख तथा कर्मचारीहरू, विभिन्न संघसंस्था लगायत सबैमा गाउँपालिकाको तर्फबाट आभार प्रकट गर्न चाहन्छु । यसैगरी यो प्रतिवेदन समयमै सम्पन्न गर्न सहयोग गर्ने परामर्शदाता श्री एक्सुलुट टेक्निकल इन्स्टिच्युट एण्ड रिसर्च सेन्टर, इटहरी ९, सुनसरीलाई समेत धन्यबाद दिन चाहन्छु । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको विकासको मार्ग चित्र कोर्न र आगामी दिनमा सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरूको मुल्याङ्कन गर्न यो बस्तुगत विवरण सहयोगी बन्न जाने विश्वास समेत व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

अन्त्यमा, भोक्राहा नरसिंहलाई समृद्ध बनाउन, पालिकालाई जनमैत्री तथा परिणाममुखी बनाउन, आम भोक्राहा नरसिंहबासीको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन निर्वाचित जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज, उद्योगी, व्यवसायी, बुद्धिजीवि, नीजि, सहकारी क्षेत्र एवम् संघीय एवम् प्रदेश सरकारहरू लगायत सम्पूर्ण गाउँबासीहरूको सार्थक सहयोग, साथ, समन्वय तथा साभेदारी रहने अपेक्षा समेत लिएको छु ।

अजमल अख्तर आजाद

अध्यक्ष

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका

प्राक्कथन

नेपालको संविधानले तीन तहको शासन व्यवस्थाको परिकल्पना गरेको छ । जसमध्ये स्थानीय तहका तथ्याङ्कहरुको सङ्कलन तथा व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी संविधानतः स्थानीय सरकारमा रहेको छ । कुनै पनि स्थानीय तह (नगरपालिका/गाउँपालिका) ले आफ्नो क्षेत्रको विकासको लागि भरपर्दो तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्नुपर्ने प्राबद्धान रहेको छ । पन्थौं योजना (आ.ब. २०७४-२०७५/०७६) ले पनि गाउँपालिका वा स्थानीय तहहरूले तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्ने कार्यलाई नीतिगत रूपमै प्राथमिकता दिएको छ ।

यसै तथ्यलाई मध्यनजर गरी भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकास्तरिय यस बस्तुगत विवरणलाई अद्यावधिक रूपमा तयारी गरिएको छ । वर्तमान समयमा गाउँपालिकामा रहेको जनसाङ्खिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा आर्थिक अवस्थाको पहिचान गरी भविष्यका आवश्यकता आंकलन गर्ने उद्देश्यका साथ यो वस्तुगत विवरण सीमित समय तथा स्रोत र सीमाभित्र रही तयार गरिएको हो । वस्तुगत विवरणलाई सामान्य रूपमा अध्ययन गर्ने जो कोहीले पनि यो गाउँपालिकाको बहुआयामिकता सहितको वर्तमान अवस्था सहजै अनुमान गर्न सक्ने देखिन्छ । यो अद्यावधिक बस्तुगत विवरणले भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आधारभूत जानकारी मात्र समेटेको छैन बरु यसले गाउँपालिकाका सम्भावना र चुनौतिहरूलाई उजागर समेत गरिदिएको छ ।

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको गठन पछि पहिलो पटक प्रकाशित बस्तुगत विवरण, २०७४ का जनसाङ्खिक, सामाजिक, आर्थिक, भौतिक तथा अन्य सूचना तथा तथ्याङ्कहरु अद्यावधिक गर्नु पर्ने आश्यकतालाई मध्यनजर गरी यो बस्तुगत विवरण अद्यावधिक गरिएको हो । यसबाट गाउँपालिकाको अध्ययन गर्न चाहने विद्यार्थी, अनुसन्धाता, योजनाविद् तथा गाउँपालिकावासीहरूलाई आवस्यक सूचना प्रदान गर्न सहयोग पुग्ने छ भन्ने अपेक्षा गर्दछु । यस अद्यावधिक विवरणले भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको दीगो विकासका लक्ष्यहरूका सूचकहरु तयार गर्न, योजना तथा कार्यक्रमहरुको मध्यावधि समीक्षा गर्न तथा अनुगमन एवम् लेखाजोखा गर्न सहयोग गर्ने छ । यस्तो महत्वपूर्ण बस्तुगत विवरण तयार गर्नेकममा आफ्नो महत्वपूर्ण समय प्रदान गर्ने गाउँपालिकाका अध्यक्षज्यु, गाउँपालिकाका उपाध्यक्षज्यु, वडाध्यक्षज्युहरु, विभिन्न शाखाका प्रमुखज्युहरु लगायत सम्पूर्ण कर्मचारी, बडा सचिव साथीहरू, विभिन्न संघ सम्प्रतिनिधि तथा अन्य कर्मचारीहरू, अनुसन्धाताहरु तथा बस्तुगत विवरणलाई यो रूप दिन सहयोग पुयाउन प्राविधिक रूपमा परामर्श प्रदान गर्नु हुने श्री एब्स्युलुट टेक्निकल इन्स्टिच्युट एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि., इटहरी ९, सुनसरीलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु । अद्यावधिक बस्तुगत विवरणले समेटन नसकेका र पालिकाका गतिशील सामाजिक, आर्थिक, जनसांख्यिक, भौतिक तथा शैक्षिक सूचकहरूलाई आगामी दिनमा नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्दै जाने प्रतिबद्धता समेत व्यक्त गर्दछु ।

सुवर्ण घिमिरे
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका

बिषयसूचि

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, २०८०	11
(Bhokraha Narsingh Rural Municipality Profile)	11
परिच्छेद एक : परिचय	11
१.१ बस्तुगत विवरणको पृष्ठभूमि	11
१.२ बस्तुगत विवरणको उद्देश्य	11
१.३ बस्तुगत विवरणको कानूनी तथा नीतिगत आधारहरु	12
१.४ बस्तुगत विवरणको तयारीका चरणहरु	12
१.४.१ बस्तुगत विवरण ढाँचा, औजार तथा कार्यविधि तयारी	12
१.४.२ बस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला	13
१.४.३ गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन	13
१.४.४ तथ्याङ्क सङ्कलन	13
१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण	13
१.४.६ बस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी	13
१.४.७ बस्तुगत विवरणको सुभाव सङ्कलन	14
१.४.८ बस्तुगत विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयारी	14
१.५ प्रोफायलको सीमा	14
परिच्छेद दुई : गाउँपालिकाको चिनारी	16
२.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि (नामाकरण)	16
२.२ भौगोलिक अवस्थिति (सीमाना)	17
२.३ राजनीतिक अवस्थिति तथा प्रशासनिक विभाजन	18
२.४ प्राकृतिक सम्पदा	20
२.५ सांस्कृतिक उत्कृष्टता	20
२.६ विकासका संभावनाहरु	20
परिच्छेद तीन : पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था	21
३.१ स्वामित्वको आधारमा घरपरिवारको विवरण	21
३.१.१ बडागतरूपमा स्वामित्वको आधारमा घरपरिवारको विवरण	22
३.१.२ घरको बनावटसम्बन्धी विवरण	22
३.१.३ घरको बाहिरी गाहोको सामग्री सम्बन्धी विवरण	23
३.१.४ घरको छानोको बनोटसम्बन्धी विवरण	24
३.१.५ घरको भुइँको बनोटसम्बन्धी विवरण	25
३.१.६ खानेपानीको मुख्य स्रोत	26
३.१.७ खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन	27
३.१.८ बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत	28

३.१.९ शौचालयको सुविधा.....	29
३.१.१० परिवारले उपयोग गरेका साधन र सुविधा	30
३.१.११ परिवारमा साना व्यवसाय सञ्चालनको अवस्था	32
३.१.१२ परिवारमा भएको मृत्यु सम्बन्धी विवरण	33
३.१.१३ उमेर तथा लिंगअनुसारको मृत्यु सम्बन्धी विवरण	33
३.१.१४ महिलाको उमेर अनुसार मातृ मृत्युको विवरण	34
३.१.१५ पालिकाबाट विदेशिएका घर परिवार संख्या तथा विदेश गएका व्यक्तिको संख्या (लिंग अनुसार) विवरण, ०७८	34
.....	
३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था	36
३.२.१ वार्षिक जनसंख्या बृद्धिदर.....	36
३.२.२ जनघनत्व	37
३.२.३ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसंख्या बृद्धिको प्रवृत्ति, २०६८-२०७८.....	38
३.२.४ उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्याको विवरण	39
३.२.५ गाउँपालिकाका वडा अनुसार उमेर तथा लिंगको विवरण.....	42
३.३ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण	46
३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	48
३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण.....	49
३.६ अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	50
परिच्छेद चार : आर्थिक अवस्था	53
.....	
४.१ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण	53
४.२ परिवारको आमदानीका स्रोतहरु	53
४.३ खाद्यान्न सुरक्षा तथा आत्मनिर्भरताको अवस्था	53
४.४ परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिनसम्बन्धी विवरण.....	54
४.५ गरिवीको अवस्था	54
४.६ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण	55
४.७ पालिकामा सूचिकृत बेरोजगारीको प्रबृत्ति विश्लेषण.....	55
४.८ भू-उपयोग तथा स्वामित्व.....	57
४.८.१ वर्तमान भूउपयोगसम्बन्धी विवरण.....	57
४.८.२ सिंचाईको स्रोत तथा सुविधा सम्बन्धी विवरण.....	57
४.८.३ सिंचित क्षेत्रफल	58
४.९ कृषि उत्पादन तथा कृषि बालीमा लाग्ने रोगसम्बन्धी विवरण	58
४.१० कृषि शाखाका गतिविधि सम्बन्धी विवरण.....	59
४.११ पशु शाखाको विवरण.....	60
४.१२ पशुपन्थीमा लाग्ने रोग तथा किरा	60
४.१३ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण	61
४.१४ कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धी विवरण.....	61
४.१५ उद्योग, व्यापार तथा बैंकिङ	61
४.१५.१ उद्योग तथा प्रशोधन सम्बन्धी विवरण	61
४.१५.२ पेट्रोल पम्प सम्बन्धी विवरण	61
४.१५.३ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	62
४.१६ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण	62
४.१७ बैंक तथा वित्तिय संस्था सम्बन्धी विवरण	62

४.१८ सहकारी सम्बन्धी विवरण	62
४.१९ स्वास्थ्य विमाका वारेको जानकारी भए नभएको वारेको विवरण	64
४.२० जीवन विमाका वारेको जानकारी भए नभएको वारेको विवरण	64
परिच्छेद पाँच: सामाजिक अवस्था	65
 ५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास	65
५.१.१ पाँच वर्ष भन्दा माथि र सो भन्दा माथिको साक्षरता विवरण	65
५.१.२ ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर तथा उमेर समुहका आधारमा रहेको साक्षरता विवरण	66
५.१.३ गाउँपालिकामा ५ वर्ष भन्दा माथिको उमेर समूहले विद्यालयमा पुरा गरेको शिक्षाको तह	67
५.१.४ गाउँपालिकामा ५ वर्ष भन्दा माथिको उमेर समूहले विद्यालयमा पुरा गरेको शिक्षाको तह	69
५.१.५ गाउँपालिकामा अध्ययनको प्रमुख क्षेत्रसम्बन्धी विवरण	69
५.२ गाउँपालिकाको शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण	70
५.३ पालिकाका बाल विकास केन्द्रको विवरण	71
५.४ गाउँपालिकाको विद्यार्थी विवरण, २०८०	71
५.५ गाउँपालिकाको शैक्षिक सूचकहरुको विवरण	73
५.५.१ विद्यार्थी भर्नासम्बन्धी सूचकहरुको विवरण	74
५.५.२ कक्षा दोहोरेयाउने संख्यासम्बन्धी सूचकहरुको विवरण	77
५.६ विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धिको विवरण	77
५.७ विद्यालयहरुको व्यवस्थापन पक्षको विवरण, २०७९	78
५.८ विद्यालयहरुको भौतिक स्थितिको विवरण, २०८०	80
५.९ विद्यालयहरुको समग्र अवस्थासम्बन्धी विवरण, २०८०	83
५.१० पालिकाको सामुदायिक सिकाई केन्द्रको विवरण	89
५.११ विद्यालय र प्रश्नको विवरण	89
५.१२ विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीको विवरण	91
५.१२.१ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका अन्तर्गतका विद्यालयका विभिन्न तहमा रहेका शिक्षकहरुको विवरण	91
५.१३ विद्यालय कर्मचारीको विवरण	94
५.१४ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका अन्तर्गतका बाल विकास स.का.हरुको विवरण	96
५.१५ गाउँपालिका शिक्षा समितिको विवरण	98
५.१६ स्वास्थ्य तथा पोषण	98
५.१६.१ स्वास्थ्य संस्था (स्वास्थ्य चौकि र आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र) को विवरण	98
५.१६.२ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु	99
५.१६.३ भोक्राहा नरसिंह गा.पा. को लक्षित जनसंख्या तथा स्वास्थ्य सूचकहरु	99
५.१६.४ खोप तथा पोषण सेवा सम्बन्धी विवरण	100
५.१६.५ पोषण कार्यक्रमको विवरण	101
५.१६.६ पालिकामा लिंग तथा जातजाति अनुसार पाएको स्वास्थ्य सेवाको विवरण	102
५.१६.७ परिवार नियोजन कार्यक्रमको विवरण	103
५.१६.८ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण	103
५.१६.९ सुरक्षित मातृत्व	105
५.१६.१० सुरक्षित गर्भपतन सेवाको विवरण	106
५.१६.११ गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखाले सम्पन्न गरेका प्रमुख कार्यहरु	107
५.१६.१२ गाउँपालिकामा रहेका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको विवरण	107
५.१७ खानेपानी तथा सरसफाई	107

५.१८ खानेपानी सुविधाको अवस्था.....	108
५.१९ शौचालय प्रयोगको अवस्था	108
५.२० सार्वजनिक शौचालय	109
५.२१ विद्यालयमा शौचालयको व्यवस्थापन	110
५.२२ फोहोरमैला व्यवस्थापन	110
५.२३ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण	110
५.२३.१ अपांगताको आधारमा जनसंख्या.....	110
५.२३.२ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका महिलाहरूले प्राप्त गरेको विभिन्न सूविधाको विवरण, २०८० .	112
५.२४ जेष्ठ नागरिक, विधवा महिला तथा दलित लाभग्राही बालबालिकाको विवरण	113
५.२५ व्यक्तिगत घटना दर्ताको अभिलेख	114
५.२६ राष्ट्रिय परिचयपत्रको विवरण	115
५.२७ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण	115
५.२८ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण	116
५.२९ कला, भाषा तथा संस्कृति	116
५.३० धार्मिक, ऐतिहासिक स्थल तथा सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा	116
५.३१ स्थानीय चाडपर्व, जात्रा तथा मेलाहरूको विवरण	118
५.३२ सरकारी तथा सार्वजनिक जमिनहरूको विवरण	118
५.३३ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था	119
परिच्छेद छः बन तथा वातावरणीय स्थिति.....	120
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था	120
६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण	120
६.१.२ सामुदायिक वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण	120
६.१.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण.....	120
६.२ विपद् जोखिम व्यवस्थापन.....	120
६.२.१ विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि क्षेत्रगत अगुवा तथा क्षेत्रगत समितिको संरचना	120
६.२.२ विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण.....	121
६.२.३ प्रकोप पहिचान तथा स्तरिकरण विवरण	121
६.३ जोखिमयुक्त (संवेदनशील स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण	122
६.३.१ आपतकालिन यातायात साधन सम्बन्धी विवरण	123
६.३.२ खुला क्षेत्र सम्बन्धी विवरण	123
परिच्छेद सातः भौतिक विकासको अवस्था	124
७.१ यातायात पूर्वाधार	124
७.१.१ सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था.....	124
७.१.२ सवारी सुविधा र रुट.....	126
७.१.३ गाउँ क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन	126
७.१.४ पालिका क्षेत्र भित्रका पुलहरूको विवरण	126
७.१.५ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण	126
७.१.६ गाउँपालिका अन्तरगतका सरकारी तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण	126
७.१.७ पशु बधशालाको विवरण.....	126
परिच्छेद आठः संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति	127
८.१ संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको अवस्था	127
८.१.१ गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा (व्याख्यात्मक).....	127

८.१.२ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका कार्यालयको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन.....	129
८.१.३ गाउँपालिकास्थित सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु.....	134
८.१.४ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको रोजगार सेवा केन्द्रको जनशक्ति ढाँचा व्यवस्थापन.....	134
८.१.५ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष ०८०/०८१ को बजेट विवरण.....	134
८.१.६ गाउँपालिकाको चल अचल सम्पति (कृषि पशु, स्वास्थ्य, आदि कार्यालयको एकमुष्ट).....	136
८.२ संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन	136
८.२.१ विषयगत समूह तथा संस्था (कृषि, पशुपालन, उद्यम विकास, बचत) सम्बन्धी विवरण	136
८.३ न्यायिक समिति तथा न्यायिक निरूपणको विवरण.....	137
८.३.१ पृष्ठभूमि.....	137
८.३.२ न्यायिक समितिमा विभिन्न आ.ब.हरुमा दर्ता भएका निवेदनहरुको विवरण.....	137
८.३.३ न्यायिक समितिमा हालसम्म मिलापत्र भएका निवेदनहरुको विवरण.....	137
८.३.४ विद्यमान न्यायिक समितिको विवरण.....	138
८.३.५ पालिकामा सूचिकृत मेलमिलापकर्ताको विवरण	139
८.४ ऐन, नीति, नियम र कार्यप्रणाली	139
८.४.१ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु	139
८.५ गाउँपालिकाका अवसर, चुनौति र समस्याहरु	142
सन्दर्भ सामग्रीहरु	146

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, २०८०

(Bhokraha Narsingh Rural Municipality Profile)

परिच्छेद एक : परिचय

१.१ बस्तुगत विवरणको पृष्ठभूमि

विकासको मूल आधार नै तथ्याङ्क हो । सही एवम् पूर्ण तथ्याङ्कको उत्पादन तथा विश्लेषण गर्नु एक चूनौतिपूर्ण कार्य हो । गाउँपालिका क्षेत्रको समग्र विकासका लागि गरिने योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा मूल्याङ्कन जस्ता हरेक पक्षमा तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ । यसैगरी गाउँपालिका क्षेत्रमा क्रियाशील सामुदायिक संगठन, टोल विकास, गैर-सरकारी तथा अन्तराष्ट्रिय गैर-सरकारी संघ/संस्थाहरुका लागि तिनका समुदाय लक्षित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न वास्तविक तथ्याङ्कको अति नै महत्वपूर्ण भूमिका रहने गर्दछ भने गाउँपालिका क्षेत्रको समग्र जनसाङ्खिक अवस्थाको जानकारी हरेक अनुसन्धाताका लागि आवश्यक हुने गर्दछ ।

प्रस्तुत पृष्ठभूमिलाई मध्यनजर गर्दै भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बर्तमान जनसाङ्खिक तथा सामाजिक स्थिति, भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसाङ्खिक बनौट, जातिगत/भाषिक/धार्मिक/पेशागत संरचना, जनघनत्व, जनसंख्या बितरणको अवस्था, बृद्धिदर एवम् जनसंख्या प्रक्षेपणको स्थिति, गाउँपालिकाको आर्थिक अवस्था, भु-उपयोग, कृषि तथा पशु विकासको स्थिति, पर्यटनको अवस्था, स्वास्थ्य विवरण, जलस्रोतको अवस्था, यातायात पूर्वाधार, भौतिक विकासको स्थिति, संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति, बन तथा वातावरणीय स्थिति, जनसाङ्खिक प्रवृत्ति र गतिशीलताले सामाजिक, आर्थिक तथा राजनीतिक क्षेत्रमा पारेको असरका सम्बन्धमा समेत अध्ययन गरी “भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण २०८०” अद्यावधिक रूपमा तयार पारिएको छ ।

अद्यावधिक बस्तुगत विवरणबाट गाउँपालिकाको विकासात्मक गतिबिधिहरुको तुलनात्मक अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण तथा विवेचना गर्न, अवसरहरु तथा संभावनाहरुको खोजी गर्न, विषयगत कार्यालयहरुको प्रगतिको अवश्था थाहा पाउन, अन्य संघ संस्थाहरुको तथ्यगत स्थितिलाई उजागर गर्न पालिकाको संस्थागत सुशासनको स्थिति प्रकाश पार्न तथा तथ्याङ्कमा आधारित नीति तथा कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्न महत्वपूर्ण रूपमा सहयोग पुग्नेछ ।

१.२ बस्तुगत विवरणको उद्देश्य

यो बस्तुगत विवरण मूलतः भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आगामी योजना, नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नका लागि तथ्याङ्कीय आधार सिर्जना गर्ने सन्दर्भमा तयार गरिएको छ । यसले योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, सुपरिवेक्षण, मूल्याङ्कन जस्ता कुराको लेखाजोखा गर्न मद्दत गर्नेछ । बस्तुगत विवरण तयार पार्नुका उद्देश्यहरु यसप्रकार रहेका छन्:

क) भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति तथा चिनारी प्रकाश पार्ने ।

ख) गाउँपालिकाको पारिवारिक विवरण तथा जनसाङ्खिक अवस्था उजागर गर्ने ।

ग) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने मानिसहरुको आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक, शैक्षिक तथा पेशागत स्थितिको बारेमा जानकारी गराउने ।

- घ) गाउँपालिकाको संस्थागत तथा सुशासनको स्थितिको उजागर गर्ने ।
- ड) गाउँपालिका क्षेत्र भित्रको संभावना र समस्याहरु अवगत गराउने ।
- च) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका प्राकृतिक स्रोत-साधन तथा सीपको पहिचान गरी समष्टिगत विवरण प्रस्तुत गर्ने ।
- छ) गाउँपालिकाको भावि योजना तथा कार्यक्रम र नीति तर्जुमाको कार्यलाई आधार प्रदान गर्ने ।
- ज) गाउँपालिकाको बास्तविक र वस्तुगत सूचना संकलन र व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
- झ) गाउँपालिका भित्रका स्रोत, साधन र सीपको पहिचान गरी त्यसको सदुपयोग गर्ने तथा सम्भावित जोखिमहरूबाट बच्ने उपायहरूको खोजी गर्ने ।
- ञ) योजना छनौट पछि प्राथमिकता निर्धारणका लागि आधार तयार पार्ने ।
- ट) स्थानीय विकासका लागि नवीन सोच र चिन्तनको सम्भावनाका लागि मार्ग प्रशस्त गर्ने ।
- ठ) आवश्यक हुने निकाय र व्यक्तिलाई छिटो र छरितो ढंगमा सूचना उपलब्ध गराउने ।

यसरी नै प्रस्तुत वस्तुगत विवरण अद्यावधिक गर्नुका उद्देश्यहरूमा सूचनाको व्यवस्थापन गरी आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाका सूचनाहरू लिपिबद्ध गर्ने र प्रयोगमा ल्याउने कुरा निकै महत्वपूर्ण छ । विकास निर्माणका कार्यसँग समन्वय गरी स्थानीय मानिसहरूलाई सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन पनि यसका सूचनाहरू उपयोगी हुने छन् ।

१.३ वस्तुगत विवरणको कानूनी तथा नीतिगत आधारहरु

कुनै पनि स्थानीय तह (नगरपालिका/गाउँपालिका) ले आफ्नो क्षेत्रको विकासको लागि भरपर्दो तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ । पन्थैं योजनाले पनि गाउँपालिका वा स्थानीय तहहरूले तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्ने कार्यलाई नीतिगत रूपमै प्राथमिकता दिएको छ । नेपालको सर्विधान २०७२ को अनुसूचि द मा स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख सङ्कलनलाई स्थानीय तहको अधिकार सूचिमा संबैधानिक रूपमै निर्दिष्ट गरिएको छ । सोहि अनुरूप स्थानीय शासन सञ्चालन गर्न स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ समेत जारी भईसकेको परिप्रेक्ष्यमा स्थानीय सरकारलाई कामकाज गर्न, नीति, कार्यक्रम तर्जुमा गर्न, सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गर्नका लागि वस्तुगत विवरण आवश्यक भएको हो ।

१.४ वस्तुगत विवरणको तयारीका चरणहरु

नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्धारण गरेको गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यबिधि अनुसार तपसिलका चरणहरु अवलम्बन गरी “भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८०” तयार गरिएको छ ।

१.४.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, औजार तथा कार्यबिधि तयारी

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०८० तयार गर्नका लागि सर्वप्रथम गाउँपालिकाबाट निर्णय गरी वस्तुगत विवरणमा समावेश गर्ने विषयवस्तु, तथ्याङ्क सङ्कलन विधिलाई

निर्धारण गरिएको थियो । यस क्रममा वस्तुगत विवरण तयारी कार्यमा संलग्न हुनेहरुका लागि पारिवारिक विवरण सर्वेक्षण आचारसंहिता जारी गर्ने समेत निर्णय गरिएको थियो ।

१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको लागि गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालाहरु बीच वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा, तथ्याङ्कको स्रोत तथा तयारी सम्बन्धमा कार्यशालाको आयोजना गरिएको थियो ।

१.४.३ गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण सञ्चालन गर्ने कार्यका लागि सर्वेक्षण गर्ने गणकहरूलाई वास्तविक र विश्वासनीय तथ्याङ्क सङ्कलन, उत्तरदातासँगको सम्पर्क तथा समन्वय, सरोकारवालाहरुसँगको समन्वय लगायतका विषयहरुमा एक दिने अभिमुखीकरण सञ्चालन गरि परिचालन गरिएको थियो ।

१.४.४ तथ्याङ्क सङ्कलन

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८० सञ्चालन गर्ने कार्यका लागि पालिकाका दोषी वडाहरुमा गणकहरूलाई तथ्याङ्क सङ्कलन फाराम सहित नमूना सर्वेक्षणका लागि खटाईएको थियो । यस अधि वास्तविक र विश्वासनीय तथ्याङ्क सङ्कलन, उत्तरदातासँगको सम्पर्क तथा समन्वय, सरोकारवालाहरुसँगको समन्वय लगायतका विषयहरुमा एक दिने अभिमुखीकरण सञ्चालन गरिएको थियो । यसरी नै विषयगत कार्यालय तथा अन्य संघ संस्थाका तथ्याङ्कहरु सङ्कलनका लागि गाउँपालिका क्षेत्रका सरकारी निकाय, गैर सरकारी निकाय तथा अन्य संघ संस्थाका महत्वपूर्ण र जानकार अधिकारी वा प्रमुख/प्रतिनिधिहरु सँग खुला प्रश्नावलीको माध्यमबाट अन्तरवार्ता लिई गाउँपालिका क्षेत्रको जनसांख्यीक, सामाजिक, आर्थिक तथा राजनैतिक अवस्था र त्यसको बहु-आयामिक पक्षहरुका सम्बन्धमा सूचना तथा जानकारीहरु सङ्कलन गरिएको थियो । पालिकाका प्रत्येक वडामा गई सरोकारवालाहरुसँग सामुदायिक प्रश्नावली समेत भराउने कार्य समेत सम्पन्न गरिएको थियो ।

१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण

नेपाल सरकार, तथ्यांक व्यवस्थापन कार्यालयबाट प्राप्त जनगणना, २०७८ का कोरा तथा अपरिष्कृत तथ्यांकहरु, अन्तिम नतिजाका सूचकहरु, भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको दोषी वडाबाट प्राप्त सर्वेक्षण प्रश्नावली फारामहरूलाई सङ्कलन गरिएको थियो । सङ्कलित उक्त नमूना सर्वेक्षण फारामहरूलाई वडागत रूपमा छुट्टयाएर कम्प्युटर सफ्टवेयर SPSS को प्रयोग गरी प्रशोधन तथा विश्लेषण गरिएको थियो । आवश्यकताअनुसार विभिन्न गणितीय तथा तथ्याङ्कशास्त्रीय विधिहरुको प्रयोग गरी तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गरी प्रयोगयोग्य बनाईएको थियो ।

१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका सबै वडाबाट प्राप्त तथ्याङ्क तथा सूचनाहरूलाई कम्प्युटर सफ्टवेयर MS Excel तथा SPSS मा प्रशोधन गरी विश्लेषण गरिएको थियो भने गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका विषयगत कार्यालय तथा संघ संस्थाहरुबाट प्राप्त सूचना तथा तथ्याङ्कहरूलाई समेत गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यबिधि २०७४ ले निर्दिष्ट गरेको ढाँचामा “भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८०” को मस्यौदा निर्माण गरिएको थियो । वस्तुगत विवरणको मस्यौदालाई गाउँपालिकामा कार्यरत स्वास्थ्य, योजना, कृषि लगायतका शाखाका कर्मचारी तथा परामर्शदात्री संस्थाका

प्रतिनिधि/सहजकर्ता द्वारा निर्माण गरिएको थियो । वस्तुगत विवरणको मस्यौदामा तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषणबाट प्राप्त सूचना तथा विवरणलाई आवश्यकता अनुसार उपयुक्त तालिका, सूचकाङ्क, रेखाचित्रमा प्रस्तुत गरिएको थियो । वस्तुगत विवरणको मस्यौदामा गाउँपालिका भित्रको तथ्याङ्क विश्लेषण गरी प्राप्त भएको सूचनालाई सकेसम्म क्षेत्रगत, लैडिगक तथा सामाजिक आधारमा खण्डीकृत गरी प्रस्तुत गरिएको थियो । वस्तुगत विवरणलाई बुझ्न र प्रयोग गर्न सजिलो हुने गरी आवश्यकतानुसार विभिन्न भाग, खण्ड र उपखण्डमा विभाजन गरी प्रस्तुत गरिएको थियो । वस्तुगत विवरणको मस्यौदामा वस्तुगत विवरण तयारी कार्यसँग सम्बन्धित कागजात, तथ्याङ्क सङ्कलन प्रश्नावली तथा अन्य दस्तावेजहरूलाई समावेश गरी सन्दर्भसामग्री समेत समेटिएको थियो ।

१.४.७ वस्तुगत विवरणको सुभाव सङ्कलन

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८० को पहिलो मस्यौदा (ड्राफ्ट) प्राप्त भएपछि, प्रस्तुत भएका सूचना तथा विवरणको सत्यपन, विवरणहरूको अन्तरसम्बन्ध, तुलनात्मक पक्षहरू, मस्यौदाले समेट्न नसकेका विषय क्षेत्र/पक्षहरू, परिमार्जन गर्नुपर्ने पक्षहरू केलाउन पालिका कार्यालयमा पेश गरिएको थियो ।

तथ्याङ्क प्रमाणीकरण कार्यशालामा परामर्शदात्री संस्थाका सहजकर्ताले प्रोफायलको मस्यौदालाई क्रमिक रूपमा प्रस्तुत गरेका थिए । उक्त प्रस्तुति पश्चात् कार्यशालामा विभिन्न सुभाव सङ्कलन गरिएको थियो । उक्त छलफलबाट प्राप्त सुभावहरूलाई लिपिबद्ध गरिएको थियो । यसरी कार्यालयको छलफल र सुभावहरूलाई समावेश गरी “भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८०” अद्यावधिक प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप प्रदान गरिएको थियो ।

१.४.८ वस्तुगत विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

“भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८०” को मस्यौदा माथि पालिकाबाट सुभाव भएपश्चात् प्राप्त भएका सुभाव अनुरूप आवश्यकतानुसार थपघट तथा परिमार्जन गरी अद्यावधिक वस्तुगत विवरणलाई अन्तिम रूप दिईएको थियो । वस्तुगत विवरणको स्तरीयता तथा गुणस्तर सुनिश्चितताका लागि विज्ञहरूको सुभावलाई संवेदनशील रूपमा ग्रहण गरी सरोकारवालाहरूसँग पुनःपरामर्श गरी प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप प्रदान गरिएको छ ।

१.५ प्रोफायलको सीमा

१) नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्धारण गरेको कार्यविधिलाई आधार मानी “भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०८०” अद्यावधिक रूपमा तयार गरिएको छ ।

२) वस्तुगत विवरण तयार गर्दा पारिवारिक तथा व्यक्तिगत विवरणहरू संकलन गर्न नमुना सर्वेक्षण फारामहरूको प्रयोग गरिएको छ ।

३) भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालय, अन्य संघ संस्थाले उपलब्ध गराएका तथ्याङ्क, वडा कार्यालयहरू गाउँपालिका कार्यालय, विभिन्न विषयगत कार्यालयहरू, केन्द्रीय तथ्याङ्क व्यवस्थापन कार्यालय, विभिन्न मन्त्रालय, विभागहरू, टोल विकास संस्था, विद्यालयहरूबाट प्राप्त सूचना तथा तिनका अभिलेखहरूलाई प्रमुख आधारका रूपमा लिइएको छ ।

४) वस्तुगत विवरण तयार गर्ने कार्यमा प्राथमिक स्रोत अन्तरगत नमुना प्रश्नावली फाराम, सामुदायिक प्रश्नावली फाराम, अन्तरवार्ता, लक्षित समूह छलफललाई प्रयोगमा ल्याईएको थियो भने द्वितीय स्रोत

अन्तरगत मूलतः जनगणना, ०७८ लाई प्रयोग गरिएको छ, भने अभिलेख अध्ययन, वडा कार्यालयका विषयगत शाखाका डकुमेन्टहरूबाट पनि विभिन्न सूचना तथा तथ्यांकलाई लिईएको छ ।

- ५) बस्तुगत विवरण तयार गर्दा पालिकाका विभिन्न कार्यालयहरूका प्रकाशित र अप्रकाशित दुवै प्रकारका प्रतिवेदनको पनि सहयोग लिईएको छ ।
- ६) सीमित स्रोत, साधन तथा समयको परिधिले गर्दा यस प्रोफायलले वडा क्षेत्रको सम्पूर्ण पक्षलाई समेट्न सकेको छैन ।

यद्यपि, यस अद्यावधिक बस्तुगत विवरणले भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेको जनसाङ्खिक अवस्था, भौगोलिक अवस्था, सामाजिक विशेषता, प्राकृतिक सम्पदा, आर्थिक अवस्था, सुशासन तथा विकासको स्थिति आदि स्पष्ट हुने आधारभूत तथ्याङ्क, सूचक वा आधार रेखाको विवरण उपलब्ध गराउन मद्दत गरेको छ, जसले पालिका क्षेत्रको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक, शैक्षिक, वातावरणीय, दीगो विकास, सुशासन लगायतका योजनाहरू तर्जुमा गर्न, कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गर्न, अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा मूल्यांकन गर्न बृहत् आधारको रूपमा कार्य गर्नेछ ।

परिच्छेद दुई : गाउँपालिकाको चिनारी

२.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि (नामाकरण)

सुनसरीको भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका जिल्लाको दक्षिण पश्चिमी भागमा पर्दछ । यस गाउँपालिकाको पूर्वी भागमा इनरुवा नगरपालिका, पश्चिमी भागमा कोशी गाउँपालिका र भारत, उत्तरी भागमा वराह नगरपालिका तथा दक्षिणी भागमा हरिनगर गाउँपालिका रहेको छ । यस गाउँपालिकाको बीच भागबाट पूर्वपश्चिम राजमार्ग गएको छ । भोक्राहा नरसिंह पालिका उर्वर जमिनले भरपुर छ । उर्वर जमिन रहेका कारण यो पालिका कृषि उत्पादनका दृष्टिले निकै सम्पन्न छ । यस भेगबाट केही खोलाहरू पनि बगेका छन् । सप्तकोशी नदी नजिकै रहेको यस गाउँपालिकालाई भूमिगत जलस्रोतका लागि महत्वपूर्ण मान्य सकिन्छ । यसरी नै सागसब्जी र फलफूल उत्पादनका क्षेत्रमा यो गाउँपालिका जिल्लामा निकै प्रख्यात छ । यसको नजिकै रामधुनी, चतरा, प्रकाशपुर, चक्रघटटी र वराहक्षेत्र जस्ता धार्मिक तथा ऐतिहासिक क्षेत्रहरूको अवस्थिति रहनाले यो गाउँपालिका ऐतिहासिक र सांस्कृतिक दृष्टिले पनि महत्वपूर्ण मानिन्छ ।

प्राचीन समयमा भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्रको ठूलो भूभागलाई घना जंगलले ढाकेको थियो । कोशी नदीका किनारी भागमा केही जातजातिका मानिसहरूका ससाना वस्तिहरू थिए । तत्काल घना जंगलका कारण मानिसले खोला या नदीको किनारी भागमा तथा पहाडको फेदीमा बस्न आवश्यक थियो । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्रमा बेलाबेलामा पाइने पुराना वसोबासका अवशेषहरूले यसै कुराको संकेत गरेका छन् । भोक्राहा नाम आफै पनि ऐतिहासिक छ । अझ नरसिंह र भोक्राहा गाविस मिलेर यो गाउँपालिका बनेको हो । नरसिंह नाम भने भनै ऐतिहासिक देखिन्छ । किनकि अघि यस भेगमा नरसिंह विष्णुको एउटा पुरानो प्रतिमा पाइएको थियो, जसका आधारमा यस गाविसको नाम नै नरसिंह राखिएको हो । यहाँ प्राप्त नरसिंहको प्रतिमालाई इसाको पाँचौं शताब्दीतिर निर्मित प्रस्तर प्रतिमा मानिएको छ । उक्त प्रतिमा हाल काठमाडौंको राष्ट्रिय संग्रहालय छाउनीमा राखिएको छ । यसबाट यो गाउँपालिका क्षेत्र ऐतिहासिक कालदेखि नै प्रख्यात स्थल थियो भन्ने देखिन्छ । विक्रमको पाँचौं शताब्दीसम्ममा यसको नजिकै पर्ने वराहक्षेत्रको ख्याति भारतको ठूलो भूभागसम्म फैलिएको देखिन्छ । तसर्थ मेला पर्वका अवसरमा भारततिरबाट वराहक्षेत्रमा थुप्रै मानिसहरू तीर्थयात्राका लागि आउने गर्दथे । तत्कालिन मोरड भाडी तथा अति घना भएकाले वराहक्षेत्र जान पनि नदी किनाराको बाटो हिंडनु पर्दथ्यो । सम्भवतः हरिनगरा तथा भोक्राहा हुँदै भारततिरका तीर्थयात्री वराहक्षेत्रितर जाने र फिर्ने गर्दथे । तत्काल यस भेगमा केही ससाना वस्ति पनि थिए । त्यहाँ वैष्णव मन्दिर पनि बनेका हुँदा तिनै मन्दिरमा राखिएको नरसिंह विष्णुको प्रतिमा यस भेगमा पाइएको हो । कालान्तरमा कोशीको बाढीका कारण यहाँका वस्ति नासिए र मन्दिर भत्किए । तर विक्रमको पाँचौं शताब्दीतिरको नरसिंह विष्णुको प्रतिमा भने कोशीको बगरमा हजारौं वर्ष त्यतिकै रह्यो र पछि प्राप्त हुन पुग्यो । यहाँका पुराना वसोबासका भरनावशेषहरू पनि बेलाबेलाको कोशीको बाढीका कारण बगेर गए र नासिए पनि । यसरी भोक्राहा नरसिंह नेपालको सुनसरी जिल्लामा पर्ने एक ऐतिहासिक क्षेत्र हो भन्ने कुरा स्पष्ट छ ।

भोक्राहाको नामकरणका बारेमा अनेक प्रकारका तर्कहरू पाइन्छन् । हालको भोक्राहा शब्द भोक्राको अपभ्रंश भई बनेको मानिन्छ । भोक्राहाको नामकरणका बारेमा स्थानीय जनमानसमा प्रचलित एक किंवदन्तीअनुसार अघि यस भेगमा कोशीको बाढीले गर्दा बालुवा नै बालुवा रहेकाले कृषि उत्पादन राम्रोसँग हुँदैनथ्यो । तसर्थ त्यस भेगमा यदाकदा भोकमरी पर्ने पनि गर्दथ्यो । यता त्यसको छेउछाउमा

बस्ते मानिसहरूले यस भेगलाई अन्न नफल्ने तथा भोकमरी लाग्ने स्थानका रूपमा भोक्राहा भनेका हुन् भन्ने मान्यता छ ।

भोक्राहा गाउँपालिकामा नरसिंह गाविस पनि गाभिएको छ । यहाँ नरसिंह नाम नरसिंह विष्णुका नाममा राखिएको हो । यस भेगमा आजभन्दा करिब ६० वर्ष पहिलेतिर नरसिंह विष्णुको एउटा पुरानो प्रतिमा पाइएको थियो । आजभन्दा करिब १५ सय वर्ष पहिले निर्माण गरिएको मानिने उक्त प्रस्तर प्रतिमा हाल राष्ट्रिय संग्रहालय छाउनीमा संग्रहित छ । पूर्णकदको स्थानक उक्त प्रस्तर प्रतिमाले यस भेगको ऐतिहासिकता दर्साएको छ । यो प्रतिमा नरसिंह गाउँमा पाइनुको मतलब यस भेगमा अघि विष्णुका प्रतिमा र मन्दिरहरू स्थापना भएको अनुमान छ । यता यो प्रतिमा यसभन्दा केही उत्तरतिरबाट नदीको बाढीले बगाएर ल्याएको पनि हुन सक्तछ । जे भए पनि नरसिंह भेग ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र पुरातात्विक दृष्टिले पनि महत्वपूर्ण छ । यसरी नरसिंह गाविस आफैमा ऐतिहासिक महत्वको छ । यसले गर्दा भोक्राहाको ऐतिहासिक महत्व पनि बढेर गएको देखिन्छ । अघि यस भेगबाट वराहक्षेत्र जाने आउने मानिसहरू हिंडडुल गर्दथे । सम्भवतः यस भेगमा त्यसै बेला विभिन्न देवीदेवताका मन्दिरहरू समेत स्थापना भएका थिए भन्ने देखिन्छ ।

भोक्राहा गाउँपालिकामा नरसिंह गाविस पनि समावेश छ । यहाँ नरसिंहको नामकरणका सम्बन्धमा स्थानीय मानिसहरूमा प्रचलित विश्वास अनुसार भने अघि नरसिंहलाई नरसिंह टापू भनिन्थ्यो । यो गाउँ कोशीको बाढीले टापूका रूपमा परिणत भएको थियो । त्यहाँ विभिन्न प्रकारका जंगली जनावरहरू पाइन्थे भने मानिसहरू पनि बसोबास गरेका थिए । यसरी एउटै टापूमा जंगली जनावर र मानिसहरूको पनि बसोबास भएकाले मानिस र पशु सँगसँगै बस्ने टापूका रूपमा यसलाई नरसिंह टापू भनिएको हो । कालान्तरमा उक्त स्थान नरसिंह गाविसका नामले प्रख्यात भएको धारणा स्थानीय मानिसहरूमा पाइन्छ ।

नेपाल सरकारले बि.सं. २०७३ सालमा गरेको राज्य पुनर्संरचना पश्चात् यस गाउँपालिकाको नाम भोक्राहा नरसिंह राखिएको हो । यस अघि भोक्राहा र नरसिंह नामक दुई छुट्टा छुट्टै गाउँ विकास समितिका रूपमा रहेका थिए । जसको आ-आफैनै ऐतिहासिक विशिष्टता एवम् पहिचान रहेको थियो ।

२.२ भौगोलिक अवस्थिति (सीमाना)

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका नेपालको कोशी प्रदेश अन्तरगत सुनसरी जिल्लाको दक्षिण पश्चिमी भागमा अवस्थित छ । सुनसरी जिल्लाका १२ ओटा स्थानीय तहहरू मध्येको एउटा छुट्टै विशेषता भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाले बोकेको छ । यो गाउँपालिका नक्सामा हेर्दा सिधा ठाडो स्वरूपको देखिन्छ । यो गाउँपालिका भोक्राहा र नरसिंह गाविसलाई मिलाएर बि.सं. २०७३ सालमा पुनर्संरचना गरिएको हो । यस गाउँपालिकाको पूर्व तर्फ इनरुवा नगरपालिका, पश्चिम तर्फ कोशी गाउँपालिका र भारत सिमाना, उत्तर तर्फ बराहक्षेत्र नगरपालिका तथा दक्षिण तर्फ हरिनगर गाउँपालिका रहेको छ । यस गाउँपालिकाको बीच भागबाट पूर्वपश्चिम राजमार्ग गएको छ ।

विशिष्ट पहिचान तथा विशेषता बोकेको यस पालिकाको क्षेत्रफल ६३.३७ वर्ग किलोमिटर रहेको छ, जुन समग्र सुनसरी जिल्लाको करिब ५.०४ प्रतिशत हुन आउँदछ । सुनसरी जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १२५७ वर्ग किलोमिटर रहेको छ । यो गाउँपालिका समुद्र सतहबाट करिब ७० मिटर उचाईमा रहेको छ । यस गाउँपालिकाको भू- उपयोगको अवस्थामा अधिकांश भुभाग कृषि क्षेत्रले ओगटेको छ । यो गाउँपालिकाको सबै भूभाग सम्म तराई प्रदेशमा पर्दछ । तर यसको ढाल दक्षिणतिर फर्किएको हुनाले

यहाँका खोलानाला दक्षिणतिर बग्ने गर्दछन् । यस गाउँपालिकामा केही वन क्षेत्र रहेको छ भने यहाँ केही सिमसार र पानीका मूल पनि छन् ।

विशेषताहरू	विवरण
पालिकाको क्षेत्रफल (बर्ग कि.मि.)	६३.३७ बर्ग किमी
अक्षांश	२६ डिग्री ३१ मिनेट १६ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांशदेखि २६ डिग्री ३९ मिनेट ४५ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांशसम्म
देशान्तर	८७ डिग्री ४ मिनेट २२ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तरदेखि ८७ डिग्री ८ मिनेट ११ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तरसम्म
सिमाना	पूर्व तर्फ इनरुवा नगरपालिका, पश्चिम तर्फ कोशी गाउँपालिका र भारत, उत्तर तर्फ वराहक्षेत्र नगरपालिका तथा दक्षिण तर्फ हरिनगर गाउँपालिका रहेका छन् ।
कृषि क्षेत्र	८० प्रतिशत
गैङ्ग कृषि क्षेत्र	२० प्रतिशत
औसत तापक्रम	८ देखि ३४ डिग्री
औसत बर्षा	११०० मिलिमिटर
कृषियोग्य जमिन	४६१३ हेक्टर

२.३ राजनीतिक अवस्थिति तथा प्रशासनिक विभाजन

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका सुनसरीको दक्षिणपश्चिम भागमा पर्ने तराईको गाउँपालिका हो । यसको पूर्वमा इनरुवा नगरपालिका, पश्चिममा कोशी गाउँपालिका र भारत, दक्षिणमा हरिनगरा गाउँपालिका र उत्तरमा वराह नगरपालिका पर्दछन् । सप्तकोशी नदीको नजिकै पर्ने भए पनि यो गाउँपालिकाको अत्याधिक जसो जमिन निकै उर्बर पनि छ । तसर्थ यसलाई सुनसरीको महत्वपूर्ण गाउँपालिकाका रूपमा लिन सकिन्छ । यो गाउँपालिका विगतका भोक्राहा गाविस र नरसिंह गाविस मिलाएर बनेको हो । यो गाउँपालिकामा हाल ८ वडा रहेका छन् । जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.सं.	नयाँ वडा	समावेश गाविस र तिनका वडाहरू	कैफियत
१	१	भोक्राहा (३,४,८)	राज्य पुनर्संरचनाद्वारा कायम भएको नयाँ वडा नम्बर
२	२	भोक्राहा (१,२)	राज्य पुनर्संरचनाद्वारा कायम भएको नयाँ वडा नम्बर
३	३	भोक्राहा (५, ६)	राज्य पुनर्संरचनाद्वारा कायम भएको नयाँ वडा नम्बर
४	४	भोक्राहा (७,९)	राज्य पुनर्संरचनाद्वारा कायम भएको नयाँ वडा नम्बर
५	५	नरसिंह (१, ४)	राज्य पुनर्संरचनाद्वारा कायम भएको नयाँ वडा नम्बर
६	६	नरसिंह (२, ८, ९)	राज्य पुनर्संरचनाद्वारा कायम भएको नयाँ वडा नम्बर

७	७	नरसिंह (३,५,६)	राज्य पुनर्संरचनाद्वारा कायम भएको नयाँ वडा नम्बर
८	८	नरसिंह (७)	राज्य पुनर्संरचनाद्वारा कायम भएको नयाँ वडा नम्बर

स्रोत : www.mofaga.gov.np

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको राजनैतिक/प्रशासनिक विभाजनलाई तलको तालिकामा थप स्पष्ट रूपमा प्रस्तुत गरिएको छः

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको राजनैतिक/प्रशासनिक विभाजन

क्र.सं.	आधार	विवरण
१.	देश	नेपाल
२.	प्रदेश	कोशी प्रदेश
३.	जिल्ला	सुनसरी
४.	गाउँपालिका	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका
५.	वडा संख्या	८ (आठ) ओटा
६.	पालिकाको केन्द्र	चिरोली
७.	पूर्व	इनरूवा नगरपालिका
८.	पश्चिम	कोशी गाउँपालिका र भारत
९.	उत्तर	वराहक्षेत्र नगरपालिका
१०.	दक्षिण	हरिनगर गाउँपालिका
११.	कुल क्षेत्रफल	६३.३७ वर्ग कि.मी.
१२.	सुनसरी जिल्लामा पालिकाको क्षेत्रफल (प्रतिशत)	५.०४ प्रतिशत
१३.	कुल जनसंख्या (२०७८)	४९२८०
१४.	जनघनत्व (२०७८)	७७८ व्यक्ति प्रति वर्ग किमी
१५.	लिंग अनुपात (२०७८)	९७.२२
१६.	साक्षरता दर (२०७८, जम्मा)	६६.९६
१७.	साक्षरता दर (पुरुष, २०७८)	७४.९०
१८.	साक्षरता दर (महिला, २०७८)	६०.९२

२.४ प्राकृतिक सम्पदा

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका प्राकृतिक सम्पदाका हिसाबले निकै धनि रहेको छ । प्राकृतिक बरदान मानिने जलस्रोतका रूपमा यस पालिकामा प्रमुख रूपमा ३ ओटा खोलाहरु रहेका छन् । यिनीहरुमा सुनसरी खोला, खुनिया खोला, बाहुनी खोला रहेका छन् । सिँचाइको लागि खोला तथा नहरको सुविधा रहेको छ । उर्वर खेतियोग्य जमिनको उपलब्धता भएको यो पालिका कृषि उत्पादनमा अब्बल रहेको छ ।

यस पालिकामा गर्मीको समयमा अधिकतम तापक्रम ४२ डि.से. हुन्छ भने जाडो समयमा न्यूनतम तापक्रम ८ डि.से. हुन्छ । यसरी नै औसत वर्षा ११०० मिलिमिटर हुने यस पालिकामा वर्षा समय (असार, साउन, भदौ महिना) मा अधिकतम वर्षा हुन्छ भने जाडो समयमा शितलहरबाट पनि केही समुदायहरुलाई प्रभावित पार्ने गरेको छ ।

२.५ सांस्कृतिक उत्कृष्टता

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका सांस्कृतिक सम्पदाको हिसाबले उत्कृष्ट रहेको पाईन्छ । जातिगत विविधता रहेको यस पालिकामा विविध जात जातिको अन्तरघुलन रहेको तथा जातिगत रूपमा सहिष्णुता रहेको देखिन्छ । यहाँ मुस्लिम, कोईरी, यादव, उराँव, धानुक, तेली, मुसहर, खत्वे, सरवरिया आदि जातजातिका मानिसहरूको बाहुल्यता रहेको पाइन्छ । यहाँ परापूर्वकाल देखि नै विविध चाडपर्वहरु मनाउँदै आएको पाईन्छ । यहाँ चौरचन, छठ, माघी, सिरुवा, फागु, दिपावली, दशै, जितिया, कर्माधर्मा, विश्वकर्मा पूजा आदि मनाउने गरिएको छ । यस पालिकामा मुसलमान समुदायले मान्ने चाडपर्वहरुमा मोहरम, इद, रमजान, तथा बकर इद रहेको पाईन्छ । यहाँका जनजाति तथा दलित समुदायले हिन्दु धर्म मान्ने गरेको पाईन्छ भने मुसलमानहरूले ईस्लाम धर्म मान्ने गरेको पाईन्छ । यसरी नै क्रिश्चियन तथा प्रकृति धर्मावलम्बीहरु पनि रहेका छन् ।

यस पालिकामा विभिन्न मन्दिर तथा मस्जिदहरु समेत रहेका छन् । यिनीहरुको प्रचार प्रसारबाट यस क्षेत्रको पर्यटकीय संभावना तथा अवसरलाई विस्तार गर्न सकिन्छ ।

२.६ विकासका संभावनाहरु

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका धार्मिक, पर्यटकीय तथा प्राकृतिक रूपमा अथाह संभावना बोकेको क्षेत्र हो । यसरी नै यस क्षेत्रमा उर्वर खेतियोग्य जमिन भएकाले प्रसस्त मात्रामा आय आर्जन गर्न सकिने अवस्था रहेको छ । यस पालिका क्षेत्रमा रहेका सबल पक्षहरु, अवसर तथा संभावनाका पक्षहरु अन्तरगत पालिका क्षेत्रलाई पर्यटकीय हबको रूपमा विकास गर्न सकिने, दक्ष र प्रविधि मैत्री कार्यवातावरण भएको, जुझारु र युवा प्रतिनिधिको उपस्थिति, जैविक विविधता, कृषि तथा पशुपालनको प्रचुर संभावना, पर्यटनको संभावना, प्रशस्त मात्रामा माछापालन तथा व्यवस्थापन गर्न सकिने, धान, सनपाट तथा तरकारीबालीको उत्पादन, साभेदारी संस्था, विषयगत निकायहरु बीच सहकार्य र साभेदारीताको विकास, पूर्वाधार विकासमा तिब्रता, राजनीतिक सहमति र प्रतिवद्वता आदि जस्ता पक्षहरुलाई लिन सकिन्छ ।

परिच्छेद तीन : पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका घरधुरी तथा पारिवारिक विवरण एवम् पालिकामा बसोबास गर्ने कुल जनसंख्या, उमेर र लिङ्ग अनुसारको जनसंख्या, घरमूलीको आधारमा घर परिवारको विवरण, मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या, धर्मका आधारमा जनसंख्या वितरण, जातजाति अनुसार जनसंख्याको अवस्था, अपाङ्गता विवरण तथा पेशा अनुसारको जनसंख्याको विवरण लगायतका पक्षहरूलाई यस परिच्छेदमा चर्चा गरिएको छ ।

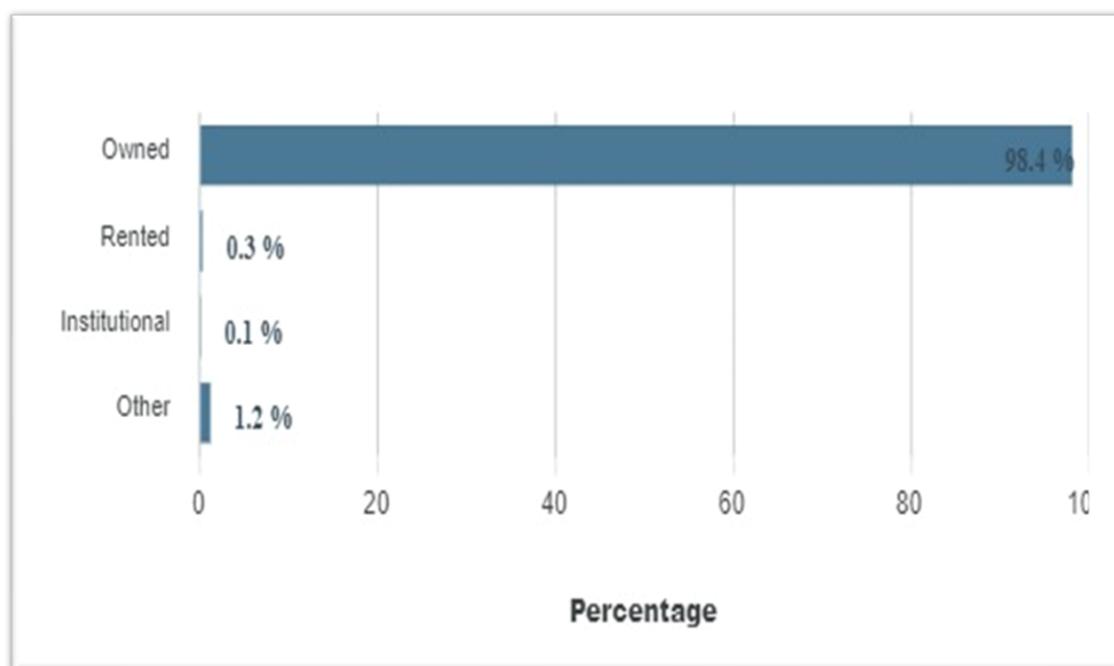
३.१ स्वामित्वको आधारमा घरपरिवारको विवरण

जनगणना २०७८ का अनुसार यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा जम्मा ८,९३२ घर परिवारहरु रहेका छन् । उक्त घरहरु मध्ये करिब सतप्रतिशत घरहरु नीजि स्वामित्वका रहेका देखिन्छन् । जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका: स्वामित्वको आधारमा घरपरिवारको विवरण, २०७८

क्रसं	घरको स्वामित्वको विवरण	संख्या	प्रतिशत
१	नीजि	८,७८५	९८.३५
२	भाडामा	२६	०.२९
३	संस्थागत	१३	०.१५
४	अन्य	१०८	१.२
	जम्मा	८,९३२	१००.००

स्रोत: तथ्यांक व्यवस्थापन कार्यालय, २०८० ।

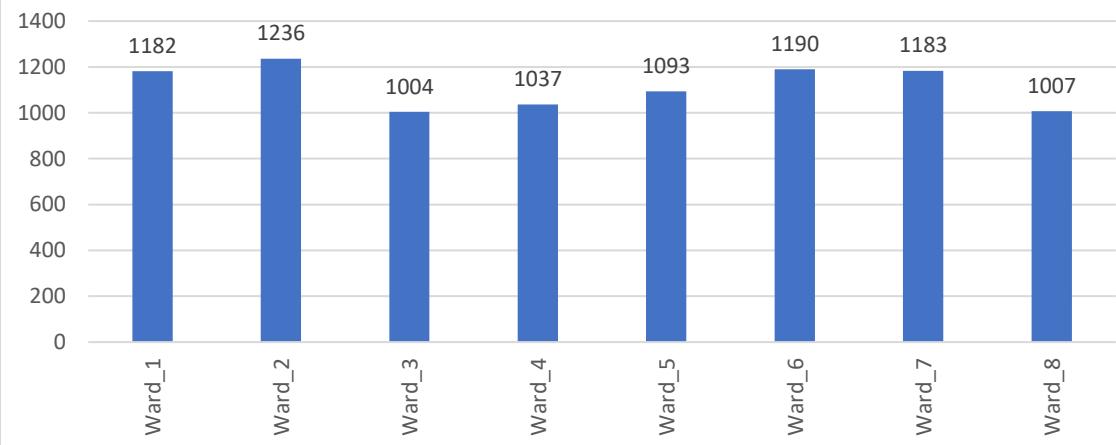

३.१.१ वडागतरूपमा स्वामित्वको आधारमा घरपरिवारको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वडागत रूपमा घरपरिवारमा रहेका स्वामित्वलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

Table: Number of households by type of ownership of housing unit, NPHC 2021					
	Type of ownership				
	Total	Owned	Rented	Institutional*	Other
Ward_1	1182	1175	3	0	4
Ward_2	1236	1225	6	1	4
Ward_3	1004	993	3	6	2
Ward_4	1037	992	2	0	43
Ward_5	1093	1045	4	1	43
Ward_6	1190	1184	5	0	1
Ward_7	1183	1168	2	5	8
Ward_8	1007	1003	1	0	3
All wards	8932	8785	26	13	108

*Ward-wise total number of Housing Unit,
Bhokraha_Narsingh*

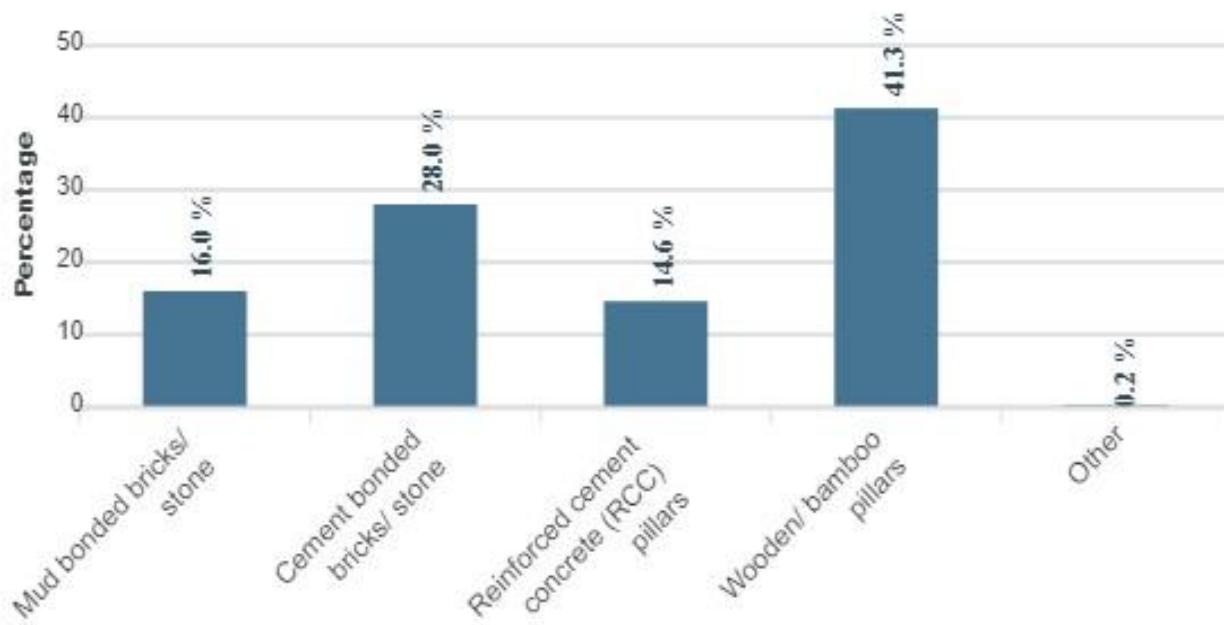

३.१.२ घरको बनावटसम्बन्धी विवरण

पछिल्लो तथ्यांक अनुसार यस गाउँपालिकामा ८९३२ घरहरु मध्ये ४१.३ प्रतिशत घरहरु काठको पिलरबाट बनेका छन् । यसरी नै कंकिट पिलरबाट १४.६ प्रतिशत, सिमेन्टी र इटाबाट २८ प्रतिशत घर निर्माण भएका देखिन्छन् । जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका: घरको बनावटसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	घरको बनावटसम्बन्धी विवरण	प्रतिशत
१.	काठको पिलरबाट	४९.३
२.	कंकिट पिलरबाट	१४.६
३.	सिमेन्ट र इटाबाट	२८
४.	माटोबाट	१६
५.	अन्य	०.२
	जम्मा	१००

३.१.३ घरको बाहिरी गाहोको सामग्री सम्बन्धी विवरण

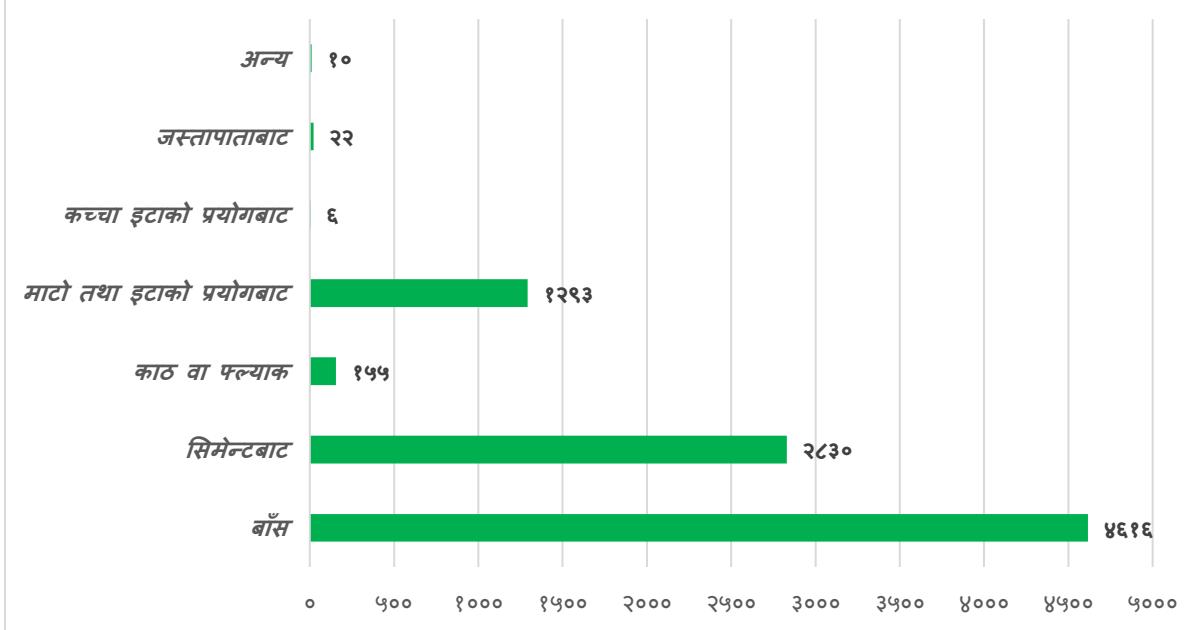
यस गाउँपालिकामा घरहरु मध्ये ४६१६ ओटा बाँसको पिलरबाट बनेका छन्। जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका: घरको बाहिरी गाहोको सामग्री सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	घरको बाहिरी गाहोको सामग्री सम्बन्धी विवरण	संख्या	प्रतिशत
१.	बाँस	४६१६	५१.६८

२.	सिमेन्टबाट	२८३०	३१.६८
३.	काठ वा फल्याक	१५५	१.७४
४.	माटो तथा इटाको प्रयोगबाट	१२९३	१४.४८
५.	कच्चा इटाको प्रयोगबाट	६	०.०७
६.	जस्तापाताबाट	२२	०.२५
७.	अन्य	१०	०.११
	जम्मा	८९३२	१००.००

घरको बाहिरी गाहोको सामग्री प्रयोग सम्बन्धी विवरण

३.१.४ घरको छानोको बनोटसम्बन्धी विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा घरहरु मध्ये ७१७९ ओटा घरको छानो जस्तापाताबाट बनेका छन्। जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

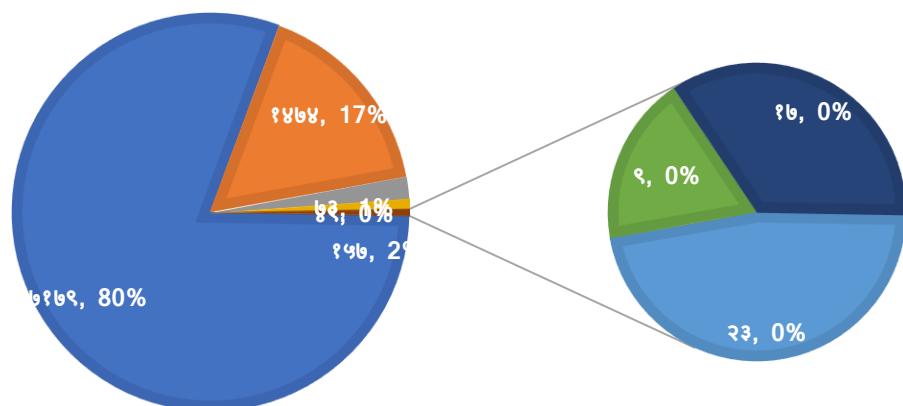
तालिका: घरको छानोको बनोटसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	घरको छानोको बनोटसम्बन्धी विवरण	संख्या	प्रतिशत
१.	जस्तापाताको प्रयोग	७१७९	८०.३७

२.	कंक्रिट सिमेन्टीको प्रयोग	१४७४	१६.५०
३.	पराल वा खरको प्रयोग	१५७	१.७६
४.	टायल	७३	०.८२
५.	स्लेट	२३	०.२६
६.	काठ	९	०.१०
७.	अन्य	१७	०.१९
	जम्मा	८९३२	१००.००

घरको छानोको बनोटसम्बन्धी विवरण ०८०

■ जस्तापाताको प्रयोग ■ कंक्रिट सिमेन्टीको प्रयोग ■ पराल वा खरको प्रयोग ■ टायल ■ स्लेट ■ काठ ■ अन्य

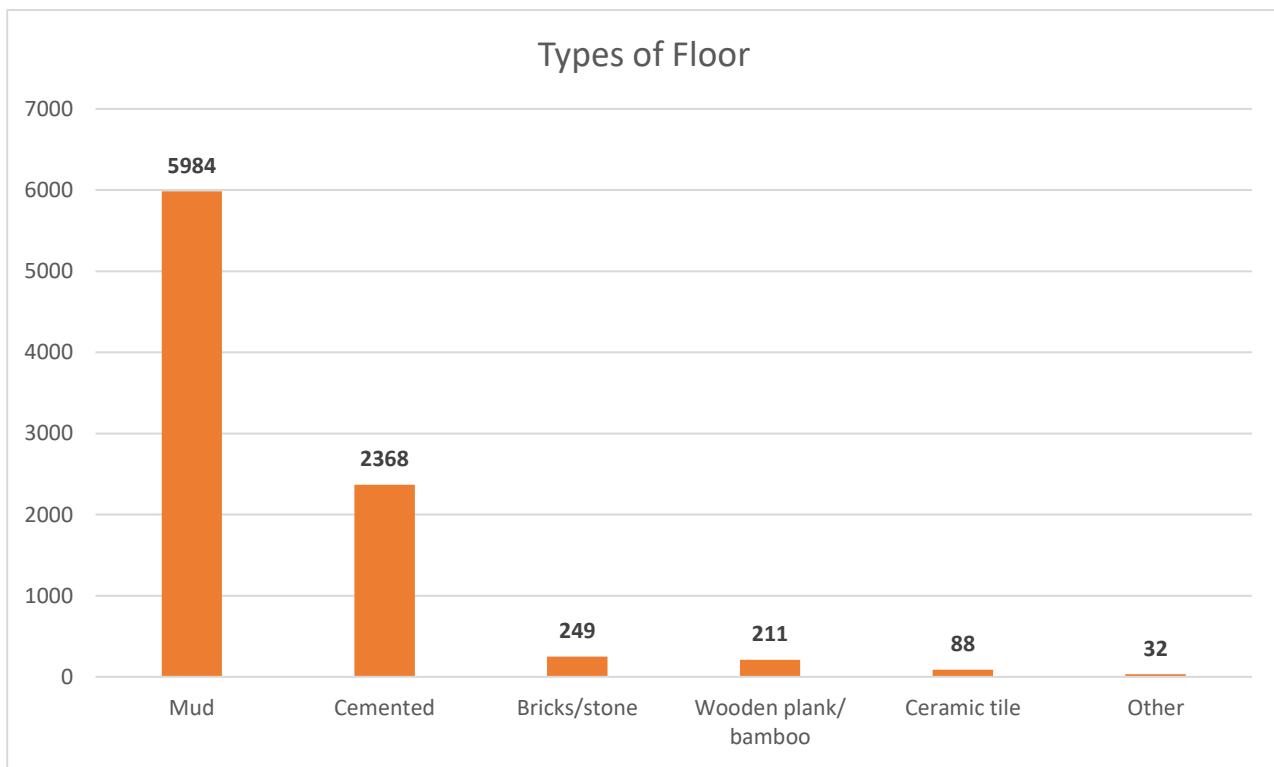
३.१.५ घरको भुइँको बनोटसम्बन्धी विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका घरहरुको भुइँको बनोटलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका: घरको भुइँको बनोटसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	घरको भुइँको बनोटसम्बन्धी विवरण	संख्या	प्रतिशत
१.	माटोको प्रयोगबाट	५९८४	६६.९९

२.	सिमेन्टीको प्रयोगबाट	२३६८	२६.५१
३.	इटा, ढुंगाबाट	२४९	२.७९
४.	काठको प्रयोगबाट	२११	२.३६
५.	सेरामिक टायलबाट	८८	०.९८
६.	अन्य	३२	०.३६
	जम्मा	८९३२	१००.००

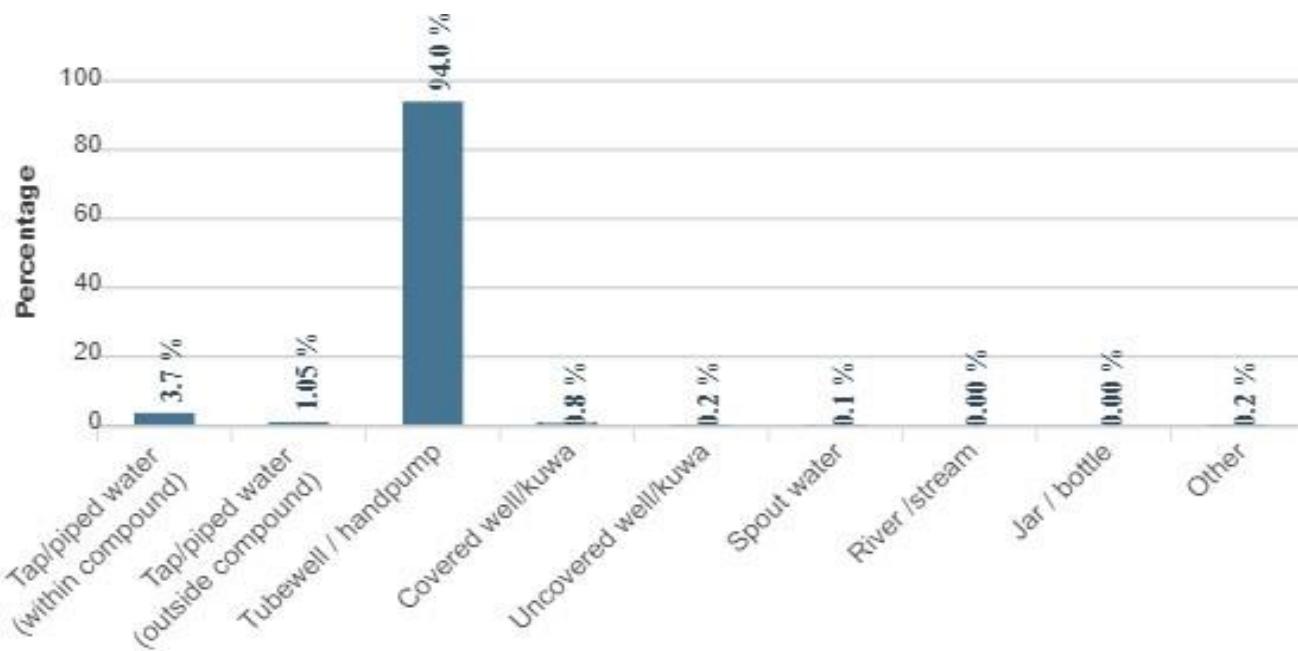

३.१.६ खानेपानीको मुख्य स्रोत

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका कुल ८९३२ परिवार मध्ये ९४ प्रतिशतले ट्युबेल र हाते पम्पबाट खानेपानीको प्रयोग गर्ने गरेका छन् । गाउँपालिकामा खानेपानीको स्रोतको प्रयोगको विवरण लाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका: खानेपानीको मुख्य स्रोतसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	खानेपानीको मुख्य स्रोत	प्रतिशत
१.	ट्युबेल र हाते पम्पबाट	९४.०
२.	धारा र पाइप (घर परिसर भित्र र बाहिर समेत) बाट	४.७
३.	नढाकिएको इनार र कुवाबाट	०.२
४.	ढाकिएको इनार र कुवाबाट	०.८
५.	अन्य	०.२
	जम्मा	१००.००

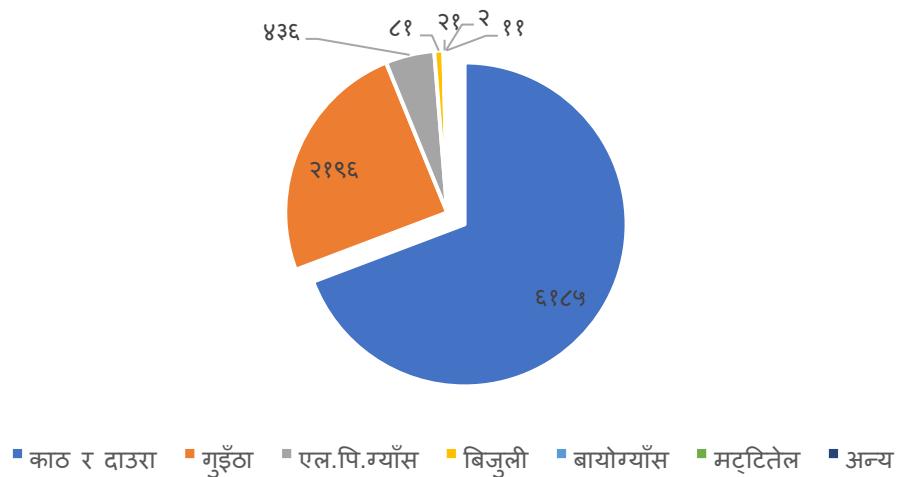
३.१.७ खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाका कुल ८९३२ परिवार मध्ये अधिकांश (६९.२४ प्रतिशत) परिवारले खाना पकाउन अक्सर काठ र दाउरा प्रयोग गर्ने गरेका छन्। खाना पकाउन अक्सर गुइँठा, एल.पि.ग्याँस, बिजुली, बायोग्याँस, मटिटेल र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवारको प्रतिशत क्रमशः २४.५८, ४.८८, ०.९१, ०.२३, ०.०२ र ०.१२ प्रतिशत रहेको छ। जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका: खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनसम्बन्धी विवरण	संख्या	प्रतिशत
१.	काठ र दाउरा	६१८५	६९.२४
२.	गुइँठा	२१९६	२४.५८
३.	एल.पि.ग्याँस	४३६	४.८८
४.	बिजुली	८१	०.९१
५.	बायोग्याँस	२१	०.२३
६.	मट्टितेल	२	०.०२
७.	अन्य	११	०.१२
	जम्मा	८९३२	१००.००

खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनसम्बन्धी विवरण

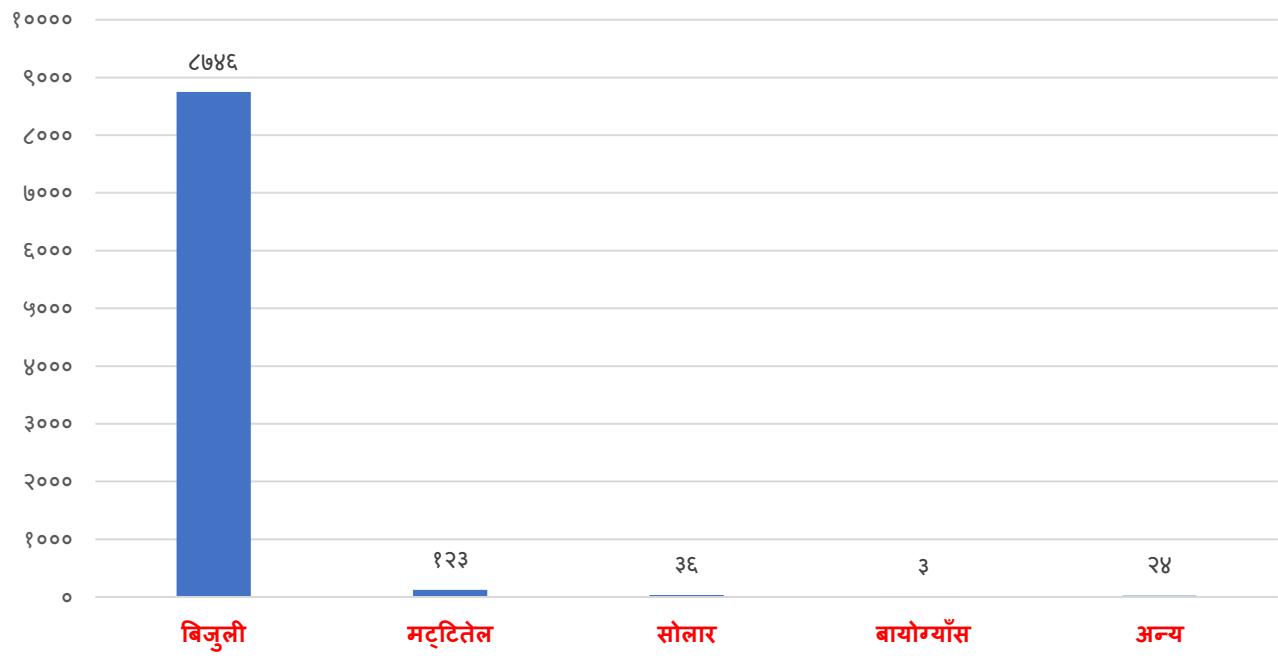
३.१.८ बत्ती बाल अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका कुल ८९३२ परिवार मध्ये अधिकांश (९८ प्रतिशत) परिवारले बत्ती बालका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन्। बत्ती बालका लागि अक्सर सोलार, मट्टितेल, बायोग्याँस र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवारको प्रतिशत क्रमशः ०.४०, १.३८, ०.०३ र ०.२६ रहेको छ। जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका: बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत

क्र.सं.	बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत सम्बन्धी विवरण	संख्या	प्रतिशत
१.	विजुली	८७४६	९७.९२
२.	मट्टितेल	१२३	१.३८
३.	सोलार	३६	०.४०
४.	बायोग्याँस	३	०.०३
५.	अन्य	२४	०.२६
	जम्मा	८९३२	१००.००

बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत

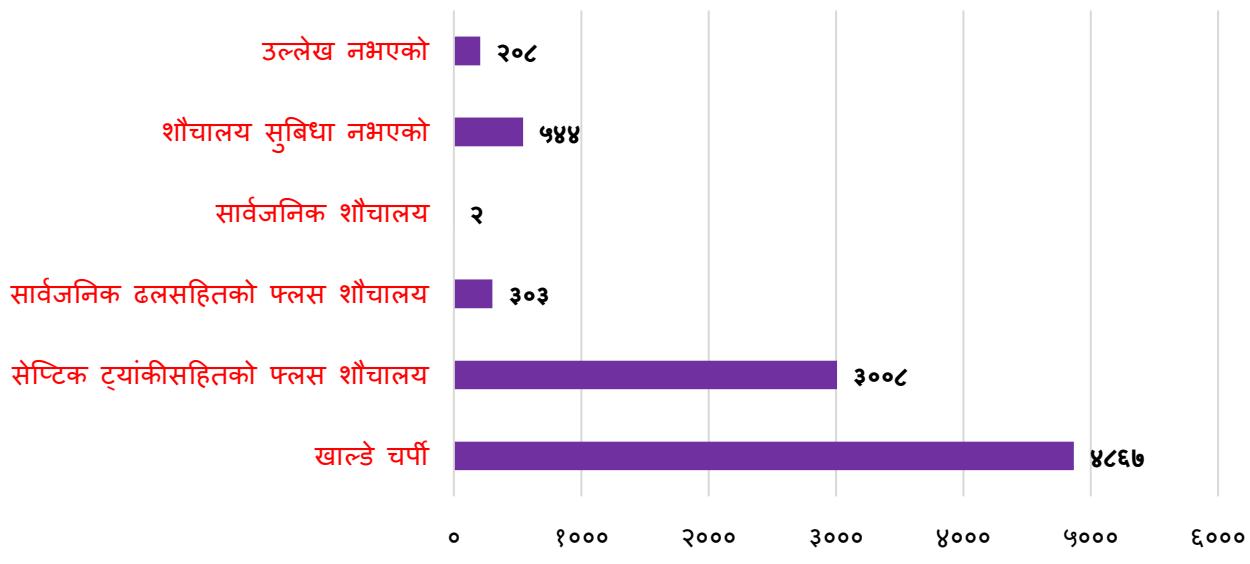
३.१.९ शौचालयको सुविधा

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को नतिजा अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा गणना गरिएका कुल ८९३२ परिवार मध्ये ९३.९ प्रतिशत परिवारले कुनै न कुनै प्रकारको शौचालयको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने ६.१ प्रतिशत परिवारहरु (५४४ ओटा परिवार) सँग अझै पनि शौचालयको पहुँच नभएको पाइएको छ । जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा शौचालयको सुविधा

क्र.सं.	शौचालयको सुविधासम्बन्धी विवरण	संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१.	खाल्डे चर्पी	४८६७	५४.४९	
२.	सेप्टिक ट्र्यांकीसहितको फ्लस शौचालय	३००८	३३.६८	
३.	सार्वजनिक ढलसहितको फ्लस शौचालय	३०३	३.३९	
४.	सार्वजनिक शौचालय	२	०.०२	पालिकाको अभिलेख अनुसार मिलान गरिएको
५.	शौचालय सुविधा नभएको	५४४	६.१	
६.	उल्लेख नभएको	२०८	२.३३	
	जम्मा	८९३२	१००	

शौचालयको सुविधासम्बन्धी विवरण

३.१.१० परिवारले उपयोग गरेका साधन र सुविधा

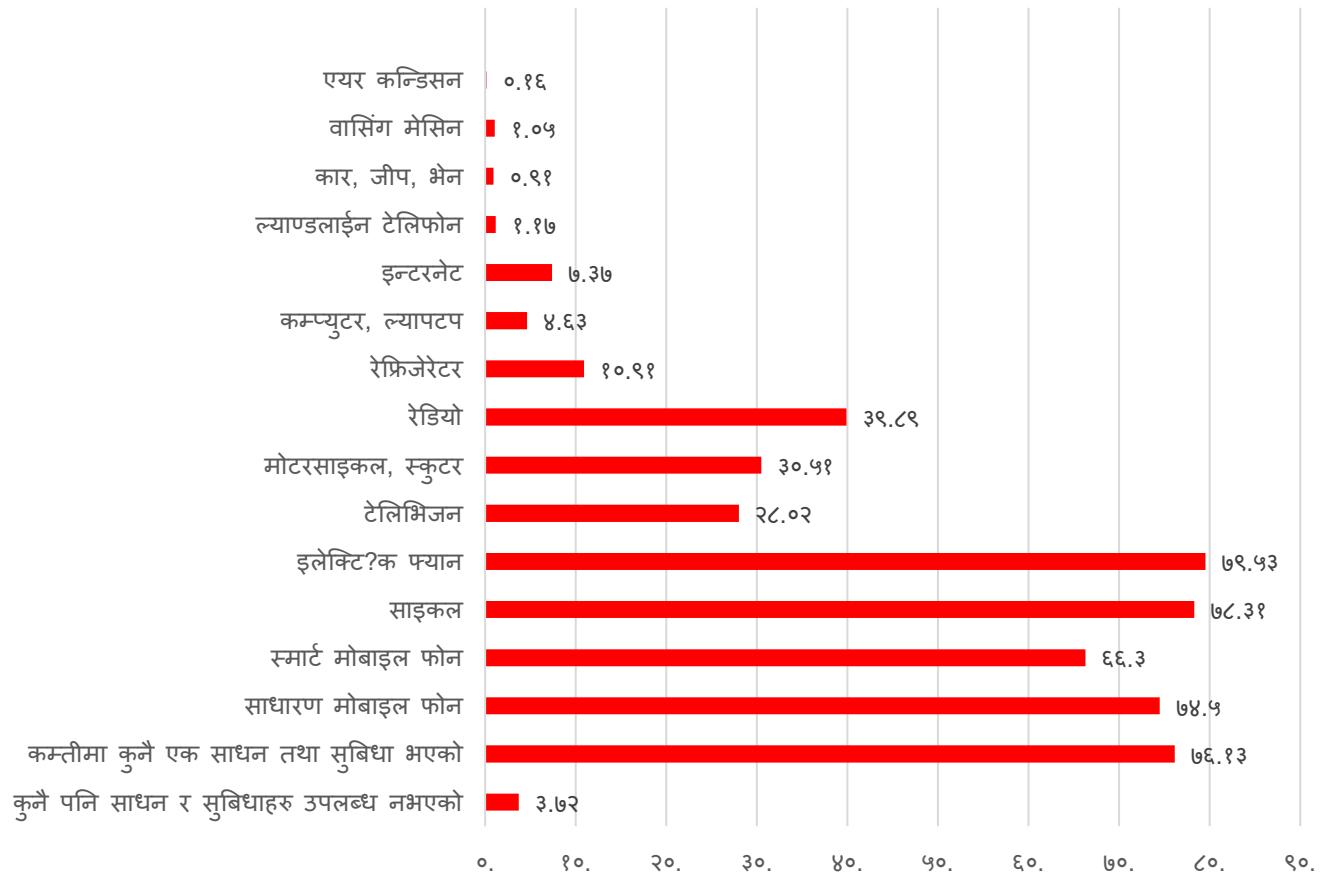
राष्ट्रिय जनगणना २०७८ बाट प्राप्त नतिजा अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका ३३२ घरपरिवारमा अर्थात् ३.७२ प्रतिशत परिवारहरूमा गणनामा सोधिएका कुनै पनि साधन र सुविधाहरु उपलब्ध नभएको पाईयो भने ७६.१८ प्रतिशत परिवारसँग कम्तीमा एक किसिमको साधन र सुविधा उपलब्ध भएको पाइएको छ। भोक्राहा नरसिंह गापामा स्मार्ट मोबाइल फोन हुने परिवारको संख्या ६६.३ प्रतिशत छ भने

त्यसपछि साधारण मोबाइल फोन हुने परिवारको प्रतिशत ७४.५ रहेको छ । कुल परिवारमध्ये ७९.५ प्रतिशतमा बिद्युतीय पंखा, ७८.३१ प्रतिशतसँग साइकल, २८.०२ प्रतिशतमा टेलिभिजन, साधन तथा सुविधा उपलब्ध रहेको छ । जसलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा परिवारले उपयोग गरेका साधन र सुविधा, ०७८

क्र.सं.	परिवारले उपयोग गरेका साधन र सुविधासम्बन्धी विवरण	संख्या	प्रतिशत
१.	कुनै पनि साधन र सुविधाहरु उपलब्ध नभएको	३३२	३.७२
२.	कम्तीमा कुनै एक साधन तथा सुविधा भएको	६८००	७६.१३
३.	साधारण मोबाइल फोन	६६५४	७४.५०
४.	स्मार्ट मोबाइल फोन	५९२२	६६.३०
५.	साइकल	६९९५	७८.३१
६.	इलेक्ट्रिक फ्ल्यान	७१०४	७९.५३
७.	टेलिभिजन	२५०३	२८.०२
८.	मोटरसाइकल, स्कुटर	२७२५	३०.५१
९.	रेडियो	३५६३	३९.८९
१०.	रेफ्रिजेरेटर	९७५	१०.९१
११.	कम्प्युटर, ल्यापटप	४९४	४.६३
१२.	इन्टरनेट	६५८	७.३७
१३.	ल्याण्डलाईन टेलिफोन (हाल सबै लाईन काटिएको)	१०५	१.१७
१४.	कार, जीप, भेन	८१	०.९१
१५.	वासिंग मेसिन	९४	१.०५
१६.	एयर कन्डिसन	९४	०.९६
	जम्मा	८९३२	१००

परिवारले उपयोग गरेका साधन र सुविधासम्बन्धी विवरण ०७८

३.१.११ परिवारमा साना व्यवसाय सञ्चालनको अवस्था

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका परिवारले सञ्चालन गरेका साना व्यवसायहरूको विवरण जनगणना, ०७८ ले निम्नानुसार उल्लेख गरेको छ ।

क्र.सं.	विवरण	पुरुष	महिला	जम्मा
१.	कुनै पनि साना व्यवसाय नभएका			८२८३
२.	घरेलु उद्योगमा संलग्न	८५	६१	१४६
३.	व्यापारमा संलग्न	१८३	१५८	३४१
४.	यातायातमा संलग्न	३५	९	४४
५.	सेवामा संलग्न	३८	१५	५३
६.	अन्यमा संलग्न	३२	२०	५२
७.	उल्लेख नभएको			१३
	जम्मा			८९३२

३.१.१२ परिवारमा भएको मृत्यु सम्बन्धी विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा विगत १२ महिनामा भएको मृत्यु सम्बन्धी विवरण तपसिल बमोजम रहेको छ ।

तालिका: परिवारमा भएको मृत्यु सम्बन्धी विवरणत्र

क्र.सं.	विवरण	संख्या
१.	कम्तीमा एउटा मृत्यु भएका परिवार संख्या	२३८
२.	जम्मा मृतकको संख्या	२४४
३.	पुरुषहरुको संख्या	१३३
४.	महिलाहरुको संख्या	१११

३.१.१३ उमेर तथा लिंगअनुसारको मृत्यु सम्बन्धी विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको उमेरगत मृत्यु सम्बन्धी विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

Age Group (years)	Number of deaths by age groups and sex of the deceased person, NPHC 2021		
	Total	Male	Female
All Ages	244	133	111
< 1	19	13	6
01 – 04	9	4	5
05 – 09	5	1	4
10 – 14	2	0	2
15 – 19	9	5	4
20 – 24	14	9	5
25 – 29	4	2	2
30 – 34	1	0	1
35 – 39	7	4	3
40 – 44	11	5	6
45 – 49	6	5	1
50 – 54	7	5	2
55 – 59	16	7	9
60 – 64	25	14	11
65 – 69	37	19	18
70 – 74	23	12	11
75 – 79	22	12	10
80 +	27	16	11
Not stated	0	0	0

३.१.१४ महिलाको उमेर अनुसार मातृ मृत्युको विवरण

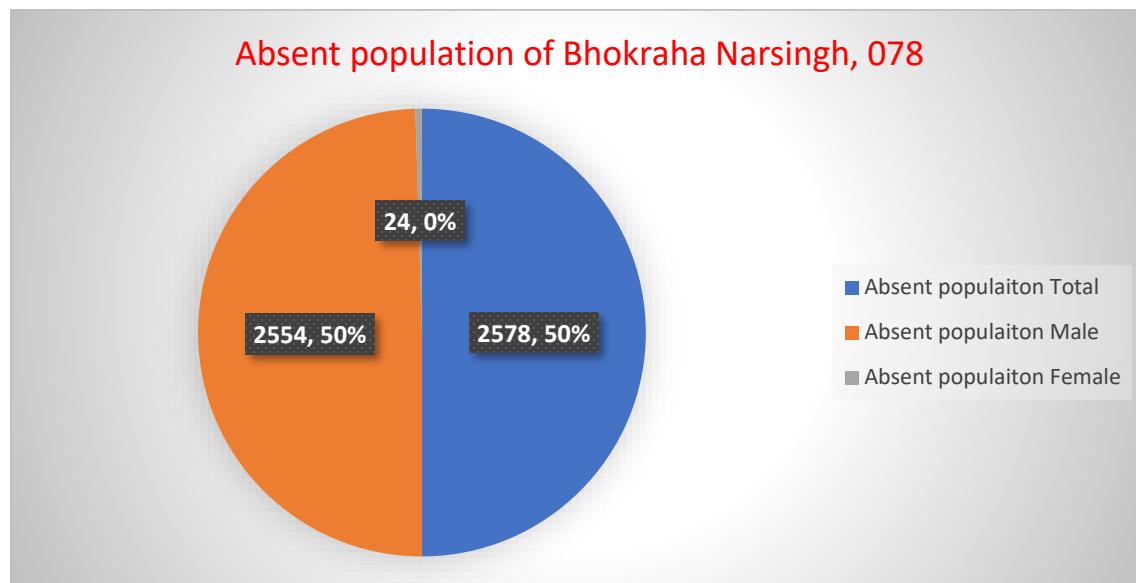
जनगणना ०७८ का अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा भएको मातृ मृत्युको अवस्थालाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

Number of female deaths by broad age group of the deceased and Status at death, NPHC 2021						
Age Group	Total	Status at Death				
		Pregnancy	Delivery	Within 6 weeks of delivery	Other	
Total	22	2	0	1	19	
15 - 24 Years	9	1	0	1	7	
25 - 34 Years	3	0	0	0	3	
35 - 49 Years	10	1	0	0	9	

३.१.१५ पालिकाबाट विदेशिएका घर परिवार संख्या तथा विदेश गएका व्यक्तिको संख्या (लिंग अनुसार) विवरण, ०७८

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका २१७६ घर परिवारबाट २५७८ जना परिवारका सदस्यहरू विदेशिएका छन् । पालिकाबाट विदेश गएका व्यक्तिको संख्या (लिंग अनुसार) हेर्ने हो भने २५५४ जना पुरुष र २४ जना मात्र महिलाहरू विदेश गएका छन् । यस गाउँपालिकाबाट विदेशिएका घर परिवार संख्या तथा विदेश गएका व्यक्तिको संख्या (लिंग अनुसार) तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

Number of households with at least one absentee abroad and absent population, NPHC 2021						
Area	Total Household	Household with at least one absentee	Absent population			
			Total	Male	Female	
Bhokraha Narsingh Gaunpalika	8932	2176	2578	2554	24	

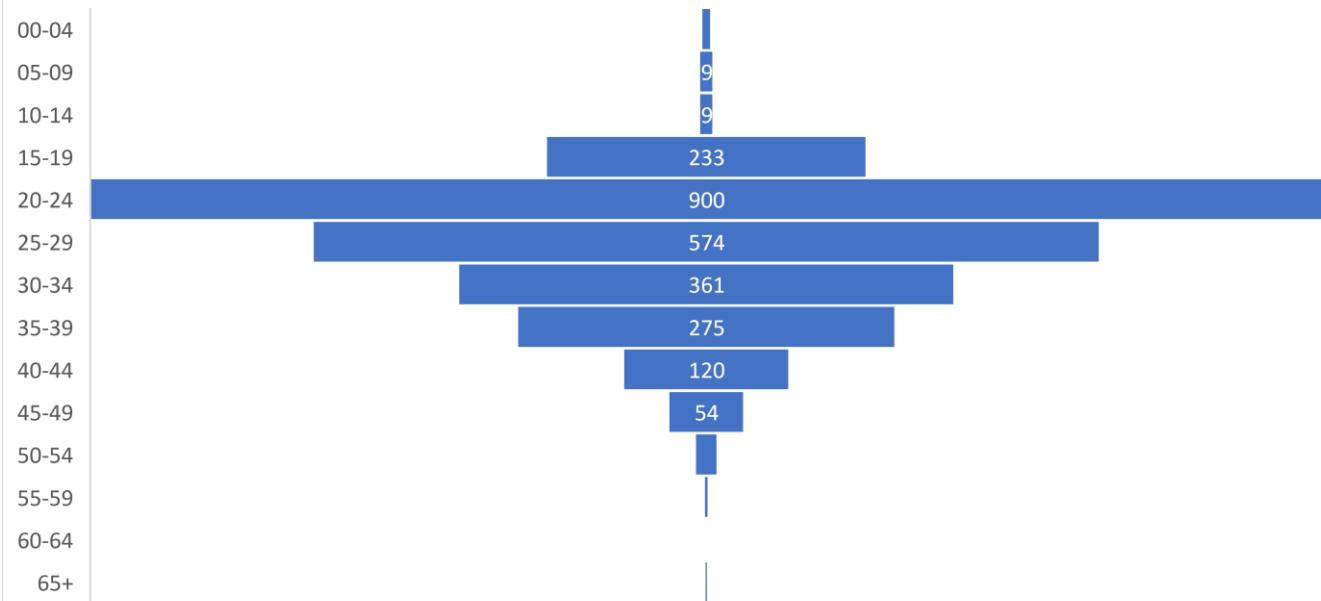

३.१.१६ गाउँपालिकाबाट उमेर तथा लिंग अनुसार बिदेशिएका जनसंख्याको विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाबाट उमेर तथा लिंग अनुसार बिदेशिएका जनसंख्याको विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

Absent population abroad by five year age groups and sex, NPHC 2021																
Sex	Total	Age groups (in Years) while leaving the country														Not Stated
		00-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+	
Total	2578	6	9	9	233	900	574	361	275	120	54	15	2	0	1	19
Male	2554	5	8	7	232	894	569	358	273	120	53	14	2	0	1	18
Female	24	1	1	2	1	6	5	3	2	0	1	1	0	0	0	1

Age_Sex_wise Absent population_Bhokraha_Narsingh_078

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था

जनसंख्या कुनै निश्चित भौगोलिक क्षेत्र भित्र निश्चित समयमा बसोवास गर्ने सम्पूर्ण मानिसहरुको सङ्ख्यालाई जनसङ्ख्या भनिन्छ । जनसंख्याले सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, राजनैतिक, वातावरणीय लगायतका अनेकौं विषयसँग प्रत्यक्ष तथा परोक्ष असर / प्रभाव पार्ने गर्दछ । जनसंख्याको वृद्धिदर, वनावट/ संरचना तथा जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्धविच्छेद, बसाईसराई जस्ता जिवनका महत्वपूर्ण पक्षहरुलाई जनसंख्याले समेट्ने गर्दछ । अतः विकास निर्माण कार्यको पहिलो आधारको रूपमा लिइने जनसंख्या र यस सम्बन्धित हरेक पक्षको सुझम रूपमा तथ्याङ्गत विश्लेषण जरुरी हुन्छ । यस उपशीर्षक अन्तरगत जनसांख्यिक सूचकहरुलाई विश्लेषण गरिएको छ ।

३.२.१ वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर

जनसंख्या वृद्धिदरले कुनै पनि स्थानको चेतनाको स्तर निर्धारण गर्दछ । जनसंख्या वृद्धिदर एउटा मुलभुत जनसांख्यिक सुचक हो, जसमा अन्य पक्षहरु प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा सम्बन्धित भएका हुन्छन् । जनसंख्या वृद्धिदरले कुनै निश्चित अवधिमा कुनै निश्चित भू-भागमा बसोवास गर्ने जनसंख्याको वृद्धिलाई जनाउँछ । खासगरी जनसंख्या वृद्धिदर विगत र वर्तमानका तथांकलाई आधार मानेर निकालिने गरिन्छ । यस वृद्धिदरलाई प्रतिशतमा व्यक्त गरिन्छ । जहाँ कम जनसंख्या वृद्धिदर छ, त्यहाँ उच्च आर्थिक वृद्धिदर हुन्छ र जहाँ बढी जनसंख्या वृद्धिदर छ, त्यहाँ कम आर्थिक वृद्धिदर हुनेर्गर्दछ । तसर्थ आर्थिक वृद्धिदर र जनसंख्या वृद्धिदर बिचमा उल्टो सम्बन्ध देखिन्छ । कुनै पनि क्षेत्रका निम्न जनसंख्या वृद्धिको प्रभाव अनुकूल वा प्रतिकूल हुन सक्छ । अनुकूल प्रभाव त्यसवेला पर्दछ जुनवेला देशमा विद्यमान प्राकृतिक श्रोत तथा औद्योगिक अवसर जनसंख्याको अनुपातमा धेरै बढी हुन्छ र प्रतिकूल प्रभाव त्यसवेला पर्दछ जुनवेला उक्त क्षेत्रमा बढ्दो जनसंख्याको चापको कारणले विकासमा बाधा पुग्न गएको अनुभव गरिन्छ ।

जनगणना, २०६८ का अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसंख्या ४०,५०९ थियो भने जनगणना, २०७८ मा ४९,२८० जनसंख्या पुगेको देखिन्छ । यस पालिकाको वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर धनात्मक रहेको देखिन्छ । यस पालिकाको वि.सं. २०६८-२०७८ को औसत वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर निकै

नै तीव्र गतिमा भैरहेको पाइन्छ । उक्त दशकमा यस पालिकाको वार्षिक जनसंख्या बृद्धिर १.८८% रहेको देखिन्छ ।

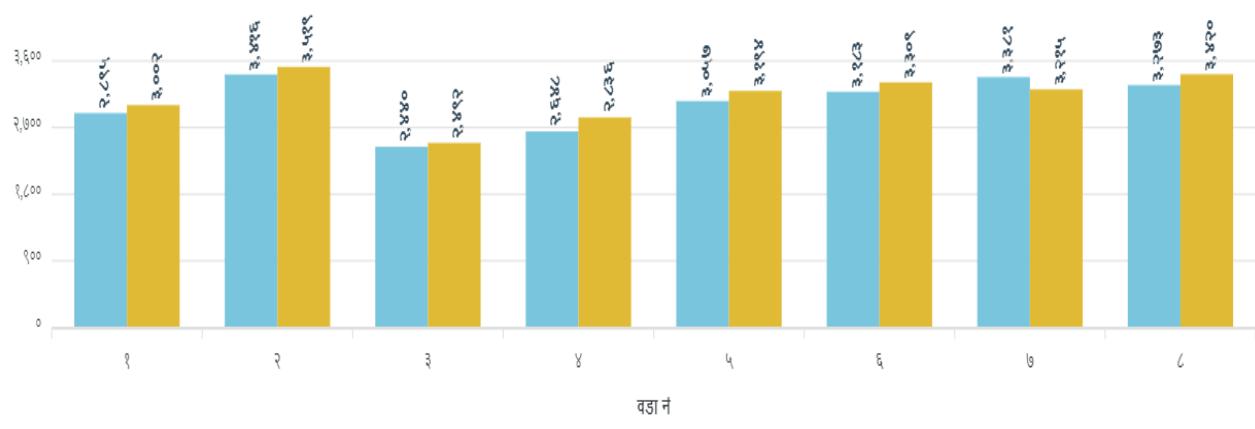
३.२.२ जनघनत्व

जनघनत्व भन्नाले सामान्यतया कुनै खास क्षेत्रको जनसंख्या र सोही क्षेत्रको क्षेत्रफलको अनुपातलाई जनघनत्व भनिन्छ । अर्थात प्रतिवर्ग किलोमिटर वा प्रतिवर्ग माइल क्षेत्रफलमा बसोबास गर्ने व्यक्तिहरुको संख्यालाई जनघनत्व भनिन्छ । जनघनत्वबाट मुख्यतया कुनैपनि क्षेत्रको जनसंख्याको चाप वा जमघट कस्तो छ भन्ने थाहा पाउन सकिन्छ । यसलाई मापन गर्न कुनै निश्चित क्षेत्रको क्षेत्रफल र त्यस क्षेत्रको जनसंख्याको आकारको आवश्यकता पर्दछ । यसलाई मापन गर्दा कुनै निश्चित ठाउँ वा क्षेत्रको कुल क्षेत्रफलले सोही ठाउँ वा क्षेत्रमा बसोबास गर्ने कुल मानिसको संख्यालाई भाग गरिन्छ । जसलाई प्रतिवर्ग किलोमिटर वा प्रतिवर्ग माइलमा व्यक्त गरिन्छ । बि.सं. २०७८ मा भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा जनघनत्व ७७८ व्यक्ति प्रति वर्ग किमी रहेको छ, यो जनघनत्व राष्ट्रिय स्तरको भन्दा निकै नै उच्च हो ।

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वडागत जनसांख्यिक स्थिति, २०७८

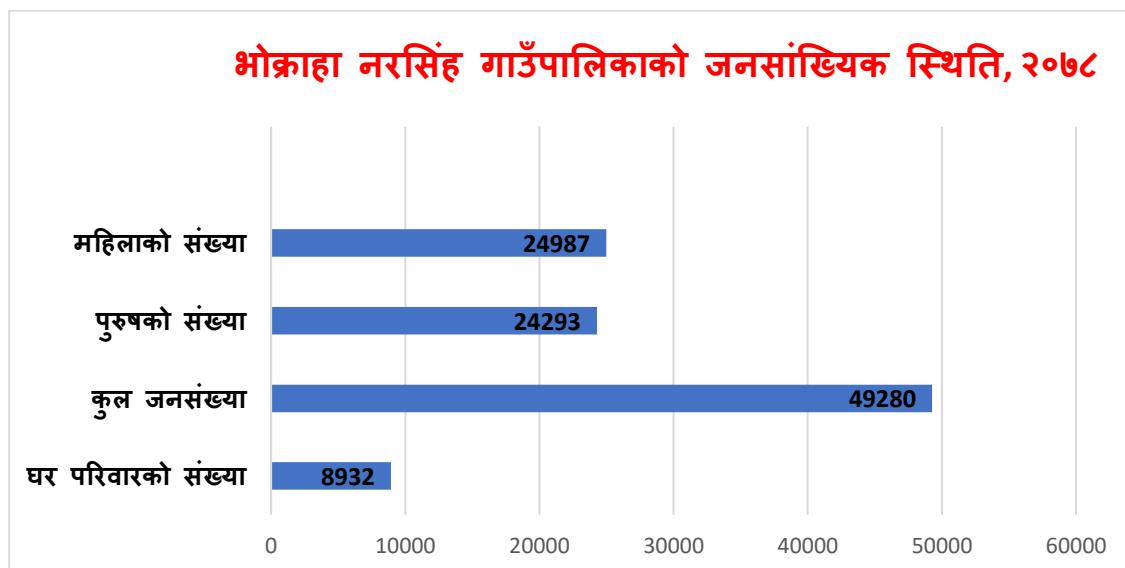
वडा नम्बर	घर परिवारको संख्या	कुल जनसंख्या	पुरुषको संख्या	महिलाको संख्या	औषत घरपरिवार संख्या	लिंग अनुपात
१	११८२	५८९७	२८९५	३००२	४.९९	९६.४४
२	१२३६	६९३५	३४९६	३५१९	५.६१	९७.०७
३	१००४	४९३२	२४४०	२४९२	४.९१	९७.९१
४	१०३७	५४८४	२६४८	२८३६	५.२९	९३.३७
५	१०९३	६२५१	३०५७	३१९४	५.७२	९५.७१
६	११९०	६४९२	३१८३	३३०९	५.४६	९६.१९
७	११८३	६५९६	३३८१	३२१५	५.५८	९०५.९६
८	१००७	६६९३	३२७३	३४२०	६.६५	९५.७०
जम्मा	८९३२	४९२८०	२४२९३	२४९८७	५.५२	९७.२२

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७९

यसरी नै जनगणना २०७८ का अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या, पुरुष तथा महिलाको जनसंख्यालाई तलको तालिका तथा चार्टमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसांख्यिक स्थिति, २०७८

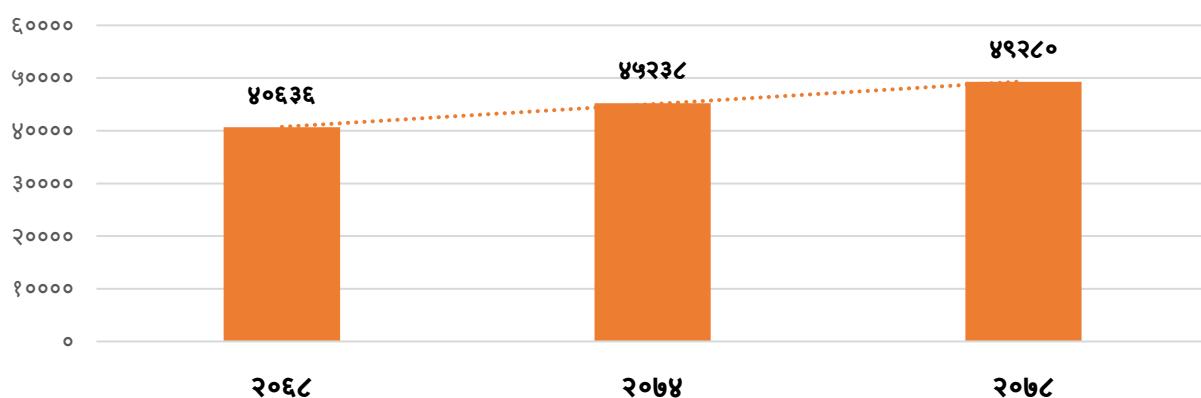
३.२.३ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसंख्या बृद्धिको प्रवृत्ति, २०६८-२०७८

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसंख्या बृद्धिको प्रवृत्ति, २०६८-२०७८ लाई हेर्ने हो भने यो निरन्तर रूपमा बृद्धि हुँदै आईरहेको छ । वि.सं. २०६८ सालमा यस पालिकाको घर परिवार संख्या ६,७९८ रहेको थियो भने जम्मा जनसंख्या ४०,५०९ रहेको थियो । यसरी नै वि.सं. २०७४ सालमा जम्मा जनसंख्या ४५,२३८ रहेको थियो । यसरी नै वि.सं. २०७८ मा आईपुगदा घर परिवार संख्या ८,९३२ र जम्मा जनसंख्या ४९,२८० पुगेको छ । जसलाई तलका तालिका तथा चार्टमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसंख्या बृद्धिको प्रवृत्ति, २०६८-२०७८

साल (वि.सं.)	घरपरिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुषको संख्या	महिलाको संख्या	बार्षिक बृद्धिको प्रतिशतमा
२०६८	६७९८	४०६३६	१९९५३	२०६८३	-
२०७४	-	४५२३८	२१२०७	२३०२५	-
२०७८	८९३२	४९२८०	२४२९३	२४९८७	१.८८ प्रतिशत

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसंख्याको बृद्धिको प्रबृत्ती ०६८ देखि ०७८

३.२.४ उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्याको विवरण

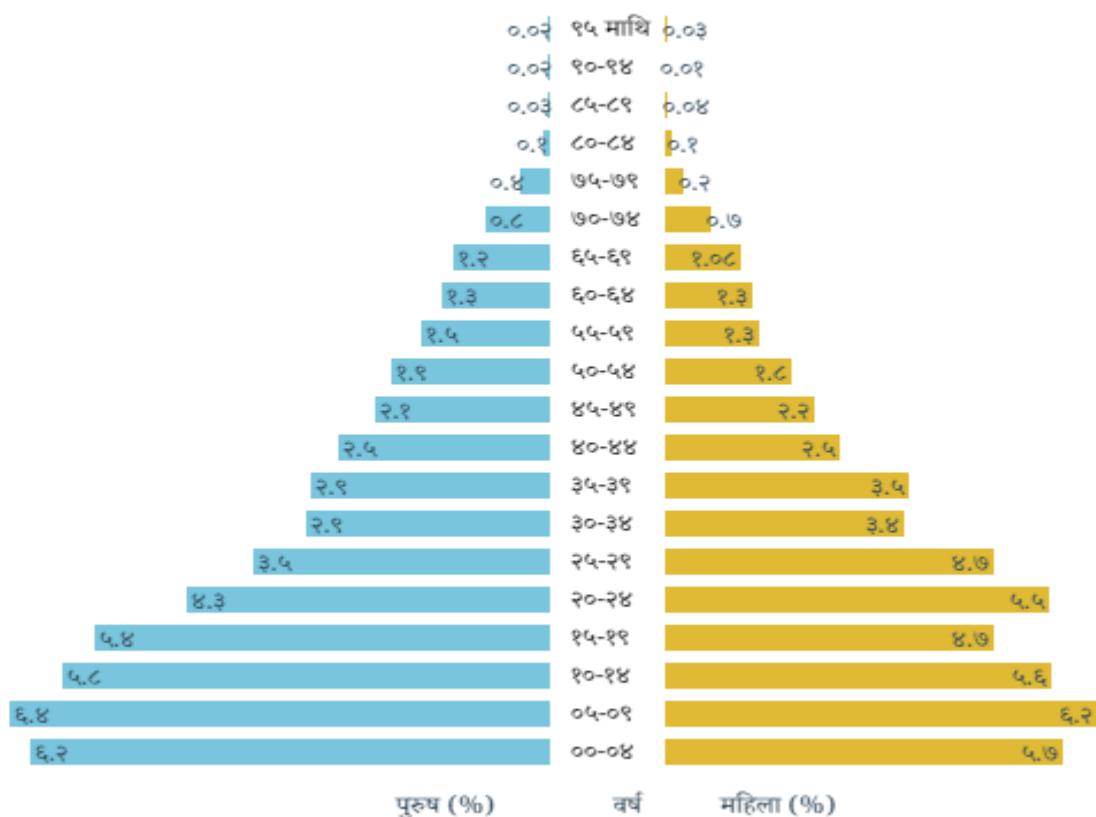
कुनै पनि स्थानमा रहेको उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्याको विवरणले सो स्थानको सामाजिक तथा आर्थिक स्थिति स्पष्ट पार्न, विभिन्न सामाजिक कल्याणका योजनाहरू तर्जुमा गर्न तथा तिनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न मद्दत गर्दछ । यसैगरी स्रोत तथा साधनको अधिकतम सदुपयोग गर्न जनशक्ति परिचालन लगायतमा आधारको कार्य गर्दछ । यहाँ गाउँपालिकामा रहेको लिङ्ग अनुपात, उमेर तथा लिङ्ग अनुसारको जनसंख्याको वितरणको स्थितिलाई उल्लेख गरिएको छ ।

राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ का अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको समग्र लिङ्ग अनुपात (१०० महिलामा रहेका पुरुषहरुको संख्या) ९७.२२ रहेको छ । अर्थात् गाउँपालिकामा महिलाहरुको संख्या अधिक रहेको छ । यसैगरी उक्त प्रतिवेदनका अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको जनसंख्या विगतको भन्दा बृद्धि भई ४९,२८० पुगेको छ भने पुरुषहरुको संख्या २४,२९३ र महिलाको संख्या २४,९८७ पुगेको छ । यस अधिको भन्दा यस पटकको जनगणनामा लिङ्ग अनुपातमा कमी आई ९७.२२ हुन गएको छ । यसले भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा महिलाहरुको बाहुल्यता रहेको कुरा सार्वजनिक गर्दछ । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको उमेर तथा लिङ्गगत बनौटलाई हेर्ने हो भने सबैभन्दा बढी जनसंख्या ५ देखि ९ वर्षको उमेर समुहमा रहेको देखिन्छ । उक्त ५ देखि ९ वर्षको उमेर समुहको जनसंख्या १२.७ प्रतिसत (६२४५ जना) रहेको छ । त्यसपछि, धेरै जनसंख्या ००-०४ र १०-१४ उमेर समुहको बराबर प्रतिशत (११.१ प्रतिशत) रहेको छ । जसलाई तलको तालिकामा देखाईएको छ ।

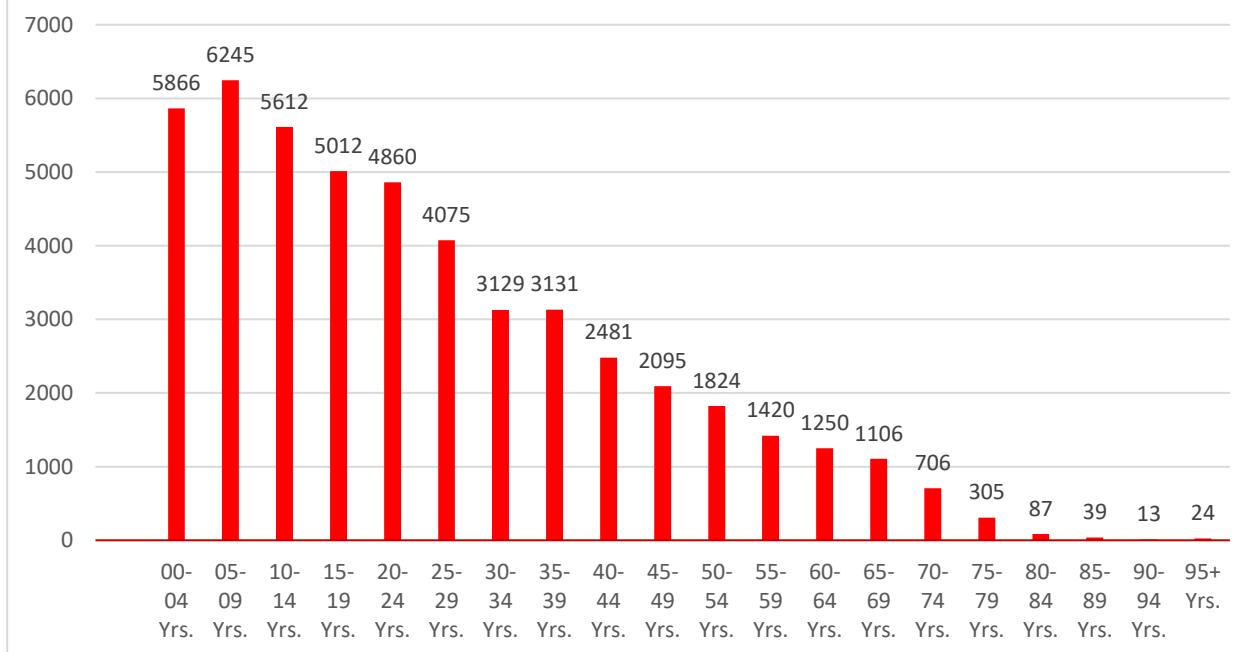
तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको उमेर समूहका आधारमा जनसंख्या विवरण, २०७८

Age-groups	Total Population	Male Population	Female Population
00-04 Yrs.	5866	3048	2818
05-09 Yrs.	6245	3176	3069
10-14 Yrs.	5612	2871	2741
15-19 Yrs.	5012	2675	2337
20-24 Yrs.	4860	2141	2719
25-29 Yrs.	4075	1746	2329
30-34 Yrs.	3129	1436	1693
35-39 Yrs.	3131	1408	1723
40-44 Yrs.	2481	1240	1241
45-49 Yrs.	2095	1031	1064
50-54 Yrs.	1824	930	894
55-59 Yrs.	1420	760	660
60-64 Yrs.	1250	631	619
65-69 Yrs.	1106	573	533
70-74 Yrs.	706	375	331
75-79 Yrs.	305	182	123
80-84 Yrs.	87	34	53
85-89 Yrs.	39	17	22
90-94 Yrs.	13	8	5
95+ Yrs.	24	11	13
All Ages	49280	24293	24987

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७९

उमेर समूह अनुसारको जनसंख्या विवरण २०८०

३.२.५ गाउँपालिकाका वडा अनुसार उमेर तथा लिंगको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न ८ ओटा वडा अनुसार उमेर तथा लिंग अनुसारको विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वडा अनुसार ५ बर्षे उमेर तथा लिंगको विवरण, ०७८

Ward_1_Bhokraha Narsingh Gaunpalika			
Five Years Age Groups	Total	Male	Female
All Ages	5897	2895	3002
00-04 Yrs.	610	323	287
05-09 Yrs.	647	339	308
10-14 Yrs.	655	333	322
15-19 Yrs.	625	339	286
20-24 Yrs.	608	268	340
25-29 Yrs.	448	190	258
30-34 Yrs.	394	169	225
35-39 Yrs.	382	176	206
40-44 Yrs.	333	166	167
45-49 Yrs.	256	119	137
50-54 Yrs.	258	132	126
55-59 Yrs.	200	104	96
60-64 Yrs.	156	76	80
65-69 Yrs.	152	72	80
70-74 Yrs.	111	58	53
75-79 Yrs.	41	21	20
80-84 Yrs.	12	6	6
85-89 Yrs.	5	1	4
90-94 Yrs.	2	2	0
95+ Yrs.	2	1	1

Ward_2_Bhokraha Narsingh Gaunpalika			
Five Years Age Groups	Total	Male	Female
All Ages	6935	3416	3519
00-04 Yrs.	924	482	442
05-09 Yrs.	935	471	464
10-14 Yrs.	803	415	388
15-19 Yrs.	709	380	329
20-24 Yrs.	730	340	390
25-29 Yrs.	573	242	331
30-34 Yrs.	411	197	214
35-39 Yrs.	378	154	224
40-44 Yrs.	321	156	165

45-49 Yrs.	282	122	160
50-54 Yrs.	248	131	117
55-59 Yrs.	187	103	84
60-64 Yrs.	163	78	85
65-69 Yrs.	143	72	71
70-74 Yrs.	84	49	35
75-79 Yrs.	32	19	13
80-84 Yrs.	7	2	5
85-89 Yrs.	2	2	0
90-94 Yrs.	0	0	0
95+ Yrs.	3	1	2

Ward_3_Bhokraha Narsingh Gaunpalika

Five Years Age Groups	Total	Male	Female
All Ages	4932	2440	2492
00-04 Yrs.	527	278	249
05-09 Yrs.	559	302	257
10-14 Yrs.	515	271	244
15-19 Yrs.	522	273	249
20-24 Yrs.	433	196	237
25-29 Yrs.	394	170	224
30-34 Yrs.	306	138	168
35-39 Yrs.	317	132	185
40-44 Yrs.	295	141	154
45-49 Yrs.	236	127	109
50-54 Yrs.	209	106	103
55-59 Yrs.	175	92	83
60-64 Yrs.	161	75	86
65-69 Yrs.	133	64	69
70-74 Yrs.	91	48	43
75-79 Yrs.	36	21	15
80-84 Yrs.	12	2	10
85-89 Yrs.	6	2	4
90-94 Yrs.	1	1	0
95+ Yrs.	4	1	3

Ward_4_Bhokraha Narsingh Gaunpalika

Five Years Age Groups	Total	Male	Female
All Ages	5484	2648	2836
00-04 Yrs.	663	331	332
05-09 Yrs.	688	354	334
10-14 Yrs.	604	292	312

15-19 Yrs.	583	308	275
20-24 Yrs.	558	234	324
25-29 Yrs.	441	167	274
30-34 Yrs.	337	153	184
35-39 Yrs.	375	157	218
40-44 Yrs.	279	141	138
45-49 Yrs.	228	120	108
50-54 Yrs.	195	101	94
55-59 Yrs.	156	81	75
60-64 Yrs.	138	72	66
65-69 Yrs.	120	67	53
70-74 Yrs.	64	33	31
75-79 Yrs.	41	30	11
80-84 Yrs.	6	3	3
85-89 Yrs.	4	2	2
90-94 Yrs.	1	1	0
95+ Yrs.	3	1	2

Ward_5_Bhokraha Narsingh Gaunpalika

Five Years Age Groups	Total	Male	Female
All Ages	6251	3057	3194
00-04 Yrs.	840	432	408
05-09 Yrs.	895	463	432
10-14 Yrs.	757	391	366
15-19 Yrs.	619	350	269
20-24 Yrs.	630	240	390
25-29 Yrs.	514	217	297
30-34 Yrs.	366	165	201
35-39 Yrs.	420	189	231
40-44 Yrs.	256	124	132
45-49 Yrs.	222	109	113
50-54 Yrs.	194	99	95
55-59 Yrs.	163	82	81
60-64 Yrs.	142	75	67
65-69 Yrs.	122	72	50
70-74 Yrs.	74	33	41
75-79 Yrs.	18	10	8
80-84 Yrs.	8	2	6
85-89 Yrs.	5	2	3
90-94 Yrs.	2	1	1
95+ Yrs.	4	1	3

Ward_6_Bhokraha Narsingh Gaunpalika

Five Years Age Groups	Total	Male	Female
All Ages	6492	3183	3309
00-04 Yrs.	704	359	345
05-09 Yrs.	749	382	367
10-14 Yrs.	740	379	361
15-19 Yrs.	641	333	308
20-24 Yrs.	656	290	366
25-29 Yrs.	551	236	315
30-34 Yrs.	439	205	234
35-39 Yrs.	419	185	234
40-44 Yrs.	343	180	163
45-49 Yrs.	318	151	167
50-54 Yrs.	255	134	121
55-59 Yrs.	176	91	85
60-64 Yrs.	199	100	99
65-69 Yrs.	125	67	58
70-74 Yrs.	88	47	41
75-79 Yrs.	53	28	25
80-84 Yrs.	21	6	15
85-89 Yrs.	7	4	3
90-94 Yrs.	2	2	0
95+ Yrs.	6	4	2

Ward_7_Bhokraha Narsingh Gaunpalika

Five Years Age Groups	Total	Male	Female
All Ages	6596	3381	3215
00-04 Yrs.	735	385	350
05-09 Yrs.	801	400	401
10-14 Yrs.	706	384	322
15-19 Yrs.	615	317	298
20-24 Yrs.	614	287	327
25-29 Yrs.	580	269	311
30-34 Yrs.	455	235	220
35-39 Yrs.	440	217	223
40-44 Yrs.	359	199	160
45-49 Yrs.	300	159	141
50-54 Yrs.	223	113	110
55-59 Yrs.	192	104	88
60-64 Yrs.	167	90	77
65-69 Yrs.	194	95	99

70-74 Yrs.	137	80	57
75-79 Yrs.	52	32	20
80-84 Yrs.	12	8	4
85-89 Yrs.	10	4	6
90-94 Yrs.	2	1	1
95+ Yrs.	2	2	0

Ward_8_Bhokraha Narsingh Gaunpalika

Five Years Age Groups	Total	Male	Female
All Ages	6693	3273	3420
00-04 Yrs.	863	458	405
05-09 Yrs.	971	465	506
10-14 Yrs.	832	406	426
15-19 Yrs.	698	375	323
20-24 Yrs.	631	286	345
25-29 Yrs.	574	255	319
30-34 Yrs.	421	174	247
35-39 Yrs.	400	198	202
40-44 Yrs.	295	133	162
45-49 Yrs.	253	124	129
50-54 Yrs.	242	114	128
55-59 Yrs.	171	103	68
60-64 Yrs.	124	65	59
65-69 Yrs.	117	64	53
70-74 Yrs.	57	27	30
75-79 Yrs.	32	21	11
80-84 Yrs.	9	5	4
85-89 Yrs.	0	0	0
90-94 Yrs.	3	0	3
95+ Yrs.	0	0	0

३.३ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा विभिन्न जात तथा जनजातिका मानिसहरूको बसोवास रहेको पाइन्छ । यस गाउँपालिकामा विभिन्न ४० जातजातिका मानिसहरूको बसोवास रहेको देखिन्छ । यिनीहरूमध्ये यस गाउँपालिकामा बसोवास गर्ने सबैभन्दा ज्यादा जनसंख्या रहेको जाति मुश्लिम हो, जसको जनसंख्या प्रतिशत ४२.१५ हुन आउँछ । यसपछि यस गाउँपालिकामा कोईरी, यादव, उराँव, धानुक, तेली, मुसहर, खत्वे, सरवरिया आदि जातजातिका मानिसहरूको बाहुल्यता रहेको पाइन्छ । यस पालिकामा बसोवास गर्ने १७ ओटा जातिगत समूहको जनसंख्या ९७.६६ प्रतिशत रहेको पाईन्छ भने पालिकामा बसोवास गर्ने अन्य २३ जातिहरूको जनसंख्या २.३४ प्रतिशत रहेको पाईन्छ । भोक्राहा नरसिंह

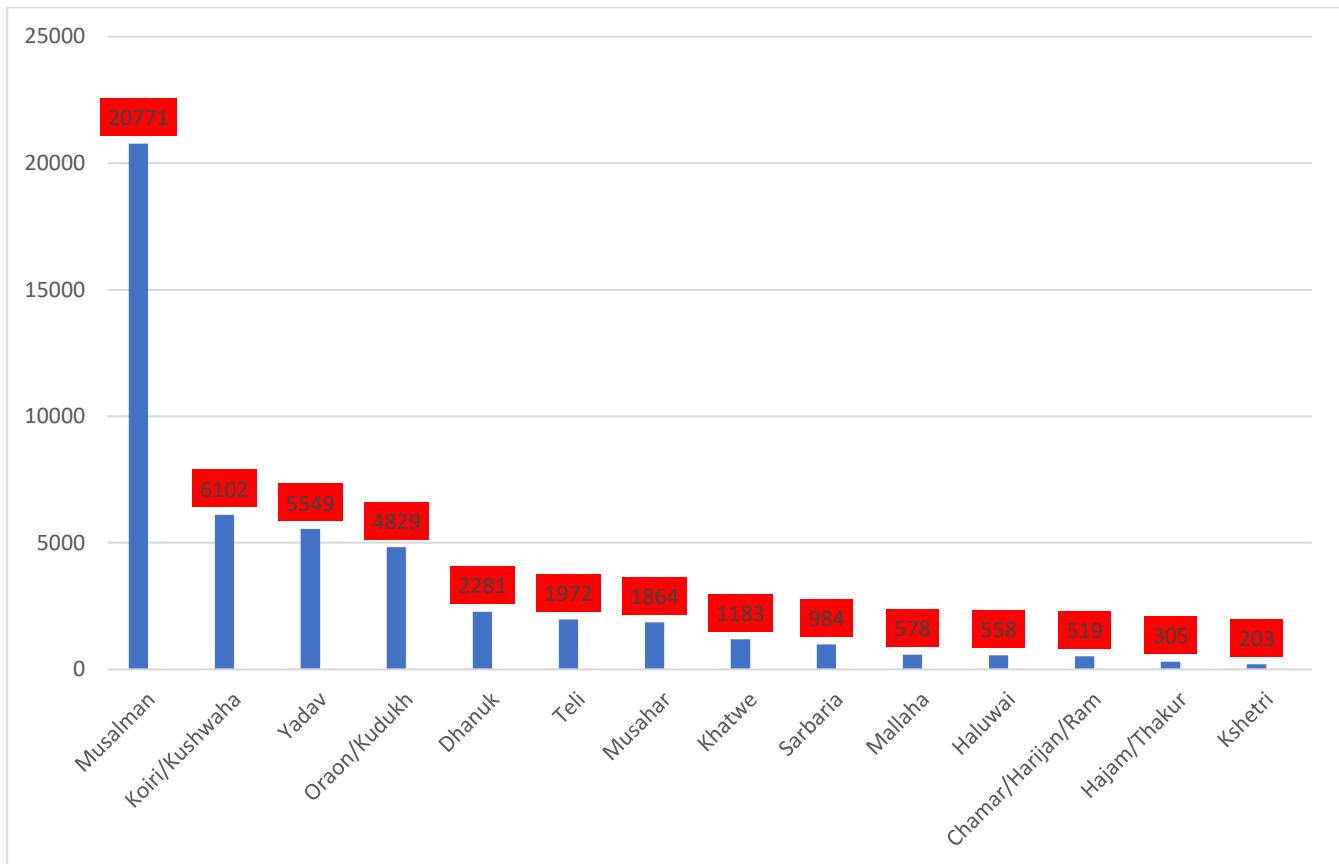
गाउँपालिकाको जात जाति सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा देखाइएको छ (स्रोत: राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०८०)।

तालिका: गाउँपालिकाको पछिल्लो जातजातिगत विवरण, २०७८

SN	Caste/Ethnicity	Total	Percentages
१	Musalman	20771	42.15%
२	Koiri/Kushwaha	6102	12.38%
३	Yadav	5549	11.26%
४	Oraon/Kudukh	4829	9.80%
५	Dhanuk	2281	4.63%
६	Teli	1972	4.00%
७	Musahar	1864	3.78%
८	Khatwe	1183	2.40%
९	Sarbaria	984	2.00%
१०	Mallaha	578	1.17%
११	Haluwai	558	1.13%
१२	Chamar/Harijan/Ram	519	1.05%
१३	Hajam/Thakur	305	0.62%
१४	Kshetri	203	0.41%
१५	Dev	182	0.37%
१६	Baniyan	137	0.28%
१७	Kewat	108	0.22%
१८	Sonar	72	0.15%
१९	Brahman – Hill	67	0.14%
२०	Rai	66	0.13%
२१	Pariyar	53	0.11%
२२	Brahman – Tarai	44	0.09%
२३	Badhaee/Badhee	43	0.09%
२४	Chai/Khulaut	42	0.09%
२५	Kumhar	34	0.07%
२६	Tatma/Tatwa	34	0.07%
२७	Kalwar	34	0.07%
२८	Bishwokarma	34	0.07%
२९	Yakthung/Limbu	31	0.06%
३०	Lohar	29	0.06%
३१	Dom	26	0.05%
३२	Baraee	23	0.05%
३३	Kanu	22	0.04%
३४	Kisan	20	0.04%
३५	Bangali	20	0.04%
३६	Gangai	15	0.03%
३७	Thakuri	14	0.03%

38	Magar	14	0.03%
39	Badi	12	0.02%
40	Mali	11	0.02%
41	Foreigner	307	0.62%
42	Others	88	0.18%
	Total	49280	100.00%

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०८०

३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा भाषिक विविधता पाइन्छ । यहाँ विभिन्न जात-जातिका मानिसहरुको बसोवास भएका कारण विविध भाषाहरु प्रचलनमा रहेका छन् । गाउँपालिकामा विभिन्न ११ ओटा भाषाभाषीहरु गणनामा आएको पाइन्छ । तथापि मैथिली, उर्दू, उराँव र नेपाली भाषा यस क्षेत्रमा बढी मात्रामा बोलिचालिमा रहेको छ । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी अर्थात् आधाभन्दा बढी जनसंख्या (६१.०२ प्रतिशत) ले मैथिली भाषा बोल्दछन् भने २७.३६ प्रतिशतले उर्दू भाषा बोल्ने गरेको पाइन्छ । यसरी नै ९.६५ प्रतिशतले उराँव तथा १.६२ प्रतिशतले नेपाली भाषा बोल्ने गर्दछन् ।

त्यसैगरी यस गाउँपालिकामा राई, हिन्दी, लिम्बु, मुसलमान, बंगला र भोजपुरी भाषिक समुदायको बसोवास रहेको छ । सरकारी कामकाजको भाषा चै नेपाली नै रहेको छ । गाउँपालिकामा बोलिने भाषाभाषीहरुको जनसंख्याको प्रतिशतलाई तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका: गाउँपालिकामा बोलिने भाषाभाषीहरूको विवरण, २०७८

SN	Mother Tongue	Total	Percentages
1	Maithili	30070	61.02%
2	Urdu	13484	27.36%
3	Uranw/Urau	4757	9.65%
4	Nepali	797	1.62%
5	Rai	38	0.08%
6	Hindi	28	0.06%
7	Others	28	0.06%
8	Yakthung/Limbu	23	0.05%
9	Musalman	22	0.04%
10	Bangla	18	0.04%
11	Bhojpuri	15	0.03%
	Total	49280	100.00%

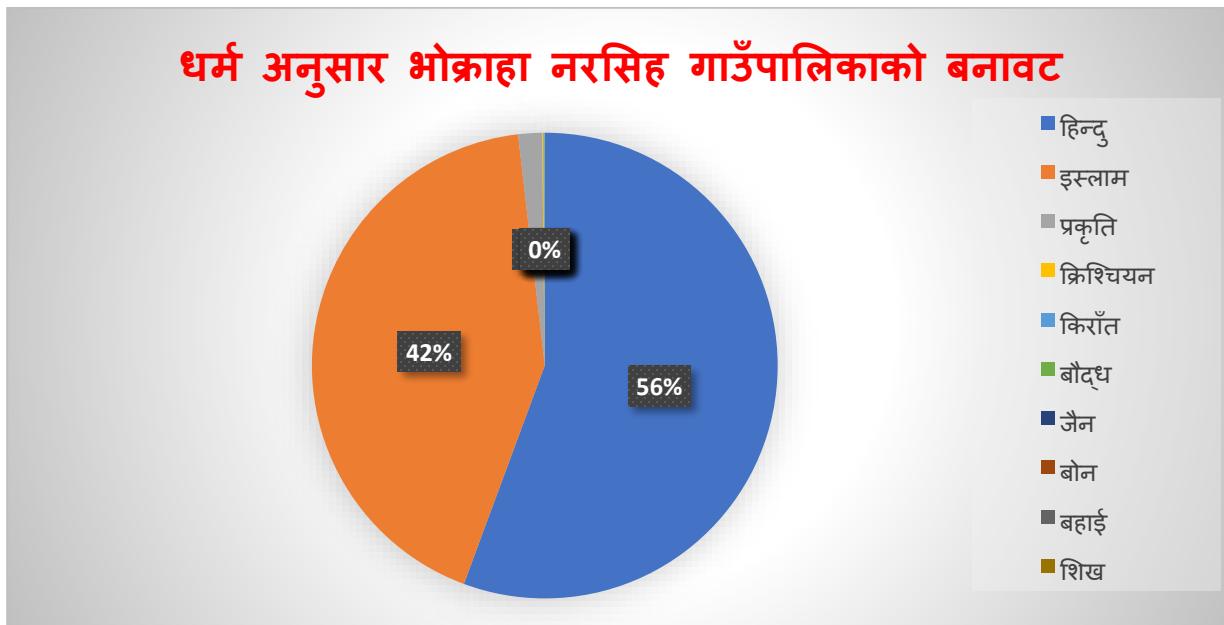
स्रोत: राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०८०

३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाभित्र विभिन्न धर्म मान्ने व्यक्तिहरू रहेका छन्। यहाँ हिन्दु, इस्लाम, क्रिश्चयन तथा प्रकृति धर्मावलम्बीहरू रहेका छन्। भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको धर्मको आधारमा रहेको जनसंख्या वितरणको स्थितिलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका: धर्म अनुसार जनसंख्याको विवरणको स्थिति, २०७८

Population by Religion, 2021											
		Hindu	Bouddha	Islam	Kirat	Christian	Prakriti	Bon	Jain	Bahai	Sikha
Total	49280	27423	14	20954	32	44	812	0	1	0	0
Male	24293	13740	6	10122	13	26	386	0	0	0	0
Female	24987	13683	8	10832	19	18	426	0	1	0	0

३.६ अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

कुनै पनि राज्यले आफ्ना नागरिकहरुको मौलिक हक, अधिकार सुनिश्चित गराई उनीहरुको वृत्ति विकासको विभिन्न अवसरहरु प्रत्याभूत गरेको हुन्छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई समेत राज्यले उनिहरुको शारीरिक तथा मानसिक कार्यको सीमिततालाई दृष्टिगत गरी विशेष प्रकारको कानूनी व्यवस्था गर्न अति आवश्यक हुन्छ । यसबाट पाखा परेका यस्ता वर्गहरु समेत देश विकासको हरेक संयन्त्रमा सहभागि हुन पाउने अवस्था रहन्छ । अपाङ्गताको तथ्याङ्क संकलन कार्य निकै चुनौतीपूर्ण वा विवादास्पद रहने गर्दछ । यसको मुख्य अपाङ्गताको परिभाषा र कानूनी परिभाषामा निकै अन्तर रहेकोले हो । अपाङ्गता भन्नाले शरीरको कुनै एक वा एक भन्दा बढी अंगहरुले सामान्य रूपमा काम गर्न नसकेर दैनिक कार्यहरु सरलतापूर्वक गर्न अघ्यारो पर्ने अवस्था हो । यस प्रकारको अवस्था स्थायी वा अस्थायी हुनसक्तछ । विभिन्न कानूनी दस्तावेजहरु तथा अन्य सर्वेक्षणहरुले अपनाएको परिभाषा अनुसार बुँदागत रूपमा अपाङ्गता भन्नाले:

- हातखुटा कमजोर, लुलो भई कुनै कामकाज गर्न समस्या, हिडडुल गर्न समस्या भएको हुनु ।
- आँखाले देख्नमा समस्या भए ।
- बोल्नमा समस्या र कानले सुन्नमा समस्या भए ।
- उमेर अनुसार व्यवहार गर्न नसक्ने र सक्नमा वा पढ्नमा ढिलाई वा गाहो हुनु ।
- एकोहोरो भएर बस्ने, दिक्क मान्ने र दिक्दार भई एकान्तमा बस्ने, छोप्ने जस्ता अनौठो व्यवहार गर्ने र आत्महत्या बारे भन्ने वा आत्महत्या गर्न कोशिस गर्नु ।
- छारेरोग वा छाप्ने रोग / व्यथाले ग्रसित भए ।
- कुनै दीर्घ समस्या वा रोग भएकामा ।

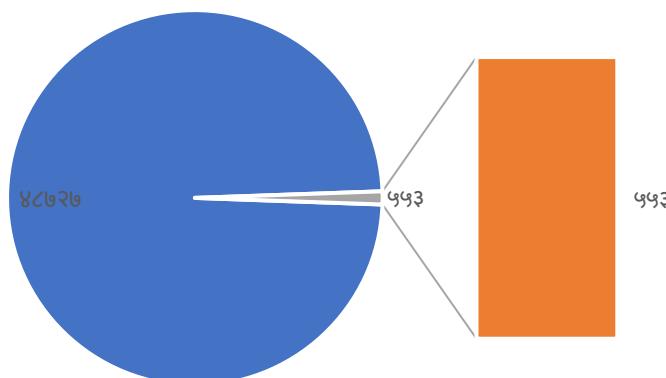
अपाङ्गता विभिन्न प्रकारका हुन्छन् । विकासशील देशमा शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति अत्याधिक हुन्छन् भने विकसित देशमा मानसिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति अत्याधिक हुन्छन् । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको कूल जनसंख्याको १.१२ प्रतिशत जनसंख्या (५५३ जना) अपाङ्ग रहेको नतिजा जनगणना, २०७८ ले देखाएको छ ।

तालिका: अपांगताका आधारमा भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको विवरण, २०७८

अपांगताको प्रकार, विवरण	जनसंख्या	प्रतिशत
Total Population	49280	100
People living with disability	553	1.12
People living with out disability	48727	98.87
Physical disable	263	
Low vision	31	
Blind	58	
Deaf	39	
Hard of hearing	20	
Deaf and blind	6	
Speech impairment	45	
Psycho-social disability	16	
Intellectual disability	7	
Hemophilia	12	
Autism	5	
Multiple disability	51	

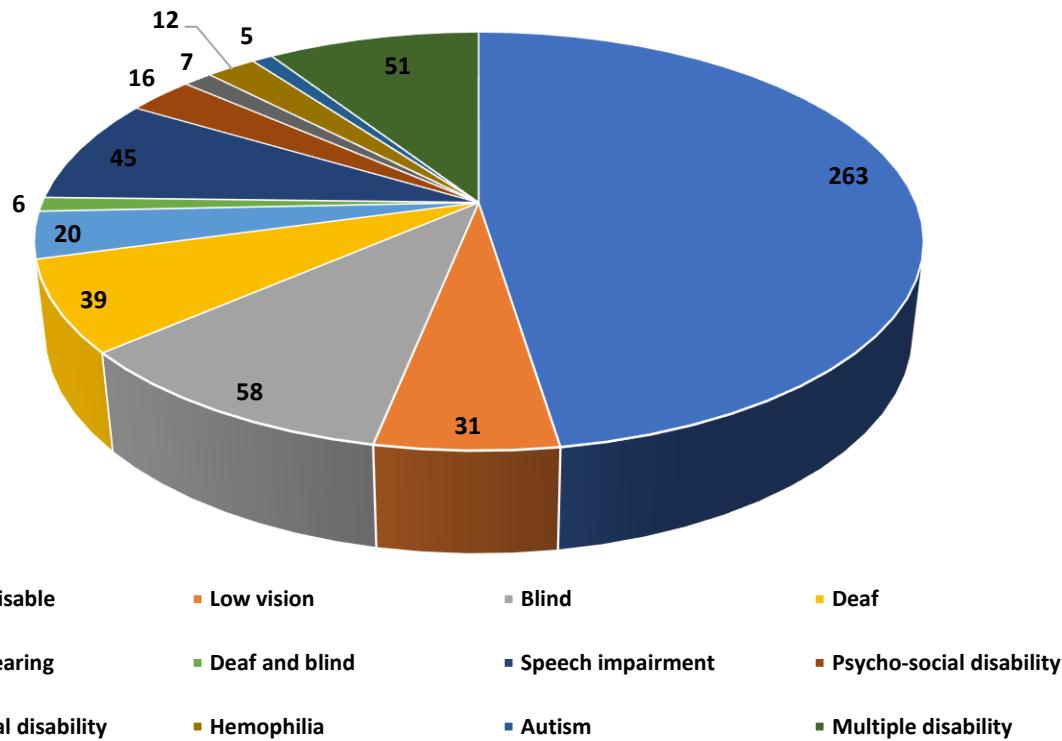
स्रोत: राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७९

अपांगताको विवरण ०७८

■ अपांगता नभएको जनसंख्या ■ अपांगता भएको जनसंख्या

अपागताका आधारमा जनसंख्या ०७८

परिच्छेद चार : आर्थिक अवस्था

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका बासिन्दाहरूले मुख्य पेशा खेतिपाति, मजदुरी, व्यापार, नोकरी तथा बैदेशिक रोजगारमा गएको पाईन्छ। यस क्षेत्रका मानिसहरू विशेषगरी इनरुवा, विराटनगर क्षेत्रका करिडर क्षेत्रमा रहेका औद्योगिक क्षेत्रमा मजदुरी गर्न जाने गरेको पाईन्छ। यसरी नै भौतिक निर्माण, सडक, कल्भर्ट तथा घर एवम् भवन निर्माणमा पनि आर्थिक रूपमा संलग्न भएको पाइन्छ।

४.१ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

मानिसहरूले विभिन्न प्रकारका पेशा तथा व्यवसाय गर्ने गर्दछन्। विशेषगरी कृषि, पशुपालन, उद्योगधन्धा, व्यापार व्यवसाय, नोकरी र ज्यालादारी मुख्य पेशा तथा व्यवसाय हुन्। यिनीहरूमध्ये नेपालीहरूको सबैभन्दा धेरैले अङ्गालेको व्यवसाय कृषि हो। यस बाहेक कृषिका साथमा पशुपालन पनि गर्ने गरिन्छ। यसैगरी उद्योगधन्धा तथा व्यापार व्यवसाय पनि मानिसहरूको महत्वपूर्ण पेशा मानिन्छ। यता रोजगारी र ज्याला मजदुरीलाई पनि मानिसहरूको महत्वपूर्ण पेशा मान्ने गरिन्छ। यस गाउँपालिकाको मुख्य पेशा तथा व्यवसायलाई तलको तालिकामा पनि दिइएको छ (स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, २०७४)।

४.२ परिवारको आम्दानीका स्रोतहरू

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका परिवारको आम्दानीका स्रोतहरू अन्तरगत कृषि, पशुपालन, कृषि ज्यालादारी, नोकरी तथा बैदेशिक रोजगार लगायत छन्। सर्वेक्षणको समयमा उत्तरदाताले बताएका आधारमा परिवारको आम्दानीका स्रोतहरू अन्तरगत कृषि क्षेत्र सबैभन्दा प्रमुख (९१.७५%) रहेको छ भने दोस्रो स्थानमा पशुपालन (८९.८७%) रहेको छ। तेस्रो स्थानमा कृषि ज्यालादारी (५०.२५%) र चौथो स्थानमा बैदेशिक रोजगारी (१५.७७%) परिवारको आम्दानीका रूपमा रहेको छ। यो अवस्थालाई हेर्दा गाउँपालिकाले कृषि तथा पशुपालनलाई नै प्राथमिकतामा राखि कार्य गर्नुपर्ने देखिन्छ।

४.३ खाद्यान्त सुरक्षा तथा आत्मनिर्भरताको अवस्था

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका मानिसहरूको मुख्य पेशा कृषि नै हो। तसर्थ कृषिको विकासका लागि नेपाल सरकारका तर्फबाट पनि निकै ठूलो प्रयास भएको छ। यता हामीले जीविका खेतीलाई नै अहिले पनि अंगिकार गरेका छौं। तसर्थ सालभर कृषि कार्य गरेर पनि खान नपुग्ने कृषकको संख्या निकै धेरै छ। यस गाउँपालिकाको खाद्यान्त आत्मनिर्भरतालाई तलको तालिकामा पनि दिइएको छ।

तालिका: खाद्यान्त आत्मनिर्भरताको अवस्था

क्र.सं.	खाद्यान्त उपलब्धताको आधार	परिवारको प्रतिशत	कैफियत
१.	३ महिनाभन्दा कम खान पुग्ने परिवार	३०	
२.	४ देखि ६ महिना खान पुग्ने परिवार	२८	
३.	७ देखि ९ महिना खान पुग्ने परिवार	२२	
४.	१० देखि १२ महिना खानपुग्ने परिवार	१३	
५.	आफ्नो उत्पादनबाट खान पुगेर बेचविखन गर्ने परिवार	७	
	जम्मा	१००	

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, २०७४।

माथिको तालिकामा दिइए अनुसार यस गाउँपालिकाका ३० प्रतिशत मानिसहरूलाई आफ्नो कमाईले ३ महिनासम्मात्र खान पुगदछ। यसैगरी ४ देखि ६ महिना खान पुग्ने २८ प्रतिशत छन् भने आफ्नो उत्पादनबाट खान पुगेर बँच्ने या बेचविखन पनि गर्ने मानिसहरू भने ७ परिवारमात्र रहेका देखिन्छन्। खासगरी कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण, उन्नत बीउ विजनको प्रयोग, प्राविधिक सहयोग, कृषक तालिम तथा कृषक सहुलियत ऋण जस्ता कार्यक्रमहरू धेरै मात्रामा सञ्चालन गर्न सकिएमा कृषि उत्पादन बढाउन सकिन्छ।

४.४ परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिनसम्बन्धी विवरण

नेपाल कृषिप्रधान देश हो। देशका अधिकांश मानिसहरू कृषि पेशामा नै निर्भर छन्। तर आजसम्म पनि कृषक परिवारका नाममा सिमितमात्र जमिन रहेको देखिन्छ। सुनसरीको भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा पनि कृषकको संख्या अति धेरै छ। तर तिनीहरूका स्वामित्वमा जमिन भने निकै कम रहेको देखिन्छ। यसरी कृषक भएर पनि यहाँका धेरै मानिसलाई आफ्नो उत्पादनले सालभर खान नपुग्ने अवस्था छ। वास्तवमा आफ्नो स्वामित्वमा यथेस्ट जमिन नरहेको तथा भाडा जमिन लिएर खेतिपाति गर्ने पद्धतिको विकास नभएको हुनाले यस्तो परिस्थितिको सिर्जना भएको हो। कृषकलाई खेतिपातिका लागि आवश्यकताअनुसारको जमिनको आवश्यकता पर्दछ। यस गाउँपालिकाको कृषकको व्यक्तिगत स्वामित्वमा जमिन रहे नरहेको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ।

तालिका: जमिनमा परिवारको स्वामित्व

क्र.सं.	स्वामित्व, तराई (कठास)	परिवारको प्रतिशत	कैफियत
१.	५ कठाभन्दा कम	१०	
२.	६ देखि १० कठासम्म	२०	
३.	११ देखि २० कठासम्म	१०	
४.	२१ देखि ३० कठासम्म	२०	
५.	३१ कठाभन्दा बढी	१०	
६.	जग्गा नै नभएको	३०	
जम्मा		१००	

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, २०७४।

माथिको तालिकामा दिइए अनुसार यस गाउँपालिकाका आफ्नो स्वामित्वमा ५ कठाभन्दा कम जमिन हुने घरपरिवार संख्या ६८० छ। यो संख्या कुल घरपरिवार संख्याको १० प्रतिशत हुन आउँछ। यसैगरी जमिननै नभएका ३० प्रतिशत या २०३८ परिवार छन् भने ३१ कठाभन्दा धेरै जमिन हुने भने १० प्रतिशत या ६६० परिवार छन्।

४.५ गरिवीको अवस्था

औषत आयु ४० वर्ष वा सो भन्दा कम भएको जनसंख्याको प्रतिशत, प्रौढ निरक्षरता, सुरक्षित खानेपानी नपुगेको जनसंख्याको प्रतिशत तथा कुपोषित ५ वर्षभन्दा मुनिका बालबालिकाको प्रतिशत जस्ता सूचकहरूको संयुक्त सूचकहरूको प्रयोग गरेर मानव गरिबी सूचकांक निकाल्ने गरिन्छ।

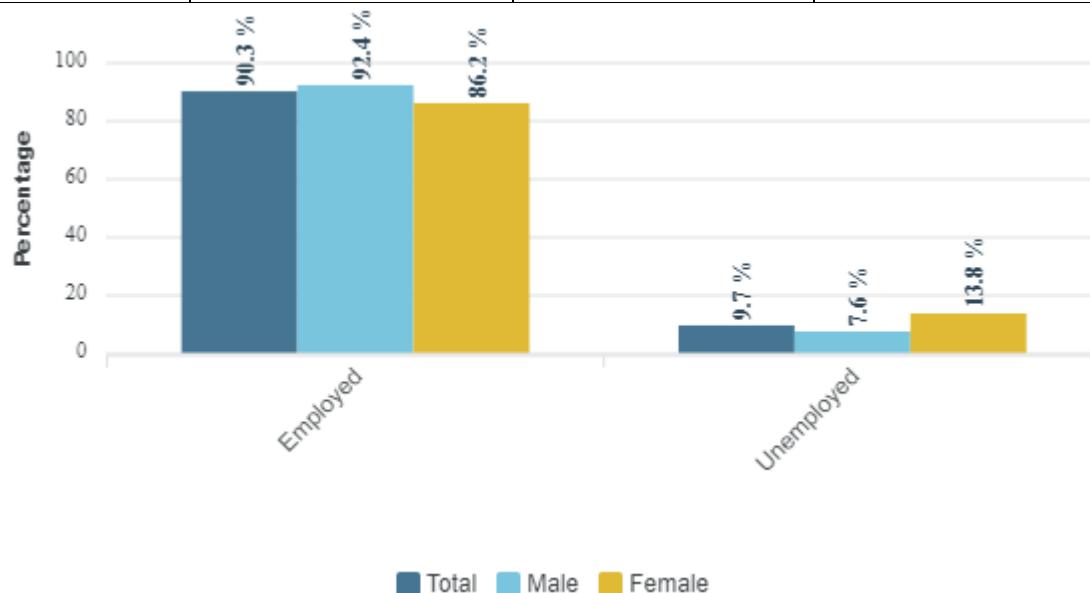
यसको आधारमा सुनसरी जिल्ला २१.२ मान सहित माथिल्लो स्थानमा रहेको छ, जबकि नेपालको सूचकांक मान ३१.१२ रहेको छ। यसरी नै सन् २०१४ को मानव विकास सूचकांक अनुसार सुनसरी जिल्लाको मानव विकास सूचकांक ०.४९० रहेको छ।

४.६ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

यस पालिकाका मानिसहरु कुनै न कुनै काम तथा पेशामा संलग्न भएको पाइएको छ। यहाँका करिब ९.७ प्रतिशत मानिसहरु बेरोजगार रहेको देखिन्छ (राजग, ०७८)। जसमा बेरोजगार रहेका पुरुषको संख्या ७.६ प्रतिशत तथा बेरोजगार रहेका महिलाहरुको प्रतिशत १३.८ रहेको छ। यस आधारमा हेर्दा भोक्राहा नरसिंहमा पुरुषहरुका तुलनामा आधा भन्दा बढी महिलाहरु बेरोजगार रहेको देखिन्छ।

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको रोजगार तथा बेरोजगारीको अवस्था

विवरण	जम्मा प्रतिशत	पुरुष प्रतिशत	महिला प्रतिशत
रोजगार	९०.३	९२.४	८६.२
बेरोजगार	९.७	७.६	१३.८

४.७ पालिकामा सूचिकृत बेरोजगारीको प्रवृत्ति विश्लेषण

नेपालमा प्रत्येक वर्ष करिव ५ लाख थप जनशक्ति श्रम बजारमा प्रवेश गर्दछन्। आन्तरिक श्रम बजारको प्रशोचन क्षमता कम हुँदा अतिरिक्त श्रमशक्ति वैदेशिक रोजगारमा जाने प्रवृत्ति छ। यसको प्रत्यक्ष तथा परोक्ष प्रभाव यस पालिकामा पनि परेको अवश्था विद्यमान छ। दैनिक ठुलो संख्यामा युवा वैदेशिक गरेको र विप्रेषण आय कुल ग्राहस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा एक चौथाई भन्दा बढी रहेको छ। वैदेशिक रोजगार विभागको तथ्यांक अनुसार आ.व. २०७७/७८ मा जम्मा १,६६,६९९ जना नेपाली नागरिक श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारीमा गएको देखिन्छ।

आ.व. २०७८/७९ मा जम्मा ६,३१,२१० जना नेपाली नागरिक श्रम स्वीकृति लिई वैदेशिक रोजगारीमा गएको देखिन्छ। नेपालका करिब ५६ प्रतिशत घरपरिवारले विप्रेषण आय प्राप्त गर्दै आएको छन्। अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसारको पाठ्यक्रम तथा प्रशिक्षणको उचित व्यवस्था हुन नसकदा वैदेशिक रोजगारीमा जाने मध्ये अदक्ष कामदारको संख्या बढी रहेको छ। यद्यपि, वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरुमा सीप तथा दक्षताको अभिवृद्धि गर्न तथा देशभित्र रोजगारीमा आबद्ध गर्न साथै उद्यमशीलताको अभिवृद्धि गर्न विभिन्न निकायहरुबाट तालिम प्रदान गरिदै आएको छ। मन्त्रालय अन्तर्गत रहेका व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, वैदेशिक रोजगार बोर्ड तथा सुरक्षित आप्रवासन परियोजनाबाट आ.व.

२०७७/७८ मा जम्मा ११ हजार र आ.व. २०७८/७९ मा १९ हजार ५ सय ५३ जनाले व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम प्राप्त गरेका छन् । नेपाल सरकारले वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित, व्यवस्थित, मर्यादित तथा उपलब्धिमूलक बनाउन १० वटा श्रम गन्तव्य मुलुकसँग द्विपक्षिय श्रम सम्झौतामा हस्ताक्षर गरेको छ । आन्तरिक रोजगारी तर्फ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत आ.व. २०७७/७८ मा कुल १,७५, ३४८ जनाले औसत ७६ दिनको रोजगारी प्राप्त गरेका छन् भने आ.व. २०७८/७९ मा उक्त कार्यक्रम मार्फत २ लाख जनालाई रोजगारी प्रदान गर्ने लक्ष्य राखिएकोमा कुल १,५६, ७३१ जनाले औसत ७५ दिनको रोजगारी प्राप्त गरेका छन् ।

सुनसरी जिल्लाको दक्षिण पश्चिम क्षेत्रमा अवस्थित भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको साक्षरता दर ६७ प्रतिशत रहेको जनगणना २०७८ ले सार्वजनिक गरेको छ । खासगरी कृषि पेशाको बाहुल्यता भएको यस पालिकामा राष्ट्रिय औद्योगिक सर्वेक्षण, सन् २०१८ अनुसार ७३३ वटा व्यावसायिक स्थानहरू रहेका छन् । जसमा सडक व्यापार संख्या १९, घरायसी व्यापार संख्या ४१६, व्यापारिक भवनहरूको संख्या १७३, परम्परागत बजार संख्या ६१, आधुनिक किनमेल भवनहरूको संख्या ६४ रहेको देखाएको छ । यसरी नै उक्त औद्योगिक सर्वेक्षणले भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका १५७० जना व्यक्तिहरू रोजगारमूलक रहेको देखाएको अवस्था छ । परम्परागत निर्वाहमुखी कृषि प्रणाली, न्यून साक्षरता, प्राविधिक शिक्षा तथा जनशक्तिको कमीका कारण पालिकाको श्रम तथा रोजगार क्षेत्रको उल्लेखनीय प्रगति हुन सकेको छैन ।

यस पालिकामा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको तथ्यांक व्यवस्थापन प्रणालीमा अन्तरगत आ.व. २०७७/७८ मा कुल ५७१ जना बेरोजगार सूचिकृत भएका थिए, जसमा पुरुष ४१३ जना तथा महिला १५८ जना रहेका थिए । सूचिकृत मध्ये रोजगारीका लागि १३२ जना छनौट भएका थिए । सो आ.व. मा जम्मा १७ ओटा योजनाहरू सञ्चालन गरिएका थिए । उक्त आ.व. मा कुल बजेट रु. १ करोड ७ लाख ९८ हजार रहेको थियो । यसरी नै रोजगारकर्ताहरूले औसत ७४ दिनको रोजगारी प्राप्त गरेका थिए ।

यसरी नै आ.व. २०७८/७९ मा कुल ७५३ जना बेरोजगार सूचिकृत भएका थिए, जसमा पुरुष ४७४ जना तथा महिला २७९ जना रहेका थिए । सूचिकृत मध्ये रोजगारीका लागि १६८ जना छनौट भएका थिए । सो आ.व. मा जम्मा १५ ओटा योजनाहरू सञ्चालन गरिएका थिए । उक्त आ.व. मा कुल बजेट रु. १ करोड २७ लाख ५७ हजार रहेको थियो । यसरी नै रोजगारकर्ताहरूले औसत ७३ दिनको रोजगारी प्राप्त गरेका थिए । अधिल्लो वर्षको तुलनामा यस वर्ष बजेटमा बढ्दि भएको थियो ।

पालिकाको आ.व. २०७९/८० मा कुल १२८८ जना बेरोजगार सूचिकृत भएका थिए, जसमा पुरुष ६३२ जना तथा महिला ६५६ जना रहेका थिए । सूचिकृत मध्ये रोजगारीका लागि १२४ जना छनौट भएका थिए । सो आ.व. मा जम्मा १२ ओटा योजनाहरू मात्र सञ्चालन गरिएका थिए । उक्त आ.व. मा कुल बजेट रु. ९१ लाख मात्र रहेको थियो । यसरी नै रोजगारकर्ताहरूले औसत ७३ दिनको रोजगारी प्राप्त गरेका थिए । अधिल्लो वर्षको तुलनामा बेरोजगार सूचिकृतको संख्या बढ्दि भएको भएतापनि बजेटको कमीका कारण रोजगारीका लागि कम संख्यालाई प्रयोग गरिएको थियो ।

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत आन्तरिक रोजगारी सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरू, तालिम सम्बन्धी कार्यहरू, तथा वैदेशिक रोजगारीका लागि श्रम स्वीकृति कार्य अघि बढाउने प्रयास भैरहेको छ । यसका अलावा, पालिकाको रोजगार सेवा केन्द्रले वैदेशिक रोजगार बोर्ड सचिवालयबाट प्रदान गरिने कल्याणकारी सेवाका लागि समेत सहजीकरण गर्दै आइरहेको छ ।

४.८ भू-उपयोग तथा स्वामित्व

४.८.१ वर्तमान भूउपयोगसम्बन्धी विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको उत्तरी भागमा धुनिवनको अवशेष छ, भने यसको अन्य अधिकांश भाग कृषिका लागि उर्बर र उन्नत पनि छ। तसर्थ यहाँ अत्याधिक जसो भूभागमा कृषि कार्य गरिएको छ। यसको थोरै भागमात्र सामुदायिक वनले पनि ढाकिएको छ। यता यहाँ सिमसार र पोखरीहरू निकै न्यून छन्। तसर्थ तिनीहरूले ओगटेको क्षेत्र पनि निकै कम छ।

तालिका: वर्तमान भूउपयोगको विवरण

क्र.सं.	विवरण	प्रतिशत
१.	कृषि क्षेत्र	८० प्रतिशत
२.	वन तथा चरन क्षेत्र	१ प्रतिशत
३.	आवास क्षेत्र	५ प्रतिशत
४.	नदिनालाले ओगटेको क्षेत्र	०.५ प्रतिशत
५.	ताल तलैया	०
६.	सिमसार क्षेत्र	०
७.	औद्योगिक क्षेत्र	१ प्रतिशत
८.	सडकले ओगटेको क्षेत्र	२ प्रतिशत
९.	अन्य	१०.५ प्रतिशत
	जम्मा	१०० प्रतिशत

४.८.२ सिंचाईको स्रोत तथा सुविधा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेको वडागत सिंचाईको स्रोत तथा सुविधालाई हेर्ने हो भने सिंचाईका लागि थुप्रै खोला, नहर तथा खोल्सीहरू तथा पानीका स्रोतहरू भएतापनि पर्याप्त सिंचाईको पूर्वाधार विकास गर्न सकिएको छैन। पालिकामा रहेका सिंचाइका स्रोतहरूको विवरणलाई तपसिल बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

क्र.सं.	सिंचाई स्रोतको नाम	वडा नं.
१.	सुकसेना शाखा नहर	१, २, ८ र ४ नं. वडा
२.	खुनिया धार, बाहुनी खोला, रहुवा खोला, सरदोखोला र सुनसरी खोलाबाट	३ र ५ देखि ८ नं. वडा सम्म

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा चतरा नहरको सुकसेना नहरबाट सिंचाईको सुविधा उपलब्ध भएको छ। यहाँ केही स्थानीय खोलाहरूबाट पनि कुलो बनाएर सिंचाई गरिएको छ। यसैगरी भूमिगत जलश्रोतलाई पनि सिंचाईका रूपमा प्रयोग गर्ने गरिएको छ। भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको विभिन्न भागमा अनेक नहर र कूलाले सिंचित गरेका छन्। यसमा गाउँपालिकाको उत्तरतिर बाट चतरा नहर गएको छ, र यसले गाउँको

ठूलो हिस्सामा सिंचाईको सुविधा पुऱ्याएको छ भने यसको पूर्वी र मध्य भागबाट बग्ने खोलानालाले पनि सिंचाईको सुविधा दिएको छ । यसैगरी यहाँका ससाना कूलोबाट पनि सिंचाईको सुविधा पुगेको छ ।

४.८.३ सिंचित क्षेत्रफल

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको सिंचित क्षेत्रफलको विवरण तपसिल बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका: सिंचित क्षेत्रफलको विवरण

क्र.सं.	विवरण	क्षेत्रफल
१.	सालैभर सिंचित	१८५० हे.
२.	मौसमी सिंचित	९४० हे.
३	कूल सिंचित क्षेत्रफल	२४९० हे.
४.	असिंचित जमिन	११३२ हे.
५.	खेतियोग्य जमिन	४६१३ हे.
६.	खेति गरीएको जमिन	४४०० हे

स्रोत: भोक्राहा नरसिंहको वस्तुगत विवरण, २०७४

४.९ कृषि उत्पादन तथा कृषि बालीमा लाग्ने रोगसम्बन्धी विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा कृषि बाली उत्पादनको अवस्थालाई हेर्ने हो भने अन्न बालीमा धान, मकै तथा गहुँ रहेका छन् भने तेलहन बालीमा तोरी, नगदे तर्फ सनपाट रहेका छन् । यसरी नै तरकारी तर्फ कोपी, आलु, भिणडी, लौका लगायत रहेका छन् ।

सामान्यतया धानमा डुङ्गा, खैरो थोप्ले, सिथ ब्लाइट रोगहरू देखा परेको छ भने गहुँमा कालो पोके र सिन्दुरे जस्ता रोगहरू देखिन्छन् । यसैगरी मकैमा डाठ वा घोगा कुहिने र तरकारी आलु, सागपात आदीमा लेटब्लाइट, मोजाइक, औलाउने, खोस्ट, अल्टरनेरिया, क्लवरट, ड्रायमिपङ्ग अफ, जरा कुहिने जस्ता रोगहरू मुख्य रूपमा देखा पर्दछन् । फलफूलमा विशेषगरी एनथ्राक्सोज, सेतो ढुसी, डाइव्याक, जरा कुहिन, औलाउने आदि रोगहरूको प्रकोपबाट कृषकहरू समस्या परेका छन् । मुख्यवालीहरूमा लाग्ने रोगहरूको विवरण तल दिइएको छ ।

१. धान: गवारो, पात वेरूवा, पात कटुवा, हरियो फडके, खैरो फडके, स्किपर, पतेरो, मिलिवग, निमाटोड, ढुङ्गे, मरुवा, डुङ्गा, खैरो थोप्ले, सिथ ब्लाइट र खैरे रोग,

२. गहुँ: कटवर्म, वायरवर्म, लाहीकालो पोके र सिन्दुरे रोग ।

३. मकै: खुम्बे, फेद वटुवा, गवारो, फट्याङ्गा, लाही, डाँठ कुहिने, घोगा कुहिने र कालोपोके आदि ।

४. आलु: लाही, फेद कटुवा, खुम्बे, रातो कमिला, आलुको पुतली लेटब्लाइट, मोजाइक, ओइलाउने रोग र खोस्टे रोग आदि ।

५. तरकारी: भण्टाको गवारो, लाही, ओइलाउने रोग, अल्टरनेरिया, क्लवरट, ड्याम्पङ्ग अफ्, डाइ व्याक, र जरा कुहिने रोग, बन्दाको पुतली, टमाटरको फलको गवारो, फल कुहाउने औंसा, खपटे, डल्ले खपटे र थिप्स आदि रोग।

६. फलफूल: आँपको मधुवा, गवारो, फल कुहाउने औंसा सुलसुले, अनारको पुतली, एनथ्राक्नोज, ससेतो ढुसी र डाईव्याक आदि।

७. केरा खेती: केराको स्किपर, थाम र गानोका गवाराहरू, खपटे जरा कुहिने रोग र ओइलाउने रोग आदि।

४.१० कृषि शाखाका गतिविधि सम्बन्धी विवरण

कृषि क्षेत्रको विकास र विस्तारका लागि भोक्राहा नरसिंह कृषि शाखा मार्फत् विभिन्न गतिविधिहरू सञ्चालन हुँदै आएको छ। पालिका कृषि शाखाले आ.ब. २०७९/०८० मा सम्पन्न गरेका गतिविधिहरू यसप्रकार रहेका छन्।

- प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तरगत नयाँ मकैबाली पकेट विकास कार्यक्रम सञ्चालन भैरहेको छ। आ.ब. २०७९/०८० मा यस कार्यक्रम अन्तरगत कृषि फर्म, कृषि सहकारी तथा कृषि समूह गरी जम्मा ६ ओटाले ५० प्रतिशत अनुदानमा विभिन्न कृषि सामग्रीहरू प्राप्त गरेका थिए। यसरी अनुदान प्राप्त गर्नेहरूमा माँ काली कृषि फर्म, भो. नं. १, फूलबारी कृषि सहकारी संस्था लि., भो. नं. ४, सजिलो कृषि सहकारी संस्था लि., भो. नं. ६, एकता कृषि सहकारी संस्था लि., भो. नं. ६, अकाहा तरकारी तथा फलफूल उत्पादन कृषि सहकारी संस्था लि., भो. नं. २, र राम जानकी कृषक समूह, भो. नं. ४, रहेका थिए। उक्त फर्म, कृषि सहकारी तथा कृषि समूहले मकै थ्रेसर, मकै सुकाउने हाते फर्मा, कोदालो, इलेक्ट्रिक पावर स्प्रे, मोटर, इलेक्ट्रिक पम्प सेट, पावर ट्रिलर, पिभिसी पाइप, ब्रस, कटर लगायतका सामग्रीहरूमा अनुदान प्राप्त गरेका थिए।
- प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तरगत तरकारी बाली पकेट विकास कार्यक्रम सञ्चालन भैरहेको छ। आ.ब. २०७९/०८० मा यस कार्यक्रम अन्तरगत कृषि सहकारी तथा कृषि अनुदान प्राप्त गर्नेहरूमा उत्तम कृषि सहकारी संस्था, भो.नं. ७, उत्तम कृषि सहकारी संस्था, भो.नं. १, सामुदायिक महिला कृषक समूह, भो.नं. ७ अन्तरगत मोटर (2HP), स्प्रे, पावर स्प्रे, क्यारेट, जिरोभेटर, कल्टीभेटर लगायतका सामग्रीहरू पालिकाको ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गरिएको थियो।
- बाली विकास तथा कृषि जैविक विविधता संरक्षण कार्यक्रम अन्तरगत मकै उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रममा ५ ओटा सहकारीहरू (माधुरी कृषि सहकारी संस्था लि., भो.नं. ३, मिथिला कृषि सहकारी संस्था लि., भो.नं. ४, यान्त्रिक कृषि सहकारी संस्था लि., भो.नं. २, भोक्राहा साना किसान सहकारी संस्था लि., भो.नं. १, श्यामाश्याम कृषि सहकारी संस्था लि.) लाई त्रिपाल, स्प्रे, पिभिसी अन्तरगतबोरिड पाइप, मल्टिक्रप थ्रेसर आदि अनुदान सहयोग प्रदान गरिएको थियो।
- माथि उल्लेखित कार्यक्रमहरू अन्तरगत बाली संरक्षण तालिम र अभिमुखिकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुने गरेका छन्।
- यसरी नै पालिकाले कृषकहरूलाई आ.ब. २०७९/०८० मा विद्युत कृषि मिटर जडानमा ५० प्रतिशत अनुदान प्रदान गरेको थियो। यसरी विद्युत कृषि मिटर जडानका लागि कृषकहरूले अनुदान प्राप्त गरेका थिए। आ.ब. २०८०/०८१ मा पनि विद्युत कृषि मिटर जडानका लागि अनुदान वितरण गर्ने कार्यक्रम रहेको छ।

यस पालिकाले कृषकहरूलाई सहयोग गर्दै आएको भएता पनि यसको व्यवस्थापन सीमित स्रोत, साधन र पर्याप्त जनशक्तिको अभावमा कृषकहरूको आवश्यकता र मागलाई पूरा गर्न सकेको छैन ।

४.११ पशु शाखाको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका कार्यालयमा पशु सेवा शाखा रहेको छ भने भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका वडा नं. २ तथा वडा नं. ७ मा पशु सेवा केन्द्र रहेको छ । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको पशु सेवा शाखाले आ.ब. ०७९/०८० मा निम्न गतिविधिहरु सञ्चालन गरेको थियो ।

- गाउँपालिकामा लम्की स्किन रोग रोकथामका लागि १४५० ओटा गाई, गोरुलाई खोप लगाइएको ।
- बाखाका लागि ११,००० डोज पिपिआर खोप लगाइएको ।
- गाई भैंसीमा HS and B3 ३,७५० डोज खोप लगाइएको ।
- FMD खोप गाई र भैंसी गरी १४,००० डोज लगाइएको ।
- बंगुरमा स्वाइन फिबर खोप ५०० डोज लगाइएको ।
- आ.ब. २०७९/०८० मा कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम अन्तरगत ६९७ ओटा गाई तथा १५८ ओटा भैंसीलाई प्रदान गरिएको ।
- प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तरगत नयाँ माछा पकेट विकास कार्यक्रममा स्टार कृषि सहकारी, भो.नं. ४, सानभिका कृषि फार्म, भो.नं. १, जे.पि. कृषि फर्म, भो.नं. ३, प्रियंका कृषि फर्म, भो.नं. ५, र देबदास कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म, भो.नं. ६ लाई समावेश गरी सञ्चालन गरिएको थियो । आ.ब. २०८०/०८१ मा पनि सो कार्यक्रम निरन्तर रहेको छ ।
- विभिन्न पशुपंक्षीका महामारी तथा परर्जीवि विरुद्ध निःशुल्क ओषधि उपचार प्रदान गरिदै आइएको छ ।
- पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, इनरुवा, सुनसरीको आर्थिक सहयोगमा भो.नं. १, मा दुध संकलन केन्द्र सञ्चालन भैरहेको छ ।

४.१२ पशुपन्धीमा लाग्ने रोग तथा किरा

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा गाई, भैंसी, बंगुर, सुँगुर, बाखा, लगायतका चारखुट्टे जनावारहरु तथा कुखुरा, हाँस तथा परेवा जस्ता पन्धीहरु पाल्ने गरिएको छ । खासगरी चारखुट्टे जनावरहरु गाई, भैंसी, सुँगुर, बाखा लगायतमा लाग्न सक्ने प्रमुख रोग रेबिज तथा खोरेत रहेको छ । यीके रोगहरु मध्ये यस पालिकामा हाल देखा परेको रोग भनेको रेबिज रोग हो । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका पशुहरूलाई रेबिज रोगको व्यापकता छ । यसरी रेबिज रोगको व्यापकता हुनुको कारण भनेको कोशी टप्पुको जंगल नजिकै भएको र त्यहाँका स्यालहरूसँग कुकुरहरूको सम्पर्क हुने गरेको र गाई, भैंसी, बाखा आदिमा सर्ने गरेको अवस्था छ । रेबिज रोग बाट केही बंगुर, बाखा, भैंसी, तथा गाईको मृत्यु भएको विवरण पशु सेवा शाखाले अभिलेखित गरेको छ ।

यसैगरी अन्य रोगहरूमा लोमुते (रेड युरिन), जुका पर्नु, नाम्ले पर्नु, किर्ना, जुम्मा पर्नु, उपियाँ, सुलसुले पर्नु, छेरौटी लाग्ने, खैरे पर्नु, घम्ने (गीड) लाग्ने, दाद (रिड) देखा पर्नु र विशेषगरी घाउमा औंसा (किरा) पर्ने जस्ता रोगहरु यस पालिकाका पशुपन्धीहरूलाई लाग्ने गरेको छ । जसका कारण केहि जनावरहरु (बाखा, गाई, गोरु, भैंसी) मरेका समेत छन् । यसैगरी पशुहरूमा भ्यागुते चरचरे रोग कहिलेकाहीं देखापर्ने गरेको छ, तर हाल नियन्त्रित अवस्थामा रहेको छ । पशुपन्धीमा लाग्ने रोग तथा किरा नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि पालिकाले निम्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने गरेको छ ।

♣ पशुपन्धीलाई भ्याक्सिन लगाईएको ।

♣ रिड बिरुद्ध भ्याक्सिनेसन गर्ने गरिएको ।

♣ खोरेत बिरुद्ध नियमित रूपमा खोप लगाउने ।

♣ गाई भैंसीमा HS and B3 डोज खोप लगाइएको ।

♣ FMD खोप गाई र भैंसी गरी लगाइएको ।

♣ बंगुरमा स्वाइन फिबर खोप लगाइएको ।

♣ रोगी पशुको आवश्यक उपचार गर्ने, एन्टिबायोटिक समूहका औषधिहरु चलाउने ।

४.१३ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्र भित्र १९ ओटा व्यवसायिक कृषि फर्मको दर्ता रहेको छ । यस पालिकामा व्यवसायिक कृषि फर्म, कृषक समूह, तथा कृषि सहकारीहरु आदि रहेका छन् ।

४.१४ कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धी विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको चिरोली चोकमा, अकाहा बजार तथा ढोक बजारमा तरकारी तथा अन्य बस्तुहरुको किनवेच हुने गरेको छ । ती हाट बजारमा खरिद/विक्रि हुने मुख्य मुख्य बाली/बस्तुहरु अन्तरगत धान, गहुँ, मकै, तरकारीहरु, माछा लगायतका छन् ।

४.१५ उद्योग, व्यापार तथा बैंकिङ्ग

४.१५.१ उद्योग तथा प्रशोधन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका रहेका उद्योग तथा प्रशोधन केन्द्रहरुको विवरण तपसिल बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

क्र.सं.	उद्योगको नाम	वडा नं.
१.	बाबा पेपर मिल्स	भो.न. वडा नं. ५
२.	अरविन्द पेपर एण्ड पल्स मिल्स प्रा.लि.	
३.	सि म्याक्स फुड प्रा.लि.	
४.	शुभ भेनियर पत्ती उद्योग	भो.न. वडा नं. ५
५.	प्लाई बोर्ड फ्याक्ट्रिहरु	
६.	काठ स-मिलहरु	

४.१५.२ पेट्रोल पम्प सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका रहेका पेट्रोल पम्पहरुको विवरण तपसिल बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

क्र.सं.	पेट्रोल पम्पको नाम	वडा नं.	कैफियत
१.	बैश्णोदेवी पेट्रोल पम्प	भो.न., वडा नं. ५	

४.१५.३ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्र भित्र विभिन्न व्यवसायहरु रहेका छन्। यद्यपि, सबै व्यापार तथा व्यवसायहरु वडामा दर्ता भएको अवस्था छैन। कृषि एवम् बचत तथा ऋण सहकारी, व्यावसायिक कृषि फार्मको व्यवसाय दर्ताको सूची यसप्रकार रहेको छ।

तालिका: विभिन्न व्यवसायको सूचि, २०८०

क्र.सं.	व्यवसायको नाम	ठेगाना	संख्या, कैफियत
१.	कृषि एवम् बचत तथा ऋण सहकारी	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्रभित्र	३८ ओटा
२.	व्यावसायिक कृषि फार्म	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्रभित्र	१९ ओटा

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका कार्यालयको अभिलेख, २०८०

४.१६ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको पुरानो तथा महत्वपूर्ण व्यापारिक केन्द्र भोक्राहा बजार हो। यसका अलावा अकाहा बजार, ढोक बजार प्रमुख बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको रूपमा रहेका छन्। पालिका क्षेत्रमा रहेका बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण यसप्रकार रहेको छ।

हाट बजार लाग्ने स्थान	खरिद/बिक्रि हुने मुख्य मुख्य बाली/बस्तुहरु
भोक्राहा बजार	तरकारी तथा अन्य बस्तुहरु
अकाहा बजार	तरकारी तथा अन्य बस्तुहरु
ढोक बजार	तरकारी तथा अन्य बस्तुहरु

४.१७ बैंक तथा वित्तिय संस्था सम्बन्धी विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, मा हाल लक्ष्मी सनराइज बैंकको स्थापना भएको छ। कतिपय वित्तिय कारोबार सहकारी संस्थाहरु मार्फत् हुने गरेको छ।

४.१८ सहकारी सम्बन्धी विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा ३८ ओटा सहकारी संस्थाहरु चालू अवस्थामा रहेका छन्। गाउँपालिकामा सञ्चालित सहकारी संस्थाहरुको विस्तृत विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका सहकारी सम्बन्धी विवरण, २०८०

क्र.सं.	सहकारीहरुको नाम	कैफियत
१.	रामधुनी कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	
२.	पश्चिमटोल कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	
३.	सम्पूर्ण कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	

४.	माधुरी कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
५.	फूलबारी कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
६.	करुणा कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
७.	अकहा तरकारी तथा फलफूल उत्पादक सहकारी संस्था लिमिटेड
८.	यान्त्रिक कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
९.	उत्तम कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
१०.	स्टार कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
११.	सानिमा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
१२.	सजिलो कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
१३.	नरसिंह साना किसान कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
१४.	मिथला कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
१५.	भद्रकाली बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
१६.	दिर्घकालीन कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
१७.	संदेश कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
१८.	मालिक कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
१९.	बाबा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
२०.	भोक्राहा नरसिंह साना किसान कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
२१.	शान्तेश्वर कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
२२.	माँ जल्पा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
२३.	लवकुश बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
२४.	जनहित कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
२५.	नागरिक बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
२६.	जनता कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
२७.	दर्पण कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
२८.	एकता कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
२९.	जलेश्वर बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
३०.	श्यामा श्याम कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
३१.	लालीगुँरास साना किसान कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
३२.	ज्योति कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
३३.	सर्वगुणी महिला सहकारी संस्था लिमिटेड
३४.	सहारा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
३५.	माँ काली कृषि तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
३६.	जगदम्बा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड
३७.	आरम्भ कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड
३८.	सुमधुर बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड

४.१९ स्वास्थ्य विमाका वारेको जानकारी भए नभएको वारेको विवरण

सरकारले शुरु गरिरहेको स्वास्थ्य विमाका वारेको जानकारी भए नभएको वारेको भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको विवरणलाई हेर्दा वडा क्षेत्रका दुई तिहाई जनसंख्यालाई स्वास्थ्य विमाका वारेमा जानकारी रहेको सर्वेक्षणले देखाएको छ ।

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाबाट हालसम्म निःशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्ड प्राप्तिको अभिलेख तपसिल बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

- पालिकाबाट आर्थिक बर्ष २०७९/०८० सम्म ५०० जनाले निःशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्ड प्राप्त गरिसकेका छन् ।
- आर्थिक बर्ष २०८०/०८१ मा उक्त ५० जनालाई निरन्तरता दिइएको र आर्थिक बर्ष २०८०/०८१ मा प्रत्येक वडाबाट ५०/५० जनाका दरले थप गर्ने योजना रहेको छ ।
- निःशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्ड वितरणका लागि अपांगता भएका, एकल महिला, अति विपन्न, आदिवासी जनजाति, दलित, पिछडा वर्गका नागरिकहरुलाई प्राथमिकता दिईने गरिएको छ ।
- हाल (२०८० मंसीर मसान्त) सम्म जम्मा २०० जनालाई निःशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्ड वितरण गरिसकिएको छ ।
- पालिकाको स्रोत तथा साधनले भ्याएसम्म कार्ड वितरण कार्यलाई अगाडि बढाइने नीति पालिकाले राखेको छ ।

४.२० जीवन विमाका वारेको जानकारी भए नभएको वारेको विवरण

जीवन विमाका वारेको जानकारी भए नभएको वारेको भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको विवरणलाई हेर्दा पालिकाका करिब २४ प्रतिशत जनसंख्यालाई मात्र जीवन विमाका वारेमा जानकारी रहेको सर्वेक्षणका क्रममा देखिन्छ ।

परिच्छेद पाँचः सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास

५.१.१ पाँच वर्ष भन्दा माथि र सो भन्दा माथिको साक्षरता विवरण

कुनै पनि भाषामा पढन, लेख्न र सामान्य हर हिसाव (जोड घटाउ) गर्न जानेका व्यक्तिहरूलाई लेखपढ गर्न जानेको वा साक्षर भनिन्छ । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको कुन साक्षरता ७५ प्रतिशत छ । गाउँपालिका वडा नं. १ को साक्षरताको स्थितिलाई हेर्दा यहाँको कुल साक्षरता दर ७६.२५ प्रतिशत देखिन्छ, जुन राष्ट्रिय अनुपात बराबर हो । यसरी नै पुरुष साक्षरता दर ८५.८३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने महिलाको साक्षरता दर ६७.२१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । वडाको साक्षरताको विवरणलाई तलको तालिकामा देखाईएको छ ।

कुनै पनि स्थानको विकास अनि त्यहाँको सम्बृद्धिका लागि शिक्षाको प्रमुख योगदान रहन्छ । विकासको गतिलाई अगाडि बढाउन, सामाजिक आर्थिक एवम् भौतिक प्रगतिका लागि शिक्षा अनिवार्य शर्त हो । कुनै पनि स्थानमा रहेको साक्षरताको प्रतिशतले त्यहाँको शैक्षिक अवस्थालाई प्रतिविम्बित गर्दछ । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको साक्षरता दर ६६.९६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । जसमा पुरुषको साक्षरता दर ७४.१० प्रतिशत रहेको छ भने महिलाहरूको साक्षरता दर ६०.१२ प्रतिशत रहेको छ । लैगिक हिसावमा हेर्ने हो भने भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा पुरुष र महिला बीचको साक्षरताको खाडल करिब १४ प्रतिशत रहेको छ, यसले पालिकामा महिला शिक्षाको व्यापकता र प्रभावकारीता बढ़ायेको छ । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्र भित्रको समग्र शैक्षिक अवस्थालाई विभिन्न शीर्षक तथा उपशीर्षकहरूमा तल चर्चा गरिएको छ ।

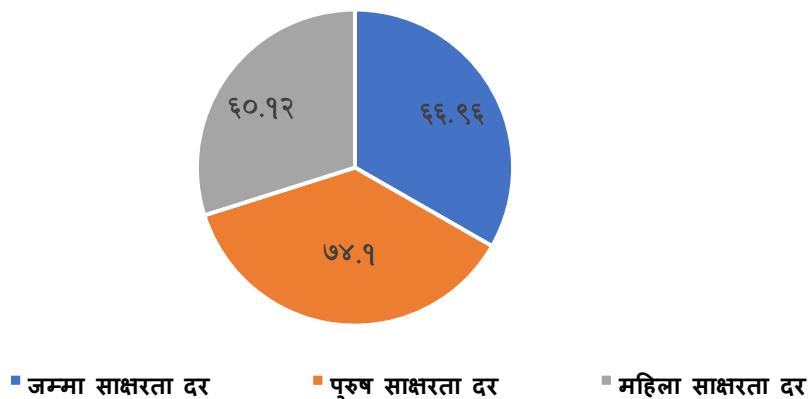
तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको साक्षरता विवरण (५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर),

२०७८

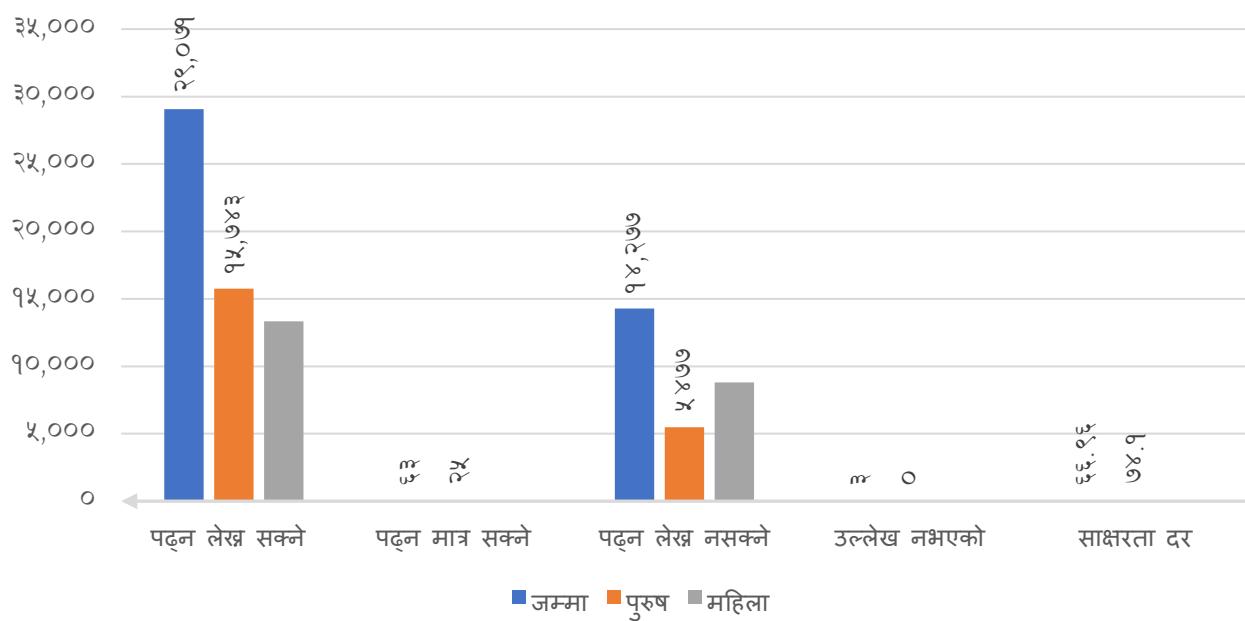
सि.नं.	विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
१	जम्मा जनसंख्या (५ वा सो भन्दा बढी उमेरका)	43,414	21,245	22,169
२	पढ्न लेख्न सक्ने	29,071	15,743	13,328
३	पढ्न मात्र सक्ने	63	25	38
४	पढ्न लेख्न नसक्ने	14,277	5477	8800
५	उल्लेख नभएको	3	0	3
६	साक्षरता दर	66.96	74.10	60.12

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७९

भोक्राहा नरसिंह गापाको साक्षरता दर प्रतिशतमा ०७८

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको साक्षरता विवरण, २०७८

५.१.२ ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर तथा उमेर समुहका आधारमा रहेको साक्षरता विवरण

जनगणना, २०७८ ले सार्वजनिक गरे अनुरूप भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्र भित्रको ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर तथा उमेर समुहका आधारमा रहेको साक्षरता विवरण यसप्रकार उल्लेख गरिएको छ।

**तालिका: ५ बर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर तथा उमेर समुहका आधारमा रहेको साक्षरता
विवरण, भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, ०७८**

Age	Total	Population who			Not stated
		Can read & write	Can read only	Can't read & write	
Total	43414	29071	63	14277	3
05 Year	1356	990	10	355	1
06 Year	1127	921	14	192	0
07 Year	1334	1151	9	173	1
08 Year	1454	1286	5	163	0
09 Year	974	897	0	76	1
10 Year	1529	1408	0	121	0
11 Year	776	734	0	42	0
12 Year	1269	1177	0	92	0
13 Year	1087	999	0	88	0
14 Year	951	885	1	65	0
15 Year	1062	967	0	95	0
16 - 19 Years	3950	3566	0	384	0
20 - 24 Years	4860	4084	2	774	0
25 - 29 Years	4075	3012	1	1062	0
30 - 34 Years	3129	1985	3	1141	0
35 - 39 Years	3131	1573	3	1555	0
40 - 44 Years	2481	1047	3	1431	0
45 - 49 Years	2095	767	3	1325	0
50 - 54 Years	1824	567	2	1255	0
55 - 59 Years	1420	364	3	1053	0
60 - 64 Years	1250	280	2	968	0
65 - 69 Years	1106	206	1	899	0
70 - 74 Years	706	127	1	578	0
75+ Years	468	78	0	390	0

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७९

५.१.३ गाउँपालिकामा ५ बर्ष भन्दा माथिको उमेर समूहले विद्यालयमा पूरा गरेको शिक्षाको तह

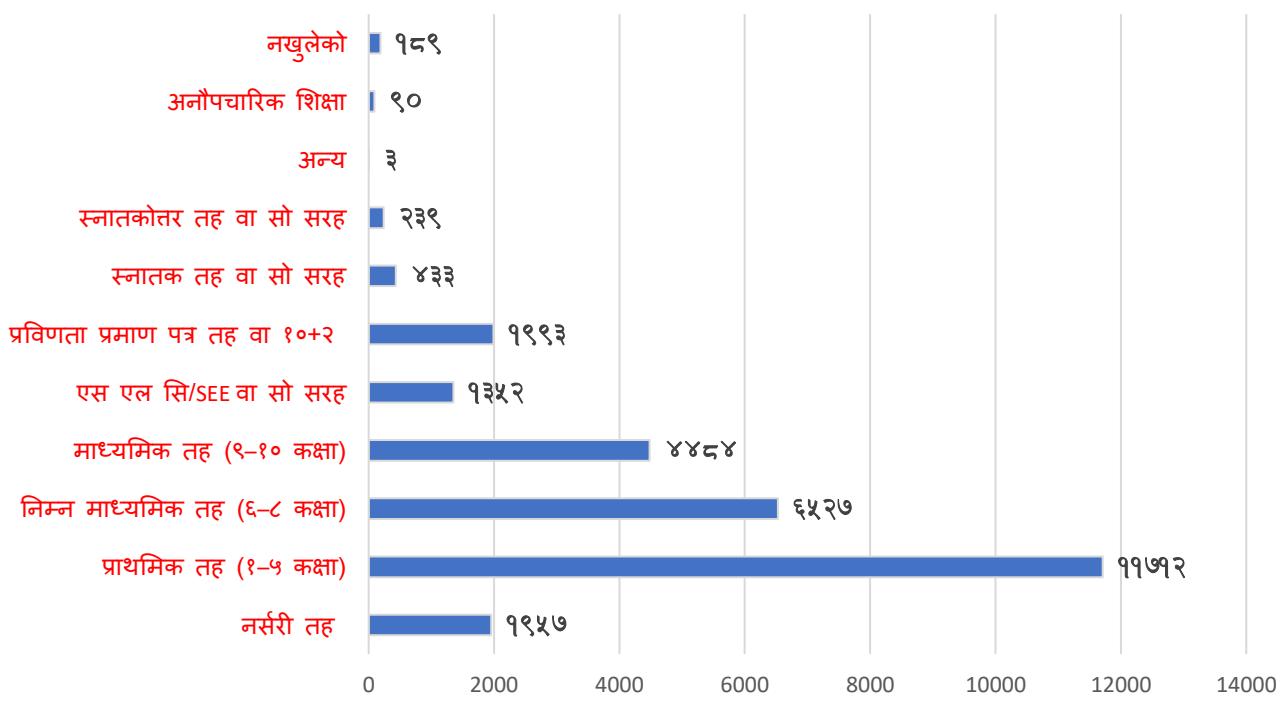
यसरी नै भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने ५ बर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसंख्याको विश्लेषण गर्ने हो भने साक्षरहरू मध्ये कक्षा ५ उत्तीर्ण गर्नेहरू अधिक (११,७१२ जना) रहेका छन्। प्रविणता प्रमाणपत्र भन्दा माथिको शिक्षा पूरा गर्नेहरूको संख्या न्यून रहेको पाइन्छ।

तालिका: गाउँपालिकामा ५ बर्ष भन्दा माथिको उमेर समूहले विद्यालयमा पुरा गरेको शिक्षाको तह,
२०७८

सि.नं.	विवरण	जम्मा
१	जम्मा जनसंख्या (५ वा सो भन्दा बढी उमेरका)	28979
२	नर्सरी तह	1957
३	प्राथमिक तह (१-५ कक्षा)	11712
४	निम्न माध्यमिक तह (६-८ कक्षा)	6527
५	माध्यमिक तह (९-१० कक्षा)	4484
६	एस एल सि/SEE वा सो सरह	1352
७	प्रविणता प्रमाण पत्र तह वा १०+२	1993
८	स्नातक तह वा सो सरह	433
९	स्नातकोत्तर तह वा सो सरह	239
१०	अन्य	3
११	अनौपचारिक शिक्षा	90
१२	नखुलेको	189

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७९

विद्यालय तह पार गर्नेहरूको विवरण ०७८

५.१.४ गाउँपालिकामा ५ वर्ष भन्दा माथिको उमेर समूहले विद्यालयमा पुरा गरेको शिक्षाको तह
 यसरी नै भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसंख्यामा प्रविणता प्रमाणपत्र भन्दा माथिको शिक्षा पूरा गर्नेहरुको संख्या न्यून रहेको पाइन्छ।

तालिका: गाउँपालिकामा ५ वर्ष भन्दा माथिको उमेर समूहले विद्यालयमा पुरा गरेको शिक्षाको तह,
२०७८

**Table: Population aged 5-25 years by status of school/college attendance, NPHC 2021
 Bhokha Narsingh Rural Municipality**

Age in years	Population aged 5-25 years	Population who are						Not stated		
		Currently attending (formal/informal/self)		Currently not attending (Ever attended)		Never attended				
		Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	
All Ages	10204	10726	6445	6040	2445	2947	1314	1736	0	3

५.१.५ गाउँपालिकामा अध्ययनको प्रमुख क्षेत्रसम्बन्धी विवरण

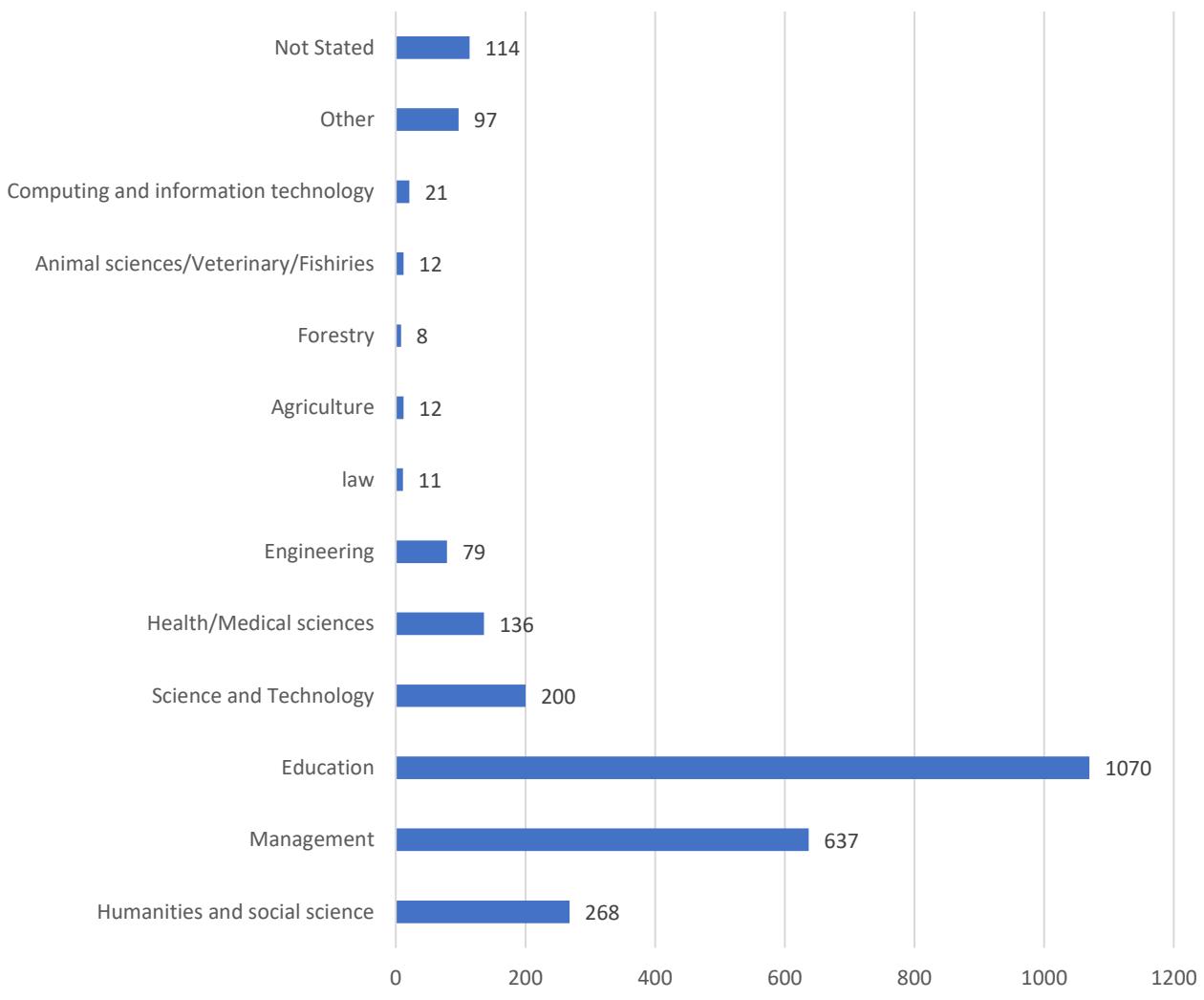
यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका सुनसरीमा अध्ययनको प्रमुख क्षेत्र (१०+२ वा समकक्ष र उच्चस्तरको शिक्षाको साथ १५ वर्ष र माथिको जनसंख्या) २०७८ को विवरणलाई हेर्ने हो भने सबैभन्दा बढी जनशक्ति शिक्षा शास्त्र तर्फ रहेका छन् भने दोस्रो समूहमा व्यवस्थापन र तेस्रो समूहमा मानविकी अध्ययनका क्षेत्रहरु रहेका छन्। पालिकामा प्राविधिक जनशक्तिको अवस्था निकै नै कमजोर रहेको देखिन्छ। स्मरणीय त के छ भने कृषि क्षेत्र अधिक रहेको यस पालिकामा कृषि क्षेत्रमा जम्मा १२ जना मात्र जनशक्ति रहेका छन्। तसर्थ पालिकाले प्राविधिक जनशक्तिको उत्पादन गर्न प्राविधिक कलेज तथा विद्यालयको स्थापना र विकास गर्नु अति जरुरी देखिन्छ।

तालिका: अध्ययनको प्रमुख क्षेत्र (१०+२ वा समकक्ष र उच्चस्तरको शिक्षाको साथ १५ वर्ष र माथिको जनसंख्या) २०७८

Area of Study above 10+2, Bhokraha_Narsingh	Number of Population
Humanities and social science	268
Management	637
Education	1070
Science and Technology	200
Health/Medical sciences	136
Engineering	79
law	11
Agriculture	12
Forestry	8

Animal sciences/Veterinary/Fisheries	12
Computing and information technology	21
Other	97
Not Stated	114
Total	2665

Area of Study above 10+2, Bhokraha_Narsingh

५.२ गाउँपालिकाको शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

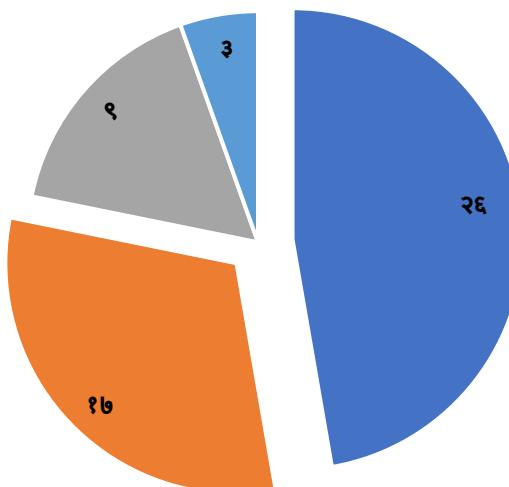
यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका अन्तर्गत जम्मा २६ वटा सामुदायिक विद्यालय, १७ वटा धार्मिक विद्यालय, ३ वटा बालविकास केन्द्र (समुदायबाट सञ्चालित) र ९ वटा संस्थागत विद्यालयहरू सञ्चालन अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका छन्।

तालिका: गाउँपालिकाका सामुदायिक, धार्मिक, संस्थागत तथा बाल विकास केन्द्रको विवरण, २०८०

विद्यालयको विवरण	संख्या	प्रतिशत
सामुदायिक विद्यालय	२६	४७.२७
धार्मिक विद्यालय	१७	३०.९०
संस्थागत विद्यालय	९	१६.३६
बाल विकास केन्द्र (समुदायवाट सञ्चालित)	३	०३.४५
जम्मा	५५	१००.००

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरूको संख्या, २०८०

■ सामुदायिक विद्यालय ■ धार्मिक विद्यालय ■ संस्थागत विद्यालय ■ बाल विकास केन्द्र ■ (समुदायवाट सञ्चालित)

५.३ पालिकाका बाल विकास केन्द्रको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका अन्तरगत जम्मा ३ ओटा बाल विकास केन्द्रहरू रहेका छन्। जुन समुदायवाट सञ्चालित रहेका छन्। समुदायमा सञ्चालित अधिकांश बालविकास केन्द्रहरूको आफ्नै भवन नरहेको, शैक्षिक सामग्रीहरू पर्याप्त मात्रामा नरहेको, सिकाईका लागि बालमैत्री वातावरण नरहेको पाईएको शैक्षिक सुधार अध्ययन कार्यदल प्रतिवेदन, २०७९ ले उल्लेख छ।

५.४ गाउँपालिकाको विद्यार्थी विवरण, २०८०

P D LL S					Total		
S.N.	Code	Name	Girls	Boys	Others	Total	
१	003	Bhokraha Narsing Rural Municipality (80101353)	4102	3550		7652	
२	060120001	Pashupati Sikhya Mandir Basic School	53	40		93	
३	060120002	Shree Saraswati Basic School.	104	100		204	
४	060120003	Basic School, Akaha	140	142		282	
५	060120004	Shree Yuba Barsha Basic School	40	40		80	
६	060120005	Karma Basic School	59	58		117	
७	060120006	Shree Janta Secondary School	210	176		386	
८	060120007	Shree Prithivi Narayan Madhyamik vidhyalaya	196	243		439	
९	060120008	Shree Sharda Ma.Vi.	380	368		748	
१०	060120010	Jamiya Islamiya Madrassa	305	250		555	
११	060120011	Mahad Saiyeedina Bilal Rajiyallahu Anhu Madrasa	169	163		332	
१२	060120012	Jamiatul Mohasinat Madrassa Jamianagar	210	1		211	
१३	060120013	Darul Ulum Majaharul Islam Madrassa	61	25		86	
१४	060120014	Maktab Islamiya Madrassa	69	57		126	
१५	060120017	Ram Sita Besic School	58	40		98	
१६	060120019	Dina Bhadri basic school	38	43		81	
१७	060120021	Shiba Muni Adharbhut Vidhyalaya	38	28		66	
१८	060120026	Bramhadev Uranw Mandela Smriti Basic Schoo	48	41		89	
१९	060370001	Rastriya Adharbhut Vidhyalay	72	138		210	
२०	060370002	Banaswor Pra V	77	76		153	
२१	060370003	Adarsha Basic School	53	51		104	
२२	060370004	Hari Jana Basic School	105	103		208	

२३	060370005	Shree Basic School	143	93		236
२४	060370007	Shree Janta Basic School	64	57		121
२५	060370008	Janata Ma V Bhokraha Narsingh	187	131		318
२६	060370009	Shree B.P. Adarsha Basic School	32	71		103
२७	060370010	Madrasa Darul Furqaan	88	73		161
२८	060370014	Madrasatul Uloom Al Islamia	118	111		229
२९	060370015	Madrasa Sirajul Uloom	280	160		440
३०	060370016	Madrasa Islahul Musleemeen	145	167		312
३१	060370018	Madarsa Talimul Kur Aan Tapara	135	85		220
३२	060370021	Madarssa Daul Iman Imannagar	96	38		134
३३	060370022	Karma Basic School	32	55		87
३४	060370024	Chitra Gupta Rajaji Basic School	60	57		117
३५	060370026	Shivashakti Basic School	53	47		100
३६	060370027	Mahabir Basic School	32	46		78
३७	060370028	Dalit Basic School	73	77		150
३८	060370029	Madrsa Darul Falah	61	72		133
३९	060120020	Om Karma Basic School	18	27		45

५.५ गाउँपालिकाको शैक्षिक सूचकहरूको विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको मुख्य शैक्षिक सूचकहरूको अवस्था यस प्रकार छ ।

५.५.१ विद्यार्थी भर्नासम्बन्धी सूचकहरूको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका विद्यालयमा शैक्षिक सत्र, २०८० को नयाँ भर्ना संख्या तपसिल बमोजिम रहेको छ

School Year : 2080

P D LL S	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9
Name	Total								
Bhokraha Narsing Rural Municipality (80101353)	493	139	93	88	44	102	62	103	68
Pashupati Sikhya Mandir Basic School	9	2	1	1	0	0	0	0	0
Shree Saraswati Basic School.	7	4	4	8	1	9	2	4	0
Basic School, Akaha	21	8	2	2	4	15	5	2	0
Shree Yuba Barsha Basic School	0	2	0	1	1	0	0	0	0
Karma Basic School	4	0	3	16	1	0	0	0	0
Shree Janta Secondary School	14	2	2	1	6	31	6	5	1
Shree Prithivi Narayan Madhyamik vidhyalaya	12	6	5	3	5	10	6	31	32
Shree Sharda Ma.Vi.	34	11	3	3	4	7	10	10	23
Jamiya Islamiya Madrassa	7	3	0	11	1	1	2	2	10
Mahad Saiyeedina Bilal Rajiyallahu Anhu Madrasa	30	13	10	8	4	0	0	0	0

Jamiatul Mohasinat Madrassa Jamiyanagar	0	0	0	0	0	20	20	36	0
Darul Ulum Majaharul Islam Madrassa	13	0	12	0	0	0	0	0	0
Maktab Islamiya Madrassa	33	14	9	0	0	0	0	0	0
Ram Sita Besic School	3	5	2	1	1	0	0	0	0
Dina Bhadri basic school	2	3	1	0	0	0	0	0	0
Shiba Muni Adharbhut Vidhyalaya	9	7	5	0	0	0	0	0	0
Bramhadev Uranw Mandela Smriti Basic Schoo	3	5	2	3	0	0	0	0	0
Rastriya Adharbhut Vidhyalay	5	0	1	1	1	0	2	10	0
Banaswor Pra V	13	0	0	0	0	0	0	0	0
Adarsha Basic School	4	1	1	0	1	0	0	0	0
Hari Jana Basic School	26	2	2	4	1	0	0	0	0
Shree Basic School	7	3	0	3	0	0	0	0	0
Shree Janta Basic School	4	5	1	1	1	0	0	0	0
Janata Ma V Bhokraha Narsingh	7	3	1	5	0	9	1	0	0
Shree B.P. Adarsha Basic School	22	0	0	0	0	0	0	0	0
Madrasa Darul Furqaan	9	0	2	1	0	0	0	0	0

Madrasatul Uloom Al Islamia	19	16	14	5	4	0	3	3	2
Madrasa Sirajul Uloom	46	0	0	0	0	0	0	0	0
Madrasa Islahul Musleemeen	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Madarsa Talimul Kur Aan Tapara	67	0	0	0	0	0	0	0	0
Madarssa Daul Iman Imannagar	3	4	2	3	2	0	5	0	0
Karma Basic School	7	6	0	2	1	0	0	0	0
Chitra Gupta Rajaji Basic School	8	7	5	4	0	0	0	0	0
Shivashakti Basic School	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Mahabir Basic School	13	1	0	0	0	0	0	0	0
Dalit Basic School	9	2	1	0	0	0	0	0	0
Madrsa Darul Falah	16	3	2	0	5	0	0	0	0
Om Karma Basic School	5	0	0	0	0	0	0	0	0

५.५.२ कक्षा देहोर्याउने संख्यासम्बन्धी सूचकहरूको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका सुनसरीमा कक्षा देहोर्याउने संख्या २०७९ को विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ:

कक्षा विवरण	कक्षा देहोर्याउने संख्या
कक्षा १	१९७
कक्षा २	९८
कक्षा ३	६४
कक्षा ४	५५
कक्षा ५	५१
कक्षा ६	२१
कक्षा ७	१४
कक्षा ८	४३
कक्षा ९	०
कक्षा १०	३
कक्षा ११	०
कक्षा १२	०

५.६ विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धिको विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको शैक्षिक सत्र २०७९ को आधारमा सिकाइ उपलब्धि विवरणलाई यसरी यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ:

कक्षा ५ को सिकाइ उपलब्धि

PJDLLS		NEPALI	ENGLISH	MATHEMATICS	SCIENCE AND TECHNOLOGY	SOCIAL STUDIES AND HUMAN VALUE EDUCATION
Code	Name	Total	Total	Total	Total	Total
003	Bhokraha Narsing Rural Municipality	58.26	57.89	59.97	59.5	60.43

कक्षा ८ को सिकाइ उपलब्धि

	NEPALI	ENGLISH	MATHEMATICS	SCIENCE AND ENVIRONMENT	SOCIAL STUDIES & POPULATION EDUCATION	OCCUPATION, BUSINESS & TECHNOLOGY EDUCATION	HEALTH & PHYSICAL EDUCATION	MORAL EDUCATION
Name	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total
Bhokraha Narsing Rural Municipality	62.64	54.88	59.82	54.55	60.38	62.63	61.55	59.57

कक्षा १० को सिकाई उपलब्धि

School Year : 2079				
P D LL S	NEPALI	ENGLISH	MATHEMATICS	SCIENCE AND TECHNOLOGY/VEDA
Name	Total	Total	Total	Total
Bhokraha Narsing Rural Municipality (80101353)	50.86	50.56	52.63	41.85

५.७ विद्यालयहरुको व्यवस्थापन पक्षको विवरण, २०७९

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरुको व्यवस्थापन पक्षको विवरण, २०७९ लाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छः

P D LL S		Total Open Days	
Code	Name	Planned	Actual
003	Bhokraha Narsing Rural Municipality	222.09	191.94
060120001	Pashupati Sikhya Mandir Basic School	211	210
060120002	Shree Saraswati Basic School.	220	220
060120003	Basic School, Akaha	238	175
060120004	Shree Yuba Barsha Basic School	193	193
060120005	Karma Basic School	209	209
060120006	Shree Janta Secondary School	210	204
060120007	Shree Prithivi Narayan Madhyamik vidhyalaya	235	229
060120008	Shree Sharda Ma.Vi.	248	210
060120010	Jamiya Islamiya Madrassa	245	236
060120011	Mahad Saiyeedina Bilal Rajiyallahu Anhu Madrasa	260	224
060120013	Darul Ulum Majaharul Islam Madrassa	260	163
060120014	Maktab Islamiya Madrassa	255	0

060120017	Ram Sita Besic School	230	216
060120019	Dina Bhadri basic school	209	206
060120021	Shiba Muni Adharbhut Vidhyalaya	220	200
060370001	Rastriya Adharbhut Vidhyalay	220	210
060370002	Banaswor Pra V	220	218
060370003	Adarsha Basic School	243	205
060370004	Hari Jana Basic School	143	138
060370005	Shree Basic School	0	0
060370007	Shree Janta Basic School	243	238
060370008	Janata Ma V Bhokraha Narsingh	220	0
060370009	Shree B.P. Adarsha Basic School	243	238
060370010	Madrasa Darul Furqaan	250	250
060370015	Madrasa Sirajul Uloom	230	200
060370016	Madrasa Islahul Musleemeen	250	163
060370018	Madarsa Talimul Kur Aan Tapara	240	240
060370021	Madarssa Daul Iman Imannagar	250	250
060370022	Karma Basic School	220	205
060370024	Chitra Gupta Rajaji Basic School	243	238
060370026	Shivashakti Basic School	243	238
060370027	Mahabir Basic School	218	218
060120020	Om Karma Basic School	210	190

५.८ विद्यालयहरुको भौतिक स्थितिको विवरण, २०८०

School Year : 2080								
P D LL S		Electricity	Internet	No of Books	School Land Status			
Code	Name	Status	Status	Total	Bigha	Kattha	Dhur	
003	Bhokraha Narsing Rural Municipality	22	18	9895	72	202	235	
060120001	Pashupati Sikshya Mandir Basic School	-	1	-	-	3	-	
060120002	Shree Saraswati Basic School.	1	1	65	-	2	8	
060120003	Basic School, Akaha	1	1	1500	-	3	-	
060120004	Shree Yuba Barsha Basic School	1	-	30	-	18	-	
060120005	Karma Basic School	1	1	35	-	4	15	
060120006	Shree Janta Secondary School	1	1	200	4	5	15	
060120007	Shree Prithivi Narayan Madhyamik vidhyalaya	-	1	-	1	18	18	
060120008	Shree Sharda Ma.Vi.	-	1	250	14	14	14	
060120010	Jamiya Islamiya Madrassa	1	-	100	6	-	8	
060120011	Mahad Saiyeedina Bilal Rajiyallahu Anhu Madrasa	1	-	-	-	14	-	

060120012	Jamiatul Mohasinat Madrassa Jamianagar	1	-	6000	1	5	-
060120013	Darul Ulum Majaharul Islam Madrassa	1	-	-	-	5	-
060120014	Maktab Islamiya Madrassa	1	-	-	-	1	10
060120017	Ram Sita Besic School	1	1	35	-	3	-
060120018	Sentrobart English school	1	-	100	-	5	3
060120019	Dina Bhadri basic school	-	-	-	-	3	-
060120021	Shiba Muni Adharbhut Vidhyalaya	-	-	-	-	2	-
060120025	Jyotikunj Academy	1	-	100	-	2	10
060120026	Brahmdev Uranw Mandela Smriti Basic Schoo	-	-	40	-	3	10
060120027	Aditya Star Ebs	1	-	500	-	4	-
060370001	Rastriya Adharbhut Vidhyalay	1	1	-	2	9	-
060370002	Banaswor Pra V	-	-	-	-	4	6
060370003	Adarsha Basic School	1	1	150	-	2	5
060370004	Hari Jana Basic School	-	1	90	-	3	-
060370005	Shree Basic School	-	1	-	-	4	6
060370007	Shree Janta Basic School	-	-	-	-	10	-

060370008	Janata Ma V Bhokraha Narsingh	1	1	-	43	-		8
060370009	Shree B.P. Adarsha Basic School	-	1	-	-		1	15
060370010	Madrasa Darul Furqaan	-	-	-	-		4	1
060370014	Madrasatul Uloom Al Islamia	1	-	300	-		3	-
060370015	Madrasa Sirajul Uloom	1	1	400	-		5	-
060370016	Madrasa Islahul Musleemeen	-	-	-	-		4	6
060370018	Madarsa Talimul Kur Aan Tapara	-	-	-	1	8		15
060370021	Madarssa Daul Iman Imannagar	-	-	-	-		7	-
060370022	Karma Basic School	1	1	-	-		5	-
060370024	Chitra Gupta Rajaji Basic School	-	-	-	-		2	14
060370026	Shivashakti Basic School	-	-	-	-		3	-
060370027	Mahabir Basic School	-	-	-	-		1	10
060370028	Dalit Basic School	1	1	-	-		4	15
060370029	Madrsa Darul Falah	-	1	-	-		6	13
060370032	Maa Kalika English Boarding School	1	-	-	-		2	-
060120020	Om Karma Basic School	-	-	-	-		1	10

५.९ विद्यालयहरूको समग्र अवस्थासम्बन्धी विवरण, २०८०

School Year : 2080

P D LL S Name			No. Of Building	SIP Details	Audit Details		SMC/PTA	Resources Land			
	Ward	Location			Social Audit	Financial Audit					
						Estd. Date					
Pashupati Sikshya Mandir Basic School	2	Mehta Tole	3	20/5/2075		20/8/2079	11/2/2076	Aana, 0 Bigha, Dam, 0 Dhur, 3 Katha, Paisa, Ropani			
Shree Saraswati Basic School.	03	Bhokraha narasingh	4	15/2/2079	28/8/2079	15/9/2079	28/1/2077	Aana, 0 Bigha, Dam, 8 Dhur, 2 Katha, Paisa, Ropani			
Basic School, Akaha	02	Bhokraha Narsingh	6	5/5/2079	23/5/2078	25/10/2078	30/12/2077	Aana, Bigha, Dam, Dhur, 3 Katha, Paisa, Ropani			
Shree Yuba Barsha Basic School	04	Ansari Tole	2				21/6/2073	0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 0 Dhur, 18 Katha, 0 Paisa, 0 Ropani			
Karma Basic School	01	Dhumra Tole	4	20/5/2079		21/8/2079	7/11/2077	0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 15 Dhur, 4 Katha, 0 Paisa, 0 Ropani			
Shree Janta Secondary School	3	Shibganj	7	22/3/2079	19/2/2079	13/3/2079	14/6/2077	Aana, 4 Bigha, Dam, 15 Dhur, 5 Katha, Paisa, Ropani			
Shree Prithivi	4	Chirauli	7	11/1/2078	24/2/2078	23/2/2079	22/7/2077	Aana, 1 Bigha, Dam, 18			

Narayan Madhyamik vidhyalaya		Chowk						Dhur, 18 Kattha, Paisa, Ropani
Shree Sharda Ma.Vi.	1	Rampur Dhok	6	5/11/2078	8/2/2075	11/10/2079	10/10/2079	14 Bigha, 14 Dhur, 14 Kattha
Model Public School	4	Bhokraha Narsingh						
Jamiya Islamiya Madrassa	4	Bhokraha Narsingh	5		16/1/2080	15/4/2079	16/1/2080	6 Bigha, 8 Dhur, 0 Kattha
Mahad Saiyeedina Bilal Rajiyallahu Anhu Madrasa	02	Bhokraha	3		4/5/2079	29/9/2079	15/2/2073	Aana, Bigha, Dam, Dhur, 14 Kattha, Paisa, Ropani
Jamiyatul Mohasinat Madrassa Jamiyanagar	4	Bhokraha Narsingh	8		15/1/2080		25/11/2073	1 Bigha, 0 Dhur, 5 Kattha
Darul Ulum Majaharul Islam Madrassa	02	Akaha Bazar	2		32/12/2079	31/3/2078	1/1/2063	Aana, 0 Bigha, Dam, 0 Dhur, 5 Kattha, Paisa, Ropani
Maktab Islamiya Madrassa	04	Ansari Tole	1				10/3/2071	Aana, Bigha, Dam, 10 Dhur, 1 Kattha, Paisa, Ropani
Future Star English School	5	Bhokraha Narsing 5						
Bijay Shanti Ebs	1	Bhokraha Narsing						

Ram Sita Besic School	03	Shibgunj	3	15/7/2078	18/10/2078	25/10/2078	7/9/2077	Aana, Bigha, Dam, Dhur, 3 Kattha, Paisa, Ropani
Sentrobart English school	1	Baluwatar	3	19/1/2070	19/1/2070	19/1/2070		Aana, Bigha, Dam, 3 Dhur, 5 Kattha, Paisa, Ropani
Dina Bhadri basic school	02	Musahari Tole	2	14/5/2075		29/8/2079	9/11/2076	0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 0 Dhur, 3 Kattha, 0 Paisa, 0 Ropani
Shiba Muni Adharbhut Vidhyalaya	3	Khaira Tole	1	6/4/2079	23/9/2079	18/4/2074		0 Bigha, 0 Dhur, 2 Kattha
Nirmala EBS	5							
Jamia Tahfizul Quaran Al Karim	2	Bhokraha Narsing-2						
Laxminarayan Biddya Assram Ebs	3	Shibgunj						
Jyotikunj Academy	2	Aakaha	2					Aana, Bigha, Dam, 10 Dhur, 2 Kattha, Paisa, Ropani
Brahmdev Uranw Mandela Smriti Basic Schoo	4	Uranw Tole	3	15/9/2076	10/8/2079	19/9/2077		Aana, 0 Bigha, Dam, 10 Dhur, 3 Kattha, Paisa, Ropani
Aditya Star Ebs	1	Bhokraha Narsingh	1					Aana, Bigha, Dam, 0 Dhur, 4 Kattha, Paisa, Ropani

Rastriya Adharbhut Vidhyalay	8	bhokraha Narsingh	5	15/2/2076	10/12/2076	15/3/2073	13/11/2073	Aana, 2 Bigha, Dam, 0 Dhur, 9 Kattha, Paisa, Ropani
Banaswor Pra V	08	Musahari Tole	3					0 Bigha, 6 Dhur, 4 Kattha
Adarsha Basic School	05	Yadav Tole	5	15/2/2079	6/6/2079	25/8/2079	13/12/2077	0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 5 Dhur, 2 Kattha, 0 Paisa, 0 Ropani
Hari Jana Basic School	06	Mandal Tole	3	2/8/2079	24/5/2079			Aana, 0 Bigha, Dam, 0 Dhur, 3 Kattha, Paisa, Ropani
Shree Basic School	07	Yadav Tole		14/2/2079	5/9/2079	28/8/2079		0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 6 Dhur, 4 Kattha, 0 Paisa, 0 Ropani
Janata Pra V	07	Bordar Ansari Tole						
Shree Janta Basic School	06	Ulti	3					0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 0 Dhur, 10 Kattha, 0 Paisa, 0 Ropani
Janata Ma V Bhokraha Narsingh	7	Jharna tole	12	2/15/2078		9/15/2078	14/11/2074	Aana, 43 Bigha, Dam, 8 Dhur, 0 Kattha, Paisa, Ropani
Shree B.P. Adarsha Basic School	5	Jhababari	3	12/3/2077	14/5/2077	15/6/2077		0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 15 Dhur, 1 Kattha, 0 Paisa, 0 Ropani

Madrasa Darul Furqaan	7	Nahar Tole	2	14/2/2079	13/5/2079	7/9/2079	18/5/2074	0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 1 Dhur, 4 Kattha, 0 Paisa, 0 Ropani
Jamia Ziaul Uloom	8	Noorpur						
Madrasatul Uloom Al Islamia	5	Bhokraha Narsingh	2				21/2/2074	0 Bigha, 0 Dhur, 3 Kattha
Madrasa Sirajul Uloom	8	Sonyahi	5			10/10/2078	10/3/2077	0 Bigha, 0 Dhur, 5 Kattha
Madrasa Islahul Musleemeen	5	Jantachok	2	6/2/2073	32/3/2077	32/3/2076	1/1/2046	Aana, Bigha, Dam, 6 Dhur, 4 Kattha, Paisa, Ropani
Madarsa Talimul Kur Aan Tapara	05	Tapara	7					0 Aana, 1 Bigha, 0 Dam, 15 Dhur, 8 Kattha, 0 Paisa, 0 Ropani
Madarsa ziaul uloom	07	Nurpur						
Madarssa Daul Iman Imannagar	06	Imannagar	3	14/2/2079	10/5/2079	26/8/2079		0 Bigha, 0 Dhur, 7 Kattha
Karma Basic School	06	Shibgunj	3	9/1/2079	15/5/2078	15/10/2079		Aana, 0 Bigha, Dam, 0 Dhur, 5 Kattha, Paisa, Ropani
Chitra Gupta Rajaji Basic School	07	Yadav Tole	3	15/2/2079	20/5/2079	20/9/2079		Aana, 0 Bigha, Dam, 14 Dhur, 2 Kattha, Paisa, Ropani
Shivashakti Basic	06	Mandal	2	15/2/2079	21/5/2079			0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 0

School		Tole						Dhur, 3 Kattha, 0 Paisa, 0 Ropani
Mahabir Basic School	06	Mandal Tole		5/9/2077	21/5/2076	3/6/2077	16/12/2073	Aana, 0 Bigha, Dam, 10 Dhur, 1 Kattha, Paisa, Ropani
Dalit Basic School	6	Sarwariya Tole	1	2/10/2079	15/6/2079	10/9/2079	10/5/2073	Aana, 0 Bigha, Dam, 15 Dhur, 4 Kattha, Paisa, Ropani
Madrsa Darul Falah	6	Rahaman Tole	3			15/8/2078	5/2/2076	Aana, 0 Bigha, Dam, 13 Dhur, 6 Kattha, Paisa, Ropani
Budhani Ebs	05	Yadav Tole						
Maa Kalika English Boarding School	7	Bhokraha Narsingh	2	2/2/2078	5/2/2078	3/2/2078	2/3/2078	0 Aana, 0 Bigha, 0 Dam, 0 Dhur, 2 Kattha, 0 Paisa, 0 Ropani
Om Karma Basic School	1	Bhokraha	1				5/5/2079	10 Dhur, 1 Kattha

५.१० पालिकाको सामुदायिक सिकाई केन्द्रको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, सुनसरीमा जम्मा दुई ओटा सामुदायिक सिकाई केन्द्र रहेका छन् । जसको विवरण यसप्रकार रहेको छः

- सुनौलो विहानी सामुदायिक सिकाई केन्द्र, भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका वडा नं. ४, सुनसरी ।
- शिवशक्ति सामुदायिक सिकाई केन्द्र, भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका वडा नं. ६, सुनसरी ।

५.११ विद्यालय र प्रअको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न विद्यालयहरु तथा तिनका प्रधानाध्यापकहरुको नाम एवम् सम्पर्क नम्बर निम्नानुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	प्र.अ. को नाम	सम्पर्क नं.
१	श्री शारदा मा.वि. भो.न. – १	रामु प्रसाद मेहता	9804352315
२	श्री जनता मा.वि. भो.न.- ३	जितेन्द्र कुमार साह	9819029177
३	श्री पृथ्वी नारायण मा.वि. भो.न.- ४	भोला प्रमाणिक	9814338746
४	श्री जनता मा.वि. भो.न.- ७	जटुलाल साह	9841585439/9810533615
५	श्री अधारभूत विद्यालय भो.न.- २	तेजनारायण साहु	9817331838
६	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय भो.न.-३	भोलि प्रसाद यादव	9807373237
७	श्री राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय भो.न.-८	मो. जमरुदिन	9842160661
८	श्री पशुपति आधारभूत विद्यालय भो.न. -२	पवन कुमार मेहता	9810445105
९	श्री कर्मा आधारभूत विद्यालय भो.न.-१	सुरेन्द्र उराँव	9824338856
१०	श्री दिनाभाद्री आधारभूत विद्यालय भो .न.-२	सरेन्द्र प्रसाद मेहता	9816333247
११	श्री ब्रह्मदेव उराउ मन्डेला स्मृति आधारभूत विद्यालय भो.न.-४	सुशीला उराउ	9800923996
१२	श्री युवाष्ठ आधारभूत विद्यालय भो.न. -४	शब्दीर आलम	9842542251
१३	श्री राम सीता आधारभूत विद्यालय भो.न.-३	बलराम कुमार यादव	9807316075
१४	श्री वि.पी . आदर्श आधारभूत विद्यालय भो.न.-५	प्रेम लाल मण्डल	9804066640
१५	श्री आदर्श अधारभूत विद्यालय भो.न.- ५	पुष्परत्न गुभाजु	9810582809/9842058882
१६	श्री हरिजन आधारभूत विद्यालय भो.न.-७	बेचन यादव	9810578480
१७	श्री अधारभूत विद्यालय भो.न.- ७	रामानन्द मेहता	9811024852
१८	श्री चित्रगुप्त राजाजी आधारभूत विद्यालय भो.न.-७	पप्पु यादव	9807390484
१९	श्री शिवशक्ति आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	राजेश्वर प्रसाद साह	9842429525
२०	श्री कर्मा आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	इन्दु कुमारी उराउ	9807043719

२१	श्री जनता आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	गणेशलाल उराउ	9819364283
२२	श्री वानेश्वर आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	रूप नारायण साह	9827090455
२३	श्री दलित आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	श्याम देव मण्डल	9862191831
२४	श्री महावीर आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	विनिता कुमारी उराउ	9829395306
२५	श्री शिवमुनि आधारभूत विद्यालय भो.न.-३	भारती यादव	9805343777
२६	श्री ओम कर्मा आधारभूत विद्यालय भो.न. -१	ममिता कुमारी उराउ	9819022270
२७	जामिया स्लामिया भो.न. -४	सज्जाद आलम	9824308039
२८	माहद सैयादिना बेलाल भो.न.-२	मो. सैफूदिन	9804309874
२९	दारुल उलुम मजहरुल भो.न.-२	लियकत हुसेन	9807366910
३०	मदरसा स्लामिया भो.न.-४	जोगिन्दर उराउ	9827358796
३१	मदरसा तहफेजुल कुरान भो.न.-२	दाउद अन्सारी	9804016378
३२	जामियातुल मोहिसिन्नात मदरसा भो.न.-४	इद्रिश मिया	9810449242
३३	मदरसा इस्लाहुल मुस्लिमिन भो.न.-५	निजामुद्दिन अन्सारी	9811348868
३४	मदरसा दारुल फुर्कान भो.न.-७	फिरोन अन्सारी	900929577
३५	मदरसा दारुल फलाह भो.न.-६	इलियास अन्सारी	9814368828
३६	मदरसा तालिमुल कुरान भो.न.-५	जाविर हुसेन	9804363231
३७	सदरसतुल उलुल अल स्लामिया भो.न.-५	जुवेर अन्सारी	9804090386
३८	मदरसा सेराजुल उलूम भो.न. -८	इलियास अन्सारी	9807713597
३९	जामिया जियाउल उलूम भो.न.-८	जमिल अख्तर	9815329087
४०	मदरसा जियाउल उलूम भो.न.-८	मो.अली	9815329087
४१	मदरसा दारुल इमान भो.न. ६	मो. फैजान	9814320004

संस्थागत विद्यालय तर्फ

क्र.स	विद्यालयको नाम	प्र.अ. को नाम	सम्पर्क नं.
१	श्री विजय शान्ति स्कुल भो.न. -१	तारा ब. कार्की	9800926297
२	श्री सेन्ट रोवर्ट इङ्लिस स्कुल भो.न. - १	उमेश कुमार मेहता	9807335028
३	श्री अदित्य स्टार इङ्लिस स्कुल भो.न.- १	सञ्जय कुमार मेहता	9814319155
४	श्री ज्योति कुञ्ज एकेडेमी भो.न.- २	सुब्बालाल मेहता	9852041002
५	श्री फ्युचर स्टार इङ्लिस स्कुल भो.न.-५		9819327540
६	श्री मोडेल पब्लिक एकेडेमी भो.न. -४		9842239041
७	श्री माँ कालिका इङ्लिस बोर्डिङ स्कुल भो.न.-७		9807017352

८	श्री सफा पब्लिक एकेडेमी भो.न. ८		9827342548
९	श्री लक्ष्मी नारायण इंडिस बोर्डिङ स्कुल भो.न. ३		9827354974
१०	श्री बोधनी इंडिस बोर्डिङ स्कुल भो.न. ७		9811060324

५.१२ विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न विद्यालयहरुमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीको नाम निम्नानुसार उल्लेख गर्न सकिन्छः

५.१२.१ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका अन्तर्गतका विद्यालयका विभिन्न तहमा रहेका शिक्षकहरुको विवरण

क्र सं	शिक्षक तथा कार्मचारीको नाम	तह	श्रेणी	पद
१	रामु प्रसाद मेहता -स्थायी	Secondary	2nd	प्र.अ.
२	अशोक कुमार मेहता -स्थायी	Secondary	3rd	सहायक प्र.अ.
३	दीप नारायण मेहता +२	Secondary	2nd	शिक्षक
४	रुप नारायण भट्टराई +२	Secondary	2nd	शिक्षक
५	राजेन्द्र प्रसाद यादव-राहत	Secondary	3rd	शिक्षक
६	गुलजरिया यादव-स्थायी	L. Secondary	3rd	शिक्षक
७	निरकुमार कटुवाल-स्थायी	L. Secondary	3rd	शिक्षक
८	मनोज पोखरेल -स्थायी	L. Secondary	3rd	शिक्षक
९	अनुपम कुमारी मेहता -स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
१०	गणेश नेपाल- स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
११	दुर्गा माया राई - स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
१२	परमेश्वर प्रसाद मेहता-राहत	L. Secondary	3rd	शिक्षक
१३	कृष्णराज विष्ट-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
१४	चम्पा कुमारी मेहता-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
१५	यशोदा कुँवर -राहत	Primary	3rd	शिक्षक
१६	सम्पतलाल उराँव -स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
१७	सुरेन्द्र कुमार उराउ-राहत	Primary	3rd	प्र.अ.
१८	सरिता देवी मेहता-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
१९	अञ्जु कुमारी मेहता-अस्थायी करार	Primary	3rd	शिक्षक
२०	तेज नारायण साहु- स्थायी	Primary	2nd	प्र.अ.
२१	सूर्य नारायण मेहता- स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
२२	महानन्द साह -स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक

२३	परमेश्वर मेहता -राहत	Primary	3rd	शिक्षक
२४	गीता यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
२५	विनोद कुमार मेहता-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
२६	जालेश्वर मेहता -स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
२७	पवन कुमार मेहता-राहत	Primary	3rd	प्र.अ.
२८	पुनम मेहता-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
२९	जय प्रकाश मेहता-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
३०	मो.सैफुदिन -राहत	Primary	3rd	शिक्षक
३१	मो. तुफैल-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
३२	वैद्यनाथ प्रसाद देव-स्थायी	L. Secondary	3rd	शिक्षक
३३	देवकी कुमारी यादव-राहत	L. Secondary	3rd	शिक्षक
३४	जितेन्द्र कुमार साह - स्थायी	Primary	2nd	प्र.अ.
३५	सुमित्रा देवी यादव- स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
३६	ललिता देवी यादव-स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
३७	सुरेस कुमार गुप्ता -स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
३८	इन्द्रलाल उराउ-स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
३९	रंगलाल भट्टराई-स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
४०	अरुण मण्डल - अस्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
४१	राजेश्वर यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
४२	रामचन्द्र साह -करार	L. Secondary	3rd	शिक्षक
४३	भोलिप्रसाद यादव-स्थायी	L. Secondary	2nd	प्र.अ.
४४	कुमारी सुभद्रा यादव -स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
४५	गुणुश्वर प्रसाद मेहता-स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
४६	विभा मेहता -राहत	Primary	3rd	शिक्षक
४७	सञ्जु यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
४८	रिना यादव- स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
४९	सन्तोष खत्वे - राहत	Primary	3rd	शिक्षक
५०	गन्नु साहु -स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
५१	भोला प्रमाणिक -स्थायी	Primary	2nd	प्र.अ.
५२	जान कुमारी साह-स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
५३	शिवदयाल मेहता -स्थयी	Primary	3rd	शिक्षक
५४	लोकमाया विष्ट- अस्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
५५	रञ्जिता कुमारी उराउ-राहत	Primary	3rd	शिक्षक

५६	अमरनाथ भगत-राहत	L. Secondary	3rd	शिक्षक
५७	रेणु गुप्ता -राहत	L. Secondary	3rd	शिक्षक
५८	अख्तर हुसैन -राहत	L. Secondary	3rd	शिक्षक
५९	मञ्जु कुमारी यादव-राहत	L. Secondary	3rd	शिक्षक
६०	राजा राम मेहता- स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
६१	शब्दीर आलम-स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
६२	चन्द्रिका यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
६३	बलाराम कुमार यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
६४	शर्मिला कुमारी यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
६५	महमद तेयब हुसेन	Primary	3rd	शिक्षक
६६	पुष्परतन गुभाजु- स्थायी	Primary	2nd	प्र.आ.
६७	जन्नत हुसैन -स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
६८	देवराम यादव-स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
६९	मुरली मनोहर-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
७०	फिरोज अन्सारी-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
७१	प्रेम लाल मण्डल -राहत	Primary	3rd	प्र.आ.
७२	राजेश कुमार मण्डल -राहत	Primary	3rd	शिक्षक
७३	रुप नारायण साह-स्थायी	Primary	2nd	प्र.आ.
७४	प्रदीपकुमार साह -अस्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
७५	बृज किशोर साह-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
७६	श्यामदेव मण्डल -स्थायी	Primary	3rd	प्र.आ.
७७	श्याम सुन्दर यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
७८	प्रिति कुमारी मेहता-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
७९	गणेश लाल उरात-स्थायी	Primary	3rd	प्र.आ.
८०	अमृता कुमारी उरात-अस्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
८१	किरण कुमारी शाह-अस्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
८२	शान्ति कुमारी मेहता-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
८३	जदुलाल साह स्थायी	Secondary	3rd	प्र.आ.
८४	मनोज निरौला -करार	Secondary	3rd	शिक्षक
८५	रघुनन्दन मेहता -स्थायी	L. Secondary	3rd	शिक्षक
८६	सुनिल कुमार भगत-स्थायी	L. Secondary	3rd	शिक्षक
८७	प्रमिला निरौला-स्थायी	L. Secondary		शिक्षक
८८	भुपेस कुमार भुप-स्थायी	L. Secondary		शिक्षक

८९	गौतम कुमार चौधरी -स्थायी	L. Secondary		शिक्षक
९०	विनोद कुमार मण्डल -अस्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
९१	रञ्जित कुमार यादव -अस्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
९२	रञ्जु कुमारी मेहता	Primary	3rd	शिक्षक
९३	रामानन्द मेहता -स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
९४	सुरेन्द्र मेहता -स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
९५	जीतेन्द्र मण्डल -अस्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
९६	रामेश्वर यादव-अस्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
९७	गुगली मेहता-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
९८	बिता कुमारी यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
९९	राजेश्वर यादव-स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
१००	मैथिल यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
१०१	रामतरन मण्डल-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
१०२	रामु मण्डल-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
१०३	वेचन यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
१०४	मो. जमिरुदिन -स्थायी	Primary	2nd	शिक्षक
१०५	सञ्जय कुमार यादव-अस्थायी	L. Secondary	3rd	शिक्षक
१०६	उसमान मन्सुरी-स्थायी	Primary	3rd	शिक्षक
१०७	रमानन्द यादव-राहत	Primary	3rd	शिक्षक
१०८	सुरेन्द्र कुमार साह-काज	L. Secondary	3rd	शिक्षक
१०९	मोहमल अली -राहत	Primary	3rd	शिक्षक

५.१३ विद्यालय कर्मचारीको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँ-पालिकाका विद्यालयमा रहेका कर्मचारीहरूको विवरण यसप्रकार रहेको छ:

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	कर्मचारीको नाम	
१	श्री शारदा मा.वि. भो.न. - १	रामकुमार मेहता	सिंह प्रसाद लिम्बू
२	श्री जनता मा.वि. भो.न.- ३	कामेश्वर यादव	बुद्धिसागर यादव
३	श्री पृथ्वी नारायण मा.वि. भो.न.- ४	विना कुमारी मेहता	मनुलाल उराँव
४	श्री जनता मा.वि. भो.न.- ७	नसिर अन्सारी	मिश्री लाल साह
५	श्री अधारभूत विद्यालय भो.न.- २	विनोद कुमार ठाकुर	
६	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय भो.न.-३	राजेश यादव	
७	श्री राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय भो.न.-८	रौदी उराँव	

८	श्री पशुपति आधारभूत विद्यालय भो.न. -२	रणजित कुमार मेहता	
९	श्री कर्मा आधारभूत विद्यालय भो.न.-१	सुनिता उराँव	
१०	श्री दिनाभाद्री आधारभूत विद्यालय भो .न.-२	सावित्री ऋषिदेव	
११	श्री ब्रह्मदेव उराउ मन्डेला स्मृति आधारभूत विद्यालय भो.न.-४	सुस्मिता कुमारी उराँव	
१२	श्री युवार्ष आधारभूत विद्यालय भो.न. -४	रञ्जु परियार	
१३	श्री राम सीता आधारभूत विद्यालय भो.न.-३	पुनिता यादव	
१४	श्री वि.पी . आदर्श आधारभूत विद्यालय भो.न.-५	मिना कुमरी उराँव	
१५	श्री आदर्श अधारभूत विद्यालय भो.न.- ५	प्रभु नारायण यादव	
१६	श्री हरिजन आधारभूत विद्यालय भो.न.-७	रञ्जित कुमार यादव	
१७	श्री अधारभूत विद्यालय भो.न.- ७	पप्पु यादव	
१८	श्री चित्रगुप्त राजाजी आधारभूत विद्यालय भो.न.-७	प्रियम देवी यादव	
१९	श्री शिवशक्ति आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	नभएको	
२०	श्री कर्मा आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	रत्न कुमारी उराँव	
२१	श्री जनता आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	उमेश मेहता	
२२	श्री वानेश्वर आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	शम्भु उराँव	
२३	श्री दलित आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	भुवनेश्वरी कुमारी मण्डल	
२४	श्री महावीर आधारभूत विद्यालय भो.न.-६	सन्दिप कुमार मण्डल	
२५	श्री शिवमुनि आधारभूत विद्यालय भो.न.-३	रिक्त	
२६	श्री ओम कर्मा आधारभूत विद्यालय भो.न. -१	रिक्त	
२७	जामिया स्लामिया भो.न. -४	रिक्त	
२८	माहद सैयादिना बेलाल भो.न.-२	रिक्त	
२९	दारुल उलुम मजहरुल भो.न.-२	रिक्त	
३०	मदरसा स्लामिया भो.न.-४	रिक्त	
३१	मदरसा तहफेजुल कुरान भो.न.-२	रिक्त	
३२	जामियातुल मोहिसिन्नात मदरसा भो.न.-४	रिक्त	
३३	मदरसा इस्लाहुल मुस्लेमिन भो.न.-५	रिक्त	
३४	मदरसा दारुल फुर्कान भो.न.-७	रिक्त	
३५	मदरसा दारुल फलाह भो.न.-६	रिक्त	
३६	मदरसा तालिमुल कुरान भो.न.-५	रिक्त	
३७	सदरसत्तुल उलुल अल स्लामिया भो.न.-५	रिक्त	
३८	मदरसा सेराजुल उलूम भो.न. -८	रिक्त	

३९	जामिया जियाउल उलूम भो.न.-८	रिक्त	
४०	मदरसा जियाउल उलूम भो.न.-८	रिक्त	
४१	मदरसा दारूल इमान भो.न. ६	रिक्त	

५.१४ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका अन्तर्गतका बाल विकास स.का.हरुको विवरण

क्र.सं.	शिक्षकको नाम	पद
1	ममता कुमारी मेहता	बाल विकास शिक्षक
2	कुन्ती देवी मेहता	बाल विकास शिक्षक
3	भगवती नेपाल	बाल विकास शिक्षक
4	सुलेखा साह	बाल विकास शिक्षक
5	गोमा खत्री	बाल विकास शिक्षक
6	सोनिका कुमारी उराँव	बाल विकास शिक्षक
7	अमेरिका कुमारी उराँव	बाल विकास शिक्षक
8	कृष्णकुमारी खड्का	बाल विकास शिक्षक
9	सविता कुमारी मेहता	बाल विकास शिक्षक
10	बिना कुमारी मेहता	बाल विकास शिक्षक
11	आशा मेहता	बाल विकास शिक्षक
12	रिङ्कु देवी यादव	बाल विकास शिक्षक
13	मालती देवी मेहता	बाल विकास शिक्षक
14	गीतादेवी भट्टराई	बाल विकास शिक्षक
15	चन्द्रकला कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
16	सीता कुमारी मेहता	बाल विकास शिक्षक
17	पुष्पा कुमारी मेहता	बाल विकास शिक्षक
18	सीता कुमारी मेहता	बाल विकास शिक्षक
19	सुनिता कुमारी ठाकुर	बाल विकास शिक्षक
20	सुमित्रा देवी ठाकुर	बाल विकास शिक्षक
21	सविता मेहता	बाल विकास शिक्षक
22	रामु कुमारी मेहता	बाल विकास शिक्षक
23	चन्दन भगत	बाल विकास शिक्षक
24	मुन्नीकुमारी साह	बाल विकास शिक्षक
25	अनुराधाकुमारी उराँव	बाल विकास शिक्षक
26	सुनिता कुमारी मेहता	बाल विकास शिक्षक
27	मैमुन अदा	बाल विकास शिक्षक
28	नइन्द्र कुमारी गुरागाई	बाल विकास शिक्षक
29	प्रेमलता साह	बाल विकास शिक्षक

30	शाहजादी बानो	बाल विकास शिक्षक
31	उषादेवी साह	बाल विकास शिक्षक
32	मञ्जुदेवी मेहता	बाल विकास शिक्षक
33	कुसुवादेवी साह	बाल विकास शिक्षक
34	पुनमदेवी साह	बाल विकास शिक्षक
35	रिता कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
36	सजदा खातुन	बाल विकास शिक्षक
37	मनितादेवी उराँव	बाल विकास शिक्षक
38	चन्द्रका साह	बाल विकास शिक्षक
39	अन्जु कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
40	हेमलता यादव	बाल विकास शिक्षक
41	सुनिता कुमारी महतो	बाल विकास शिक्षक
42	निर्मला कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
43	रामदेव यादव	बाल विकास शिक्षक
44	ललितादेवी मेहता	बाल विकास शिक्षक
45	सरस्वती यादव	बाल विकास शिक्षक
46	रोहाना प्रविण	बाल विकास शिक्षक
47	पुनम कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
48	विविता कुर्मी (मण्डल)	बाल विकास शिक्षक
49	रिंकु कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
50	सीता कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
51	भारती कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
52	कवितादेवी मेहता	बाल विकास शिक्षक
53	रुपाकुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
54	विना कुमारी मेहता	बाल विकास शिक्षक
55	कविता कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
56	सोनिया वेगम	बाल विकास शिक्षक
57	अनुपम कुमारी यादव	बाल विकास शिक्षक
58	रेखा कुमारी मण्डल	बाल विकास शिक्षक
59	बबिता मण्डल	बाल विकास शिक्षक

५.१५ गाउँपालिका शिक्षा समितिको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, सुनसरीको गाउँ शिक्षा समितिको विवरण यसप्रकार रहेको छः

क्र.सं.	नाम र थर		पद	सम्पर्क नं.
1	अजमल अख्तर आजाद	गा.पा. अध्यक्ष	संयोजक	9852088380
2	आलम अन्सारी	वडा अध्यक्ष	सदस्य	9805320025
3	सुवर्ण घिमिरे	प्र.प्र.अ.	सदस्य	9852041377
4	शिवनारायण मेहता	वि.व्य.स.	सदस्य	9817360328
5	सर्फराज आलम	संस्थागत वि.स.	सदस्य	9842239041
6		सामुदायिक वि. प्र.अ.	सदस्य	
7		शिक्षाविद/शिक्षा प्रेमी	सदस्य	
8		शिक्षक महासंघ	सदस्य	
9	श्री रमेशचन्द्र तिम्सिना		सदस्य-सचिव	9842292377

५.१६ स्वास्थ्य तथा पोषण

५.१६.१ स्वास्थ्य संस्था (स्वास्थ्य चौकि र आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र) को विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ।

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	वडा नं.	कैफियत
१.	स्वास्थ्य चौकि, भोक्राहा	भो.नं. २	
२.	स्वास्थ्य चौकि, नरसिंह	भो.नं. ७	
३.	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	भो.नं. १	
४.	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	भो.नं. ३	
५.	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	भो.नं. ४	
६.	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	भो.नं. ५	
७.	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	भो.नं. ६	
८.	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	भो.नं. ८	
९.	बर्थिङ सेन्टर, स्वास्थ्य चौकि, भोक्राहा	भो.नं. २	प्रसूति केन्द्र
१०.	बर्थिङ सेन्टर, स्वास्थ्य चौकि, नरसिंह	भो.नं. ७	प्रसूति केन्द्र

यसरी नै भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवाको स्थिति तपसिल बमोजिम रहेको छ ।

Available Services	Availability	Available Services	Availability
Birthing Centers	2	DOTS Site	2
BEONC Site		Microscopy Site	1
CEONC Site		Laboratory	
Safe Abortion Services (SAS) Site	1	HTC Site	
IUCD Service Site	2	PMTCT Site	1
Implant Service Site	2	CB-PMTCT Site	
Adolescent Friendly Service Site		ART Site	
OTC Site	1	Others (Specify)	

५.१६.२ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरू

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका अन्तरगत रहेका स्वास्थ्य चौकिहरूबाट उपलब्ध हुने स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरूमा क) प्रसूति सेवा ख) त्याब सेवा ग) परिवार नियोजन सेवा घ) खोप सेवा ङ) परामर्श सेवा च) सुरक्षित मातृत्व सेवा लगायतका रहेका छन् ।

५.१६.३ भोक्राहा नरसिंह गा.पा. को लक्षित जनसंख्या तथा स्वास्थ्य सूचकहरू

यस पालिकामा आ.ब ०७९/०८० का लागि तपसिल बमोजिमको लक्षित जनसंख्या तथा स्वास्थ्य सूचकहरू तर्जुमा गरिएको थियो ।

क्र.सं.	विवरण	आ.ब ०७९/०८०
१.	कुल जनसंख्या	५०७९८
२.	एक वर्ष मुनिको जनसंख्या	१२२२
३.	दुई वर्ष मुनिको जनसंख्या	२४५०
४.	१२-२३ महिना सम्मको जनसंख्या	१२२७
५.	६-५९ महिना सम्मको जनसंख्या	५५५०
६.	१२-५९ महिना सम्मको जनसंख्या	४९३८
७.	पाँच वर्ष मुनिको जनसंख्या	६९६९
८.	१५-४९ वर्षका महिलाको जनसंख्या	१३३१५

९.	प्रजनन उमेर (१५-४९ वर्ष) महिलाको जनसंख्या	१०२७२
१०.	अनुमानित जीवित जन्म संख्या	१२०२
११.	अनुमानित गर्भवति	NA

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा अभिलेख, २०८०।

५.१६.४ खोप तथा पोषण सेवा सम्बन्धी विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको खोप तथा पोषण सेवा सम्बन्धी विवरण यसप्रकार रहेको छ।

तालिका: गाउँपालिकाको खोप कार्यक्रमको तथ्यांक विवरण, आ.ब. ०७९/८०

क्र.सं.	खोपको प्रकार	खोप पाउने बच्चाहरुको संख्या	कैफियत
१.	बिसिजी	११७७	बच्चामा
२.	रोटा (पहिलो)	१०८२	बच्चामा
३.	रोटा (दोस्रो)	११९	बच्चामा
४.	पोलियो (पहिलो)	१२१९	बच्चामा
५.	पोलियो (दोस्रो)	१११३	बच्चामा
६.	पोलियो (तेस्रो)	१०९०	बच्चामा
७.	एफ.आइ.पि.भि. (पहिलो)	१०८५	बच्चामा
८.	एफ.आइ.पि.भि. (दोस्रो)	८४४	बच्चामा
९.	पी.सी.भी. (पहिलो)	११५७	बच्चामा
१०.	पी.सी.भी. (दोस्रो)	१०९४	बच्चामा
११.	पी.सी.भी. (तेस्रो)	१४९	बच्चामा
१२.	डी.पि.टी. हेप बि.हिब (पहिलो)	१२४६	बच्चामा
१३.	डी.पि.टी. हेप बि.हिब (दोस्रो)	११४०	बच्चामा
१४.	डी.पि.टी. हेप बि.हिब (तेस्रो)	१११३	बच्चामा
१५.	दादुरा रुबेला (पहिलो) एम आर	१९९	बच्चामा
१६.	दादुरा रुबेला (दोस्रो) एम आर	१०२	बच्चामा
१७.	जे.ई.	८४६	बच्चामा
१८.	टाईफाइड (टिसिभी)	६७८	बच्चामा
१९.	२३ महिना भित्र पूर्ण खोप प्राप्त गरेका बच्चा	९०२	बच्चामा
२०.	एच.पि.भि. (पहिलो)	०	
२१.	एच.पि.भी. (दोस्रो)	०	
२२.	टि.डी. (गर्भवती महिला) (पहिलो)	५४४	(गर्भवती महिला)
२३.	टि.डी. (गर्भवती महिला) (दोस्रो)	४५७	(गर्भवती महिला)
२४.	टि.डी. (गर्भवती महिला) (तेस्रो)	६९५	(गर्भवती महिला)

२५	२४-५९ महिनामा खोप शुरु गरेका बच्चा	६०	
२६.	एइएफआई (जनामा) सामान्य	०	
२७.	एइएफआई (जनामा) गम्भीर	०	

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा अभिलेख, २०८०।

५.१६.५ पोषण कार्यक्रमको विवरण

गत आ.व. २०७९ साउन १ गतेदेखि २०८० साल असार ३१ गतेसम्म तपसिल बमोजिमको पोषण सेवा उपलब्ध गराईएको थियो।

तालिका: बृद्धि अनुगमन गरिएका बालबालिकाहरुको पोषण विवरण, आ.व. ०७९/८०

यस अनुगमनका बच्चा	महिनामा	बृद्धि	बृद्धि अनुगमन गरिएका बालबालिकाहरुको पोषण स्थिति					
			०-११ महिना			१२-२३ महिना		
पहिलो पटक भेट	सामान्य	जोखिम	अति जोखिम	सामान्य	जोखिम	अति जोखिम		
दोहोर्याई आएको	६७०	७०	२०	५६३	७७	३०		
बृद्धि अनुगमनका लागि दर्ता गरिएका २३ महिना पुरा गरेका जम्मा बालबालिकाको संख्या	३८८			३४३				
बृद्धि अनुगमनका लागि दर्ता गरिएका २३ महिना पुरा गरेका जम्मा बालबालिकाले तौल लिएको जम्मा पटक संख्या	२३२							

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा अभिलेख, २०८०।

तालिका: आइरन तथा जुकाको औषधि पाएका गर्भवती महिला, क्याल्सियम चक्की पाएका, भिटामिन ए तथा जुकाको औषधि पाएका बालबालिका लगायतको विवरण, आ.व. ०७९/८०

आइरन/जुकाको औषधि पाएका गर्भवती महिला			क्याल्सियम चक्की पाएका महिला	आइरन/भिटामिन ए पाएका सुत्कर्ती महिला		भिटामिन ए/जुकाको औषधि पाएका ५ बर्ष भन्दा कम उमेरका बालबालिका (अर्ध-बार्षिक)		जुकाको औषधि पाएका छात्र छात्रा/छात्रहरु (अर्ध-बार्षिक)	
पहिलो पटक आइरन चक्की	१८० आइरन चक्की	जुकाको औषधि		४५ आइरन चक्की	भिटामिन ए	भिटामिन ए	जुकाको औषधि	छात्र	छात्रा
						६-११ म.	६-११ म.		
१०००	६८२	९९६	९६३	३४०	३२१	१४०७	११७७	११७४४	३३५८
									२७८७

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा अभिलेख, २०८०।

५.१६.६ पालिकामा लिंग तथा जातजाति अनुसार पाएको स्वास्थ्य सेवाको विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका दलित, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, ब्राह्मण, छेत्री तथा अन्य जातिगत समूहले आ.ब. ०७९/८० मा लिएको स्वास्थ्य सेवाको विवरण तपसिलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छः

तालिका: लिंग तथा जातजाति अनुसार पाएको स्वास्थ्य सेवाको विवरण, आ.ब. ०७९/८०

क्र.सं.	विवरण	लिंग	जात/जाति					
			दलित	जनजाति	मधेशी	मुस्लिम	ब्राह्मण, छेत्री	
१.	पूर्ण खोप पाएका बच्चा संख्या	जम्मा	महिला १०३ पुरुष ८७	महिला ७६ पुरुष ७७	महिला ११६ पुरुष १४२	महिला १३९ पुरुष १२६	महिला ८ पुरुष ८	महिला पुरुष
२.	नव शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन सेवा लिएका बच्चा संख्या	२ महिना भन्दा कम	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	
		२-५९ महिना	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	
३.	२ वर्ष मुनिका कम तौल भएका बच्चाहरुको संख्या	जम्मा	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	
४.	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति गराएका	महिला	४०	२८	३०	१०४	१	०
५.	सुरक्षित गर्भपतन सेवा पाएका	महिला	१	७	२८	१७	१	०
६.	एचआइभी संक्रमित नयाँ विरामी	जम्मा	०	०	०	०	०	०
७.	नयाँ कुष्ठरोगीहरुको संख्या	जम्मा	पुरुष १	०	०	०	०	०
८.	नयाँ क्षयरोग विरामीहरुको संख्या	जम्मा	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	
९.	ओपिडीमा आएका नयाँ विरामी संख्या (५ वर्ष माथिका)	जम्मा	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	महिला पुरुष	
१०.	अस्पतालबाट डिस्चार्ज भएका विरामी	जम्मा	०	०	०	०	०	०
११.	लैंगिक हिंसाबाट पीडितको संख्या	जम्मा	०	०	०	०	०	०

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, स्वास्थ्य शाखा अभिलेख, २०८०।

५.१६.७ परिवार नियोजन कार्यक्रमको विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा स्वास्थ्य शाखाले सम्पादन गर्ने विभिन्न कार्य अन्तरगत परिवार नियोजन कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ। गत आ.ब. २०७९ साउन १ गतेदेखि २०८० साल असार ३१ गतेसम्म तपसिल बमोजिमको परिवार नियोजन सेवा पालिकाबासीलाई उपलब्ध गराईएको थियो।

तालिका: परिवार नियोजन सेवाको विवरण, आ.ब. ०७९/८०

अस्थायी साधन	नयाँ प्रयोगकर्ता		हाल रहेका	अपनाई रहेका	सेवामा नियमित नभएका	साधन वितरण	
	२० वर्षभन्दा कम	२० वर्षमाथि				इकाई	परिमाण
कण्डम						गोटा	९०९७
आकस्मिक गर्भ निरोधक चक्की						डोज	
पिल्स	६	२१७	२७७	१७७		साइकल	१९३९
डिपो	१८	३५०	४४८	२७५		डोज	१४२६
सायना प्रेस						डोज	
आई.यु.सि.डी.	०	६	१५१	६		सेट	६
इम्प्लान्ट	२	८५	३०३	६९		सेट	८९

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गापा, स्वास्थ्य शाखा, २०८०

तालिका: बन्ध्याकरणको विवरण, आ.ब. ०७९/८०

बन्ध्याकरण	नयाँ प्रयोगकर्ता				हाल अपनाईरहेका	
	स्वास्थ्य संस्था		शिविर		महिला	पुरुष
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष		
सरकारी			३६	१	०	०
गैरसरकारी						

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गापा, स्वास्थ्य शाखा, २०८०

५.१६.८ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्र भित्रमा देखा परेका प्रमुख रोग, रोगी व्यक्तिहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण यसप्रकार रहेको छ। गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखाले उपलब्ध गराएको यो तथ्याङ्क मिति २०७९ साउन देखि २०८० असारसम्मको हो।

**तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा देखा परेका प्रमुख रोग तथा विरामीहरूको विवरण, आ.ब.
०७९/८०**

क्र.सं.	रोगको नाम	महिला संख्या	पुरुष संख्या
१.	Upper respiratory tract infection (URTI)	1486	1128
२.	ARI/Lower respiratory tract infection (LRTI)	828	595
३.	Pneumonia	204	145
४.	Bronchitis (Acute and Chronic)	260	148
५.	Urinary Tract Infection (UTI)	400	183
६.	Typhoid (Enteric Fever)	152	103
७.	Acute gastro-enteritis (AGE)	197	156
८.	Ameobic Dysentery/Ameobiasis	296	173
९.	Bacillary Dysentery/ Shigellosis	286	170
१०.	Volume Depletion (Dehydration)	276	100
११.	Lower abdominal pain syndrome (LAPS)	66	42
१२.	Tuberculosis	4	5
१३.	Presumed non-infectious diarrhoea	864	599
१४.	Intestinal Worms	890	691
१५.	Jundice	5	0
१६.	Viral Influenza	49	43
१७.	Reproductive Tract infections (RTI)-Female	28	
१८.	Reproductive Tract infections (RTI)-Male		1
१९.	Diabetes Mellitus (DM)	248	205
२०.	Malnutrition	77	53
२१.	Mumps	4	
२२.	Chicken pox	2	
२३.	Dengue Fever	6	7

२४.	Veginal discharge syndrome	7	
२५.	Neo-natal conjuctive syndrome	5	4
२६.	Ligamentious Sprain	23	14
२७.	Neck pain	56	20
२८.	Joint stiffness	0	2
२९.	Acid Peptic disorders (disease)	1	1
३०.	Hernia	1	0
३१.	Haemorrhoea/piles	9	4
३२.	Prostatism (BEP/BPH)	9	13

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गापा, स्वास्थ्य शाखा, २०८०

५.१६.९ सुरक्षित मातृत्व

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा सुरक्षित मातृत्व सेवा सञ्चालनमा रहेको छ । यस अन्तरगत परिवार नियोजन सेवा, गर्भवति जाँच सेवा, प्रसूति सेवा, सुरक्षित गर्भपतन सेवा प्रदान भइरहेको छ । गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखाले उपलब्ध गराएको यो तथ्याङ्क मिति २०७९ साउन देखि २०८० असार मसान्तसम्मको हो ।

तालिका: गर्भवति जाँच, प्रसूति सेवा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	गर्भवति जाँच विवरण (पटक)	महिलाको संख्या	
		२० बर्षभन्दा कम	२० बर्ष वा सो भन्दा माथि
१.	पहिलो (जुनसुकै समयको)	१७०	१०७७
२.	१२ हप्ता सम्मको	९१	६७८
३.	४ पटक (१६, २०-२४, ३२ र ३६ हप्ता)	१८४	८२३
४.	८ पटक (प्रोटोकल अनुसार)	८०	२९०

प्रसूति सेवा

		२० बर्षभन्दा कम	२० बर्ष वा सो भन्दा माथि
१.	दक्ष प्रसुतिकर्मीबाट	२४	१९३
२.	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट		
३.	अन्य स्वास्थ्यकर्मीबाट		

४.	घरमा प्रसूति संख्या		२
प्रसूतिको किसिम			
१.	सामान्य (सेफालिक)		२१७ जना
प्रसूतिको परिणाम			
१.	आमाहरुको संख्या		एकल बच्चा (२१७)
२.	जम्मा जीवित जन्म	महिला	९३ जना
३.		पुरुष	१०० जना
स्तनपानको विवरण			
१.	जन्मेको १ घण्टा भित्र स्तनपान गराएको शिशुको संख्या		२१७ जना
२.	नाभी मलम लगाएको शिशुको संख्या		२१७ जना

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गापा, स्वास्थ्य शाखा, २०८०

५.१६.१० सुरक्षित गर्भपतन सेवाको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको सुरक्षित गर्भपतन सेवाबाट आ.ब. ०७९/८० मा तपसिल बमोजिमको सेवाग्राहीहरूले सेवा प्राप्त गरेका छन्।

तालिका: सुरक्षित गर्भपतन सेवाप्राप्त गर्नेहरुको विवरण (आ.ब. ०७९/८०)

क्र.सं.	सुरक्षित गर्भपतन सेवाको विवरण	१२ हप्तासम्म	१२ हप्ता माथि		
		मेडिकल	सर्जिकल	मेडिकल	सर्जिकल
१.	गर्भपतन सेवा पाएका जम्मा महिला	२० वर्षभन्दा कम	१	०	०
		२० वर्ष वा सो भन्दा माथि	५३	०	१
२.	गर्भवति पश्चात् प.नि. साधन अपनाएका	छोटो अवधि	५४	०	१
		लामो अवधि	०	०	०
३.	गर्भपतनका कारण भएको जटिलता		०	०	०

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गापा, स्वास्थ्य शाखा, २०८०

५.१६.११ गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखाले सम्पन्न गरेका प्रमुख कार्यहरु

यस शाखाले आ.ब. ०७९/८० मा तपसिल बमोजिमका शिविर तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित कार्यहरु सञ्चालन गरेको छ ।

क) विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर

ख) निःशुल्क आँखा शिविर

ग) महिलाहरुको आङ्ग खस्ने रोगको उपचार शिविर

घ) डेड्गु रोग न्यूनिकरणका कार्य (जनचेतनाका लागि जिङ्गल बजाउने, सर्च एण्ड डिस्ट्रोय कार्य)

५.१६.१२ गाउँपालिकामा रहेका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा आ.ब. ०८०/८१ मा ६४ जना महिला स्वयंसेविकाहरुले विभिन्न वडामा रही स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिरहेका छन् ।

५.१७ खानेपानी तथा सरसफाई

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धमा सर्वेक्षणबाट निम्न तथ्य तथा निश्कर्ष पाइएको छ:

- घरपरिवार तहमा हुने खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी कार्यभारको बाँडफाँडको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा महिलाहरुको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी कार्यवोभ कौषिकतामा १३३ मिनेट र प्रतिदिन खर्च गरेको देखिन्छ भने पुरुषको कार्यवोभ ७२ मिनेट र प्रतिदिन देखिएको छ ।
- महिला पुरुषको उमेर समुह अनुसार विश्लेषण गर्दा पनि युवा महिलाको कार्यवोभ तुलनात्मक रूपमा युवा पुरुषको भन्दा धैरै छ ।
- वयस्क महिलाहरु घरपरिवार तहमा हुने खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी कार्यमा पुरुषले भन्दा वढि खर्च गर्ने गरेको देखिएको छ भने २५ वर्ष भन्दा माथि उमेरका महिलाहरुको कार्यवोभ खासस्वमा वढि देखिएको छ ।
- पुरुषहरुको उमेर समुह अनुसार विश्लेषण गर्दा अन्य उमेर समुहको तुलनामा २५ देखि ५० वर्ष सम्मका पुरुषहरुको कार्यवोभ वढि देखिएको छ ।
- घरपरिवार तहमा हुने खासस्व सम्बन्धी कार्यभारको स्तर महिलाहरुको वढि देखिनुमा अधिकांस घरपरिवारमा समाजमा विद्यमान लैङ्गिक भुमिका जस्तै खासस्वसँग सम्बन्धित काम महिलाहरुको जिम्मेवारी हो, उनीहरुले नै गर्नु पर्छ भन्ने मान्यता रहेको देखिएको छ भने केहि घरपरिवारमा पुरुषहरु जागीर खान घर वाहिर जान्छ । त्यसैले महिलाहरुले नै काम गर्ने गर्न गर्नु भन्ने देखिएको छ ।
- समुदाय तहमा हुने खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी गतिविधिमा हुने सहभागिताको स्तर विश्लेषण गर्दा पुरुषको तुलनामा महिलाहरुको सहभागिता न्युन देखिएको छ । महिलाहरुको

उमेर समुह अनुसार हेदा वयस्क महिला र युवा महिलाको सहभागिता देखिए पनि ५१ भन्दा माथिको उमेर समुहका महिलाहरुको सहभागिता देखिदैन ।

- त्यसै गरि उमेर समुह अनुसार पूरुषको सहभागिता विश्लेषण गर्दा तुलनात्मक रूपमा युवा पूरुष र वयस्क पुरुषको सहभागिता, २५ वर्ष भन्दा माथिको उमेर समुहका पुरुषहरुको भन्दा धैरै देखिएको छ । समुदाय तहमा हुने खासस्वसंग सम्बन्धी गतिविधिमा महिलाहरुको सहभागिता न्युन हुनुमा घरपरिवार तहमा घरायसी र खासस्व कार्यवोभ अध्याधिक, पूरुषहरु कमाउन वाहिर जाने र सो परिवारका महिलाहरु सामुदायिक स्तरमा अगाडी आउन नसकेको देखिन्छ, वालवालिका तथा युवाहरु अध्ययनमा व्यस्त रहने हुदा समुदाय तहको गतिविधिमा सहभागि हुन नसकेको अध्ययनमा देखिएको छ ।

५.१८ खानेपानी सुविधाको अवस्था

- समुदायका अधिकांश घरपरिवारमा खानेपानी र अन्य पानी प्रयोगका लागि ट्युबवेल जडानहरू छन् । थोरै घरपरिवारले सामुदायिक ट्युबवेल प्रयोग गरिरहेका छन् । उनीहरूले मुख्यतया आफ्नो घरधुरीको कामहरू जस्तै खाना पकाउने, पिउने, सरसफाइ, नुहाउने र जनावरको खुवाउने आदिका लागि पानी प्रयोग गर्दछन् । जुन सामान्यतया नेपालको सामान्य ग्रामीण समुदायमा अभ्यास गरिन्छ ।
- धेरैजसो ट्युबवेलको पानी फलामले दूषित हुन्छ र यो पानीको गुणस्तर (WQ) समस्यालाई कसरी समाधान गर्ने भनेर थाहा छैन । उनीहरूले विगत दुई वर्षदेखि पानीको गुणस्तर जाँच गरेका छैनन् । जमिन मुनि ४० मिटरभन्दा बढी ट्युबवेल जडान भएकाले पानीको गुणस्तर सुरक्षित हुनुपर्छ भन्ने विश्वास थियो तर स्थापना भएदेखि अहिलेसम्म कसैले पनि पानीको गुणस्तर परीक्षण नगरेकाले यसलाई स्वीकार गर्न सकिन्न । यो अवस्थाको बावजुद, तिनीहरूले पिउन अघि कुनै पनि घरेलु उपचार विकल्पहरू अपनाएर कहिल्यै पानी शुद्ध गरेनन् । फलामको प्रदूषणको बारेमा थाहा भए पनि अरु विकल्प नभएकाले उनीहरु निरन्तर पानी उपभोग गरिरहेका छन् । उनीहरूले दश वर्षअघि आफ्नो पानीमा आर्सेनिक परीक्षण गरिसकेका छन् र त्यसयता कसैले पनि पानीको गुणस्तर परीक्षण गरेका छैनन् ।

५.१९ शौचालय प्रयोगको अवस्था

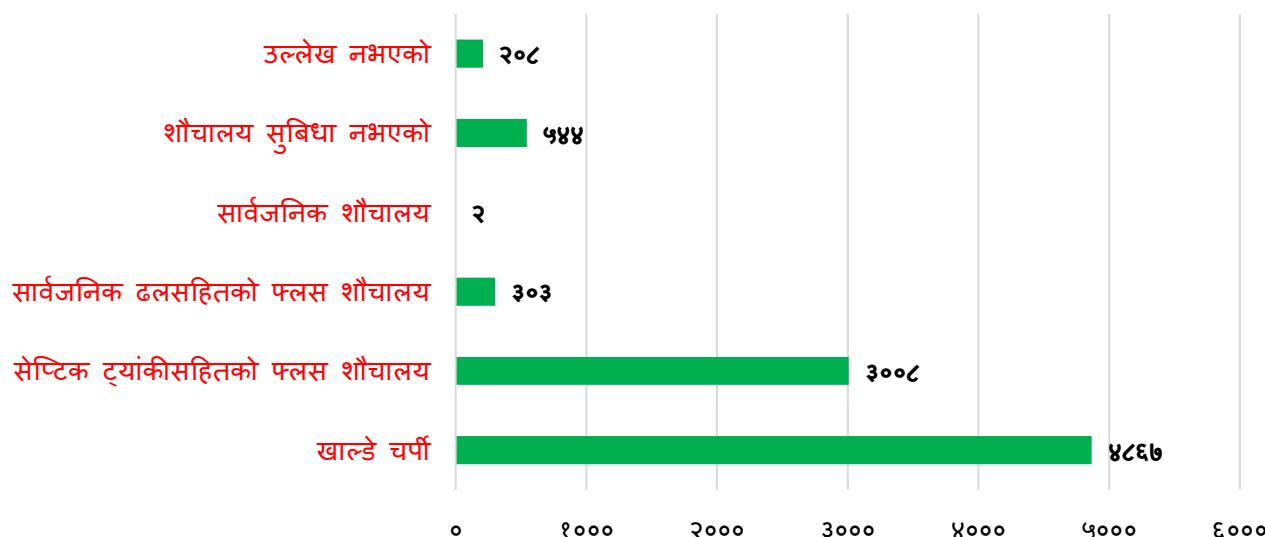
यस गाउँपालिकामा रहेका ५४४ ओटा घरपरिवारको शौचालय नभएको देखिएको छ । अर्थात् ६.१ प्रतिशत घर परिवारले खुला ठाउँमा शौच गर्ने गरेको पाईयो । यस सम्बन्धी अन्य तथ्यहरूलाई तलको तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका: परिवारको घरमा रहेको शौचालयको प्रकारको वारेको विवरण, राजग, २०७८

क्र.सं.	शौचालयको सुविधासम्बन्धी विवरण	संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१.	खाल्डे चर्पी	४८६७	५४.४९	
२.	सेप्टिक ट्यांकीसहितको फ्लस शौचालय	३००८	३३.६८	
३.	सार्वजनिक ढलसहितको फ्लस शौचालय	३०३	३.३९	

४.	सार्वजनिक शौचालय	२	०.०२	पालिकाको अनुसार मिलान गरिएको
५.	शौचालय सुविधा नभएको	५४४	६.१	
६.	उल्लेख नभएको	२०८	२.३३	
	जम्मा	८९३२	१००	

शौचालयको सुविधासम्बन्धी विवरण

५.२० सार्वजनिक शौचालय

- हात धुने सुविधा विशेष गरी सार्वजनिक संस्थाहरूले निर्माण गरेका शौचालयहरू महिला र बालमैत्री छैनन् र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूमैत्री छैनन्। समग्रमा ती सुविधाहरू गैर समावेशी छन्। परिणामस्वरूप यी लक्षित समूहहरूलाई आवश्यक पर्दा प्रयोग गर्न समस्या छ। यी समस्याहरूलाई सहज बनाउन स्थानीय सरकारले नियमन गर्नुपर्छ, सार्वजनिक हात धुने सुविधालाई सबैका लागि समावेशी बनाउन अनिवार्य बनाउनुपर्छ, ताकि पालिका तथा वडा तथा पालिकाका प्रत्येक नागरिकको निर्बाध पहुँच र कुनै पनि कठिनाइ बिना प्रयोग गर्न सकियोस् र तदनुसार लक्षित समूहहरूलाई सुविधा प्रदान गर्दैछन् भन्ने बुझ्न सम्बन्धित स्थानीय सरकारले कडा अनुगमन गर्नुपर्छ।
- घरधुरीले फोहोर व्यवस्थापनको सन्दर्भमा, तिनीहरूले जैविक (कम्पोस्टेबल) र अकार्बनिक (कुहुने र नकुहिने योग्य) फोहोरहरू अलग अलग गर्दैन्। तिनीहरूले खाडलमा कम्पोस्टेबल फोहोरहरू जम्मा गर्दैन् र न सड्ने फोहोरहरू, मुख्यतया प्लास्टिकहरू जलाउँछन्। फोहोर सङ्गलन सेवाको बारेमा सुनेतर समुदायमा फोहोर सङ्गलन गर्ने सेवा कहिल्यै अनुभव गरेनन्।

५.२१ विद्यालयमा शौचालयको व्यवस्थापन

यसरी नै भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका विद्यालयस्तरमा शौचालयको व्यवस्थापन तपसिल बमोजिम रहेको उल्लेख गरिएको छः

- केटा र केटीहरूका लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय छन् तर शौचालयको संख्या शौचालय विद्यार्थी अनुपात अनुसार पर्याप्त छैन । निजी विद्यालयमा छुट्टाछुट्टै शौचालय नभए पनि शौचालयमा पानीको पर्याप्त आपूर्ति हुने गरी सफा राखिन्छ ।
- विद्यालयको शौचालयमा सुधार गर्न एउटा कुरा आवश्यक छ र त्यो हो विद्यालयका शौचालयहरू अपाङ्गमैत्री हुनुपर्छ । अधिकांश अवस्थामा शौचालयहरू महिनाबारी स्वक्षता व्यवस्थापन अनुकूल छैनन् र महिनाबारी स्वक्षता व्यवस्थापन सुविधाहरू छैनन् ।
- केटा र केटीका लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय भए पनि केटीहरूको शौचालयमा सेनेटरी प्याड डिस्पोजलको व्यवस्था छैन । विद्यालयमा छुट्टै प्याड चेन्जिङ रुम नभएकाले शौचालयभित्रै व्यवस्थापन गर्नुपर्छ ।
- लगभग सबै विद्यालयहरूमा हात धुने स्टेशनहरू छन्, र तिनीहरू कम तथा बालबालिका र असक्षमता मैत्री छन् । शौचालय प्रयोगको लागि टाढाबाट पानी ल्याउनु पर्दा विद्यार्थीहरूलाई असहज महसुस हुन्छ र विद्यालय समयमा शौचालय प्रयोग गर्न नपरोस् भन्ने चाहना राख्छन् ।

५.२२ फोहोरमैला व्यवस्थापन

यस पालिकामा फोहोर मैलाको व्यवस्थापनका लागि प्रभावकारी व्यवस्थापन भएको छैन । यस बडामा ल्याण्डफिल्ड साइट र मल तथा फोहोर डिस्पोजल साइट छैन, जसले यस क्षेत्रमा ठूलो वातावरणीय समस्या निर्माण भएको छ । पालिका तथा बडाले प्रमुख बजार केन्द्रबाट फोहोरमैला संकलन गरी खुल्ला तथा बन क्षेत्रमा विसर्जन गर्ने सेवाहरू सीमित छन् । बाहिरबाट आएका अमुदायले पनि जंगल र खोला वा नहर किनारमा शौचालयको लेदो र फोहोर फाल्ने गरेका छन्, जसले गर्दा समुदायहरू प्रभावित बन्न पुगेका छन् ।

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धित सामग्रीहरूको पहुँच र किफायतीताको सन्दर्भमा, घरपरिवारले स्थानीय पसलहरूबाट लिनु पर्दछ किनभने तिनीहरूको बस्ती र स्थानहरूमा त्यस्ता समानहरू बजारहरू उपलब्ध छैनन् । स्थानीय पसलहरूले आफ्ना पसलहरूमा त्यस्ता सामग्रीहरू राख्ये र मानिसहरूले ती स्थानीय पसलहरूबाट सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धित सामग्रीहरू (जस्तै ब्रस, बालिटन, शौचालय सफा गर्ने सामग्री, साबुन आदि) किन्थे तर नजिकको बजारमा अलि महडगो हुने गर्दछ । तर ति बस्तिहरू मुख्य बजारबाट अलि टाढा हुने भएकोले सहजै समुदायको पहुँचमा छैन ।

५.२३ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

५.२३.१ अपांगताको आधारमा जनसंख्या

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको महिला तथा बालबालिका शाखाको अभिलेख, २०८० का अनुसार गाउँपालिकामा ३८३ जनसंख्याको अपांगता अभिलेख भएको देखिन्छ । जसलाई तलको तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका: अपांगताको आधारमा भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका कार्यालयमा अपांगता दर्ता अभिलेख
विवरण, २०८०

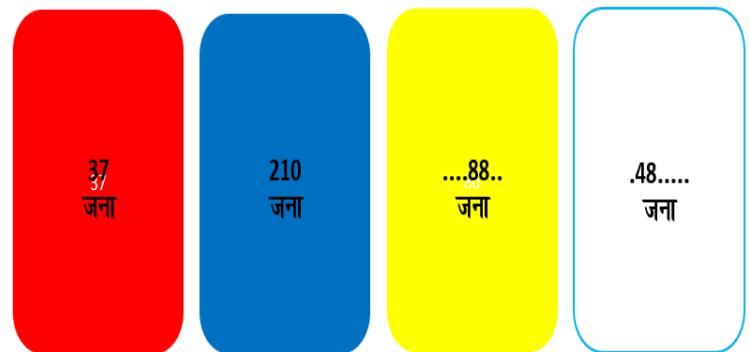
क्र.स.	शिर्षक	जम्मा
१	शारीरिक	२२५
२	दृष्टि सम्बन्धी	
	दृष्टिविहीनता	
	न्युन दृष्टियुक्त	५
	पूर्ण दृष्टिविहीन	८
३	सुनाइ सम्बन्धी	
	बहिरा	३२
	सुस्त श्रवण	११
क्र.स.	शिर्षक	जम्मा
४	श्रवण दृष्टिविहीन	०
५	स्वरबोलाइ सम्बन्धी	१७
६	बौद्धिक	२४
७	मानसिक तथा मनोसामाजिक	१२
८	अटिजम	०
९	हेमोफिलिया	०
१०	बहुअपाङ्गता	४९
	जम्मा	३८३
क्र. .स.	शिर्षक	जम्मा
१	गत आवा को अन्त्य सम्ममा अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूको संख्या:	३७३
२	यस त्रैमासिक अवधीमा अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूको संख्या:	१०

३	हाल सम्म अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त नगरेका व्यक्तिहरूको संख्या:	५०
४	अपाङ्गता परिचयपत्र बनाउने प्रकृयामा रहेका व्यक्तिहरूको संख्या:	५

अपाङ्गता परिचयपत्र सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	शिर्षक	जम्मा
१	गत आ.व. को अन्त्य सम्मा अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूको संख्या:	373
२	यस त्रैमासिक अवधीमा १० अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूको संख्या:	10
३	हाल सम्म अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त नगरेका व्यक्तिहरूको संख्या:	५०
४	अपाङ्गता परिचयपत्र बनाउने ५ प्रकृयामा रहेका व्यक्तिहरूको संख्या:	५

परिचयपत्र प्राप्त गर्ने अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू

परिचयपत्र प्राप्त गर्न नसक्नुको कारण

:

:

:

:

५.२३.२ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका महिलाहरूले प्राप्त गरेको विभिन्न सूचिकाको विवरण,
२०८०

क्र.सं.	सूचकहरू	प्रगति प्रतिशत (आ.ब.०८०/८१ को प्रथम त्रैमासिक)
१.	गर्भ पुर्व फोलीक एसिड चक्की खाएका दम्पतीहरूको संख्या	३७

२.	गर्भ पुर्व फोलीक एसिड चक्की खाएका जम्मा महिलाहरुको संख्या	१८
३.	गर्भ पश्चात फोलीक एसिड चक्की खाएका गर्भवती महिलाहरुको संख्या	११७
४.	गर्भ जाँच गर्ने गर्भवतीहरु (प्रोटोकल अनुसार ८ पटक नै जाँच गर्ने)	४९१
५.	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती हुने महिलाहरुको संख्या	१४४
६.	सुत्केरी जाँच गर्ने महिलाहरुको संख्या (प्रोटोकल अनुसार ४ पटक नै एलर्ज जाँच गर्ने)	२११
७.	मोबाइल स्वास्थ्य क्षमताजो मा दर्ता भएका गर्भवतीहरुको संख्या	७
८.	शुभकामना कार्ड प्राप्त गरेका गर्भवतीहरुको संख्या	२७७
९.	शुभकामना कार्ड प्राप्त गरेका नव विवाहित दम्पतीहरुको संख्या	३५
१०.	जन्मदोष पहिचानकालागी चेकजाँच गरिएका नवजात शिशुहरुको संख्या	२७५
११.	जन्मदोष पहिचान भएका नवजात शिशुहरुको संख्या	१
१२.	जन्मदोष पहिचान भई उपचार प्राप्त गरेका नवजात शिशुहरुको संख्या	१
१३.	जन्मदोष पहिचान भई उपचार पुरा गरेका नवजात शिशुहरुको संख्या	१

स्रोत: महिला बालबालिका शाखा, भोक्राहा नरसिंह, २०८०।

५.२४ जेष्ठ नागरिक, विधवा महिला तथा दलित लाभग्राही बालबालिकाको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आ.ब. २०८०/०८१ को प्रथम चौमासिक सम्ममा तपसिल बमोजिमका लाभग्राहीहरु (जेष्ठ नागरिक, जेष्ठ दलित, एकल महिला, विधवा महिला, पूर्ण अपांग, आंशिक अपांग तथा दलित बालबालिकाहरु) रहेका थिए ।

भोक्राहा नरसिंहको अभिलेख अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको संख्या बढ्दो क्रममा रहेको छ । आ.ब. २०७९/०८० यस पालिकामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको संख्या २९९४ रहेको थियो भने आ.ब. २०८०/०८१ को प्रथम त्रैमासिकको अवधिमा यस पालिकामा ३०९४ जना लाभग्राहीहरुले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गरेका छन् । मिति २०८० साल असोज ३० गतेसम्म प्रथम त्रैमासिकको अवधिमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको विवरण तपसिल बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका: प्रथम त्रैमासिकको अवधिमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको विवरण, (आ.ब. २०८०/०८१)

क्र.सं.	विवरण	गत आ.ब. (२०७९/०८०) बाट नविकरण भएको संख्या	पहिलो त्रैमासिकमा नयाँ थप संख्या	लगत कट्टा भएका	जम्मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने कायम संख्या
१.	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	१४९५	४५	४	१५३६
२.	जेष्ठ नागरिक भत्ता (दलित)	१७३	८	०	१८१
३.	जेष्ठ नागरिक एकल महिला भत्ता	२७६	७	१	२८२
४.	विधवा (आर्थिक सहायता)	५१४	१७	०	५३१
५.	पूर्ण अपांगता (क वर्ग)	३५	०	०	३५
६.	अपांगता (ख वर्ग, आर्थिक सहायता) अति अशक्त अपांगता	२०२	६	०	२०८
७.	दलित बालबालिका	२९९	३२	१०	३२१
	जम्मा	२९९४	११५	१५	३०९४

स्रोत: सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण शाखा, भो.न. गाउँपालिका, २०८०

५.२५ व्यक्तिगत घटना दर्ताको अभिलेख

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको व्यक्तिगत घटना दर्ताको अभिलेखलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ:

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको व्यक्तिगत घटना दर्ताको अभिलेख, २०८०

वडा नं.	जन्म संख्या	मृत्यु संख्या	सम्बन्ध बिच्छेद	विवाह दर्ता दर्ता	बसाई सरी आएको		बसाई सरी जाने		जम्मा
					दर्ता संख्या	सदस्यको संख्या	दर्ता संख्या	सदस्यको संख्या	
१	६१०	१३४	१	२६१	८७	२६४	४८	१३८	११४०
२	१०६१	१२९	३	३४४	४३	१३१	७३	२४५	१६५१
३	४३३	७४	२	१६०	७३	२२४	३४	१११	७७७

४	७९८	१३६	२	३०१	४३	१७१	३०	९१	१३१०
५	९१९	८४	६	२८६	४६	१८३	६७	२८७	१४०४
६	७७०	११९	१	२८६	६३	२०१	९१	३०५	१३३५
७	६५३	१०७	०	२६२	४३	१८२	४४	१६६	१११०
८	१०८२	१००	०	४१०	४०	१३२	५०	२२५	१६८२
जम्मा	६३२६	८८३	१५	२३१०	४३८	१४८८	४३७	१५६८	१०४०९

स्रोत: सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण शाखा, भो.न. गाउँपालिका, २०८०

५.२६ राष्ट्रिय परिचयपत्रको विवरण

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, इनरुवा, सुनसरीद्वारा प्रकाशित प्रशासन बुलेटिन, २०७९ का अनुसार भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा मिति २०७८ साल मंसीर १६ गतेदेखि राष्ट्रिय परिचयपत्र अभियान अन्तर्गत संकलित विवरण तपसिल बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका: मिति २०७८ साल मंसीर १६ गतेदेखि राष्ट्रिय परिचयपत्र अभियान अन्तर्गत संकलित विवरण,
२०७९

क्र.सं.	स्थानीय तह	जम्मा वडा	अनुमानित दर्ता	संकलित विवरण	संकलित विवरण (%)
१.	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका	८	१४,५८१	१९,६९३	१३५ %
	जम्मा	८	१४,५८१	१९,६९३	१३५ %

स्रोत: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, इनरुवा, सुनसरी, प्रशासन बुलेटिन, २०७९ ।

५.२७ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

यस पालिकामा केही खेल मैदानहरू रहेका छन् । पालिकाका खेलमैदानहरूको विवरण यस प्रकार छ ।

क्र.सं.	स्थानको नाम	क्षेत्रफल
१.	जामिया फिल्ड, खेल मैदान, वडा नं. ४	
२.	जनता खेल मैदान, वडा नं. ७	१.५ विगाह
३.	सोनियाही खेलमैदान, वडा नं. ८	

४.	बिभिन्न विद्यालयहरुमा रहेका खेलमैदानहरु	
----	---	--

५.२८ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

यस पालिकामा पूर्व राष्ट्रिय खेलाडी देखि प्रदेश तथा जिल्लास्तरीय व्यवसायिक खेलाडीहरु पनि हुनुहुन्छ । सर्वेक्षणको समयमा उपलब्ध केही खेलाडीहरुको नाम निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

क्र.सं.	खेलाडीहरुको नाम	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर	कैफियत
१.	कपल देव यादव, भो नं. ५	कबड्डी तथा कुस्ती	राष्ट्रियस्तर	रेफ्रि समेत रहेको
२.	रामचन्द्र यादव, भो नं. ५	कुस्ती	राष्ट्रियस्तर	
३.	दिपेन्द्र यादव, भो नं. ५	कुस्ती	राष्ट्रियस्तर	
४.	जयकिशोर कुमार यादव, भो नं. ७	खो खो	राष्ट्रियस्तर	
५.	आदित्य नारायण उराँव, भो नं. ७	खो खो	राष्ट्रियस्तर	
६.	नितु कुमारी यादव, भो नं. ७	खो खो	राष्ट्रियस्तर	
७.	कुमल कुमारी मण्डल, भो नं. ७	खो खो	राष्ट्रियस्तर	
८.	अञ्जली कुमारी उराँव, भो नं. ७	कुस्ती	राष्ट्रियस्तर	
९.	रेणु कुमारी मेहता, भो नं. १	कुस्ती	राष्ट्रियस्तर	
१०.	दुर्गानन्द यादव, भो नं. ५	कबड्डी	राष्ट्रियस्तर	
११.	बविता कुमारी मण्डल, भो नं. ७	कबड्डी	राष्ट्रियस्तर	
१२.	अफजल आजाद, भो नं. ४	क्रिकेट	राष्ट्रियस्तर	
१३.	शिवन यादव, भो नं. ३	क्रिकेट	राष्ट्रियस्तर	

५.२९ कला, भाषा तथा संस्कृति

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सबै जातजातिको कला, भाषा तथा संस्कृतिको जगोना गर्ने कार्यक्रमहरुलाई जोड दिईएको छ ।

५.३० धार्मिक, ऐतिहासिक स्थल तथा सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा

यस पालिकामा रहेका धार्मिक, ऐतिहासिक स्थल तथा सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारालाई तलको चार्टमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

गुठी तथा ग्रामथान

क्र.सं.	मन्दिर	मस्जिद
१.	जीतिया मन्दिर, बरम थान र काली थान, भोक्राहा ३	जामे मस्जिद, अकाहा बजार

२.	दुर्गा मन्दिर र शिवमन्दिर वडा नं. ३	तहफिजुल कुर्�आन जामे मस्जिद
३.	रामजानकी मन्दिर र राम मन्दिर, वडा नं. २	दारूल उलुम भजहरूल इस्लाम मस्जिद
४.	रामजानकी, दुर्गा, शिव र दिनाभ्री मन्दिर वडा नं. २	खेराटोला जामे मस्जिद
५.	कार्तिक कुम्भमेला भोक्राहा ८	जामे मस्जिद, भोक्राहा २
६.	कुडवाखोला मन्दिर, भोक्राहा ७	बकती मस्जिद
७.	डिहीबार मन्दिर वडा नं. १	जामीया सेच्चिदना विलाल जामे मस्जिद
८.	राम मन्दिर, भोक्राहा वडा नं ५ र ६ मा	जाइस्लामिया मदरसा
९.	हनुमान मन्दिर, भोक्राहा ५	बकती मस्जिद
१०.	सहलेस थान १, अखडीया थान २	जामे मस्जिद ४
११.	रामजानकी मन्दिर	इदगाहा र बरिस्थान ५ स्थानमा
१२.	शिवमन्दिर	मस्जिद अल हादि, भो नं. ४
१३.	ब्रह्मदेव आश्रम	
१४.	राजाजी थान ३ वटा	
१५.	सिंहवाहिनी मन्दि	
१६.	जीतिया मन्दिर २ स्थानमा	
१७.	काली मन्दीर (काली थान)	नरसिंह
१८.	नरसिंह नाथ थान	नरसिंह

यसरी यस गाउँपालिकामा थुप्रै मठमन्दिर, गुम्बा, थान र मस्जिदहरू छन् । यिनीहरू सबैको यहाँ लेखाजोखा गर्न असम्भव प्राय छ । यता यहाँका मदरसा भने जामीया इस्लामिया मदरसा, मदरसा तहफिजुल कर्आन अलकरिम, जममिया सेच्चिदना विलालरजी, तालिमूल कुर्आन, दारूल कुर्आन, दारूल फलाह, दारूल इमान इमाननगर, उलुम सोनयाही, सेराजुल उलुम, जियाउल उलुम नुरपुर, जामीया जियाउल ओलुम नुरपुर, दारूल कुर्आन र मदरसा दारूल उलुम मजहरूल इस्लाम आदि रहेका छन् । मदरसामा विद्यालयहरू रहने भए पनि कतिपय मदरसा मस्जिदमा पनि रहेका हुनाले यहाँ यिनीहरूको नाम दिइएको हो ।

५.३१ स्थानीय चाडपर्व, जात्रा तथा मेलाहरूको विवरण

सुनसरीको भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा अनेक प्रकारका मेला र चाडपर्व मनाउने चलन छ । विशेषगरी यहाँका आदिवासीहरूले थानमा पूजाआजा गर्दछन् । यहाँका मानिसहरूले दुर्गापूजा, दिपावली, माघी, सक्रात, जितिया र छैट पर्व मनाउने गर्दछन् । यहाँ अलग्ग प्रकारका मेलाहरू लाग्ने चलन भने छैन । यहाँका शिवालयहरूमा श्रावण महिनाभर पानी चढाउने मानिसहरूको भीडभाड लाग्ने गरेको छ । यहाँका मुश्लिम समुदायले इद, बक्रिद र रमजान पर्व मनाउने गर्दछन् । यस गाउँपालिकामा मनाइने पर्व तथा जात्रा र उत्सवलाई तलको तालिकामा दिइएको छ । गाउँपालिकाका मेला तथा चाडपर्व सम्बन्धी विवरणहरू लाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका: चाडपर्वहरूको विवरण

क्र.सं.	स्थानीय चाडपर्व	मेलाहरूका नाम	मनाउने महिना	मनाउने जातजाति
१.	जितिया पर्व		आश्विन कृष्ण पक्ष	मध्येशी समुदाय र आदिवासी
२.	अनन्त पूजा		भद्रौरे पूर्णिमा	विभिन्न जातजाति
३.	डिहीबार पूजा		आषाढ १ गते	
४.	इद, बक्रिद र रमजान			मुश्लिम समुदाय
५.		ब्रह्मस्थान मेला	माघ १ गते	विभिन्न जातजाति
६.		माघी, मेला	विभिन्न तिथि र अवसरमा	तराई आदिवासी
७.	दशैं, तिहार, चैते दशैं, तीज, शिवरात्री, कृष्णजन्माष्टमी, बुद्धजयन्ती, ल्होसार, चौरचन			विभिन्न जातजाति
८.		सिरुवा र दहीधाप मेला	विभिन्न तिथि र अवसरमा	विभिन्न जातजाति

सुनसरीको भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा सालभरमा अनेक प्रकारका चाडपर्वहरू मनाउने चलन छ । तर तिनीहरू सबैको लेखाजोखा गर्न असम्भव प्राय छ । यहाँका जातजातिअनुसार र धर्मअनुसारका पनि पर्वहरू छन् । तर पनि यहाँका कतिपय चाडपर्वहरू साभा पनि छन् । तिनीहरू मानिसहरूको आनन्द, आपसी सद्भाव, एकता र मनोरन्जनका माध्यम पनि मानिन्छन् ।

५.३२ सरकारी तथा सार्वजनिक जमिनहरूको विवरण

सरकारी र सार्वजनिक जमिनलाई सबै मानिसको हितमा सदुपयोग गर्न सकिन्छ । विभिन्न सरकारी जमिनको प्रयोजन धेरै हुन सक्तछ । कतै पार्क या उद्यान बनाउनदेखि लिएर सरकारी भवनहरू निर्माणका

लागि पनि यस्तो जमिनको आवश्यकता पर्दछ । तसर्थ सरकारी जमिनको लेखाजोखा हुन आवश्यक छ । तलको तालिकामा यस गाउँपालिकाको सरकारी जमिनको विवरण दिइएको छ ।

क्र.सं.	जमिन रहेको स्थान	क्षेत्रफल
१.	भोक्राहा र नरसिंहमा गरी जम्मा	३१ कठ्ठा

श्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय ।

यस गाउँपालिकाका विभिन्न भागमा धेरै सरकारी जमिन रहेको हुनसक्ने सम्भावना छ । तिनीहरूको खोजी गरी सामुदायिक विकासमा लगाउन आवश्यक छ । विशेषगरी खोलाका किनारी भाग, बगर र सिमसार तथा पोखरीका रूपमा पनि सरकारी जमिन रहेको हुन सक्तछ । तर यस्तो जमिन जुनसुकै अवस्थाको भए पनि यसलाई जनताका हितमा प्रयोग गर्न सकिन्छ । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका विभिन्न क्षेत्रमा यस्तो जमिन पचासौ बिगाहा हुन सक्तछ । यसैगरी कतिपय स्थानको ऐलानी जमिन मानिसहरूले नीजि काममा प्रयोगमा ल्याएको पनि हुन सक्तछ । यस्तो जमिनको पनि खोजी गरी संरक्षण गर्ने या सार्वजनिक हितमा प्रयोग गर्न आवश्यक हुने गर्दछ ।

५.३३ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था

यस पालिकामा कुनै पनि बाह्य सुरक्षा चूनौति नभएतापनि आन्तरिक रूपमा केहि आपराधिक गतिविधिहरु तथा हिंसाका घटनाहरु भने घट्ने गरेका छन् । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको शान्ति सुरक्षा कायम गर्नका लागि पालिकास्तरबाट विभिन्न प्रहरी चौकी तथा पोष्टहरूसँग नियमित रूपमा समन्वय एवम् सम्पर्क हुने गरेको छ । यहाँ प्रहरी चौकी तथा पोष्टको सम्पर्क नम्बर समेतको विवरण उल्ख गरिएको छ ।

क्र.सं.	प्रहरी कार्यालय तथा चौकी	सम्पर्क फोन नम्बर
१.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सुनसरी	९८५२०८५५५५
२.	इलाका प्रहरी कार्यालय, लौकही	९८५२०४९३९०
३.	प्रहरी चौकी, भोक्राहा २	९८५२०८८००७
४.	प्रहरी चौकी, भोक्राहा ८, उल्टी	९८६९७५५१०७
५.	प्रहरी चौकी, नरसिंह टप्पु	९७४६८५५४९७
६.	प्रहरी चौकी, सिसुवा, धरमपुर	९८२७३६७२०६
७.	प्रहरी चौकी, चिरौली चौक	९७४५८७९३४९

परिच्छेद छः बन तथा वातावरणीय स्थिति

६.१ बन क्षेत्रको अवस्था

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिको भु-धरातलीय स्थितिमा विविधता रहेको कारण यहाँको हावापानी तथा बनस्पतिमा विविधता रहेको पाईन्छ । यस गाउँपालिका उष्ण प्रकृतिको हावापानी तथा सदाबहार प्रकारको बन रहेको पाईन्छ ।

६.१.१ बन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण

यस वडामा सामुदायिक तथा नीजि बन क्षेत्र रहेका छन् । साल, निम, कदम लगायतका प्रमुख बनस्पतिहरु यस क्षेत्रका बनमा पाउने गरिन्छ ।

६.१.२ सामुदायिक बन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा निम्नानुसारका सामुदायिक बनहरू छन् ।

- १) हरियाली बन, भोक्राहा ५, करिव ४ विगाहा क्षेत्रफल
- २) मिलनवन सामुदायिक बन, भोक्राहा ५, ४ विगाहा
- ३) सिंहबाहिनी सामुदायिक बन, भोक्राहा १, १५ विगाहा
- ४) नरसिंह नाथ सामुदायिक बन, भोक्राहा ७, ८ विगाहा ।

६.१.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण

यस पालिका क्षेत्र भित्र सुनसरी, खुनिया तथा बाहुनी खोलाहरु रहेका छन् । यी खोलाहरु आंशिक रूपमा सिँचाई प्रयोजनका लागि निकै उपयोगी छन् ।

६.२ विपद् जोखिम व्यवस्थापन

६.२.१ विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि क्षेत्रगत अगुवा तथा क्षेत्रगत समितिको संरचना

क्र.सं.	क्षेत्रगत समिति (Clusters)	क्षेत्रगत कार्य समूहको नेतृत्व
१.	सूचना तथा समन्वय व्यवस्थापन	गाउँपालिका
२.	खोज तथा उद्धार	सुरक्षा निकाय, इलाका प्रहरी कार्यालय, प्रहरी चौकी
३.	बन्दोबस्ती	गाउँपालिका
४.	गैङ्ग खाद्य सामग्री	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
५.	खाद्य संरक्षण कार्यक्रम	कृषि विकास शाखा, सामाजिक विकास शाखा
६.	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्वास्थ्य शाखा
७.	खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य प्रवर्द्धन	खानेपानी शाखा
८.	आवास	गाउँपालिका
९.	शिक्षा	शिक्षा शाखा
१०.	कृषि, सिँचाई तथा पशु सेवा	कृषि शाखा

६.२.२ विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापन अन्तर्गत भईरहेको कामको विवरण तपसिल बमोसिजम उल्लेख गरिएको छ ।

क्र.सं.	कामको विवरण	अवस्था (सम्पन्न वा भईरहेको)	सहयोगी निकाय वा साझेदार
१.	गाउँ विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन	भईरहेको	स्थानीय तहद्वारा
२.	वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन	भईरहेको	स्थानीय तहद्वारा
३.	कार्यदलहरु गठन	छैन	
४.	विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्तिको व्यवस्था	सन्देश तिम्सिना	फोन ९८०४३३५७३०
५.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन ऐनको तर्जुमा	भईरहेको	स्थानीय तहद्वारा
६.	विपद् व्यवस्थापन रणनीति तयारी	भईरहेको	
७.	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना र कार्यबिधि	भईरहेको	
८.	स्थानीय विपद् तथा जलबायु अनुकूलन योजना तयारी	छैन	
९.	विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना र कार्यबिधि	१००००००१००	

स्रोत: डिपिआरडि अध्यावधिक, सुनसरी, २०८० ।

६.२.३ प्रकोप पहिचान तथा स्तरिकरण विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको ऐतिहासिक समयरेखा, प्रकोपहरु र अन्य सहभागीतामूलक छलफलको आधारमा यस पालिकामा क्रमशः बाढी, खडेरी, हुरी बतास, आगलागी, कृषि बाली रोग, सडक दुर्घटना, चट्यांग, र तुसारो जस्ता प्रकोप यस वडा क्षेत्रमा बारम्बार दोहोरिरहने गरेका छन् । पालिका अन्तरगतका विभिन्न वडामा रहेका बस्तीहरु, पिआरए छलफल विधिका आधारमा यस पालिकामा बहुप्रकोपको जोखिम रहेको देखिन्छ । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको प्रकोप पहिचान तथा स्तरिकरण विवरणलाई तलको चार्टमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चार्ट: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको प्रकोप पहिचान तथा स्तरिकरण विवरण

प्रकोप	बाढी/झुबान	शिलहर	कृषि बाली रोग	खडेरी	आगलागी	पशुरोग	महामारी	हुरीबतास	असिना	चट्यांग
बाढी/झुबान		बाढी/झुबान	बाढी/झुबान	बाढी/झुबान	बाढी/झुबान	बाढी/झुबान	बाढी/झुबान	बाढी/झुबान	बाढी/झुबान	बाढी/झुबान

शितलहर			शितलहर							
कृषि बाली रोग			कृषि बाली रोग							
खडेरी				खडेरी						
आगलागी					आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
पशुरोग						पशुरोग	पशुरोग	पशुरोग	पशुरोग	पशुरोग
महामारी								महामारी	महामारी	महामारी
हुरी बतास									हुरी बतास	हुरी बतास
असिना										असिना
चट्यांग										
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

स्रोत: स्थानीयबासीहरु तथा वडास्तरीय छलफलबाट प्राप्त, २०८०

६.३ जोखिमयुक्त (संवेदनशील स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका खोला किनारका भागमा बसोबास गर्ने परिवारहरु विपद्का दृष्टिमा बढी मात्रामा जोखिमयुक्त रहेका छन्। खासगरी खुनिया खोला, सुनसरी खोलाबाट बाढी तथा डुवान हुने गरेको छ। यसबाट पालिकाका खोला किनारका बस्ती अति उच्च जोखिममा रहेका छन्।

भौगोलिक हिसाबले कमजोर भूभाग र मध्यम खालको जलाधारीय अवस्थाले गर्दा यस पालिकामा पनि वर्षेनी भूक्षय, बाढी, नदी कटान हुने गरेको छ। कहिलेकाहीं त स्थानीय जनताको ज्यान समेत लिने गरेको दुखदायी घटना भोग्नु परेको छ। यसको साथै पालिका क्षेत्रमा परिरहेको वनविनासको चाप, अनियन्त्रित डेढेलो, चरीचरन राख्ने प्रवृत्ति एवं अव्यवस्थित ढंगले ढुंगा तथा बालुवाहरू भिक्नाले प्राकृतिक सन्तुलन बिग्रने संभावना रहन्छ। खोलाको क्षमताभन्दा बढी मात्रामा नदीजन्य वस्तु निकासी भएकोले खोलाको सतह गहिरिदै जाँदा आसपासका क्षेत्रहरुमा कटान तथा भूक्षयको सम्भावना बढ्दो देखिन्छ। यस तितो यथार्थलाई मनन गरी बाढी र डुवानको समस्याहरु र यसको कारण पहिल्याएर समाधानको लागि एक निकायलाई मात्र जिम्मेवार नठानी सम्बद्ध सबै

निकायहरूले समन्वय र साझेदारी गरेर भूसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई प्राथमिकताको साथ अगाडी बढाउनु आजको टड्कारो आवश्यकता देखिएको छ ।

६.३.१ आपतकालिन यातायात साधन सम्बन्धी विवरण

यस पालिकामा मुख्य सडक तथा सहायक सडकहरू समेत रहेका छन् । हिउँदका समयमा सडकको समस्या नभएतापनि वर्षाको सयममा कतिपय टोल तथा वस्तीका लागि उक्त बाटोको स्तरोन्नति गर्ने व्यवस्था गर्न जरुरी देखिन्छ ।

६.३.२ खुला क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्रको मुख्य बजार या खुल्ला क्षेत्र भोक्राहा बजार हो । यस गाउँपालिकाको केन्द्र पनि भोक्राहामा नैरहेको छ । यता नरसिंह पनि यस गाउँपालिकाको एउटा सानो बजार हो । यस बाहेक यस गाउँपालिकामा अन्य ससाना केन्द्रहरू पनि छन् । ती भेगमा साप्ताहिक बजार पनि लाग्ने गर्दछन् । प्राकृतिक विपद्को समयमा मानिसहरूलाई अस्थायी रूपमा व्यवस्थापन गर्न यी क्षेत्रलाई उपयोग गर्न सकिन्छ ।

तालिका: खुल्ला क्षेत्र

क्र.सं.	बडा नं.	मुख्य बजार	केन्द्रबाट दूरी
१.	४	चिरौली चौक	१ किमी
२.	२	अकाहा बजार	२ किमी
३.	१	ढोक बजार	५ किमी

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, २०७४ ।

परिच्छेद सातः भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार

७.१.१ सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा विद्यमान सडक सञ्जालको अवस्थालाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

क्र.सं.	वडा नं.	सडकको नाम	किसिम	लम्बाई
१.	वडा नं. १	काली मन्दीरदेखि गाउँपालिकाको उत्तरी सिमानासम्म	कालोपत्रे	२.६ कि.मी.
२.	वडा नं. १	बाहुनी खोलादेखि ढोक स्कुलसम्म (नाला सहित)	कालोपत्रे	२.५ कि.मी.
३.	वडा नं. १	बाहुनी खोलादेखि जितिया मन्दीरसम्म	कालोपत्रे	१.१ कि.मी.
४.	वडा नं. १	टोखी टोलमा ग्राम्भेल	ग्राम्भेल	१.५ कि.मी.
५.	वडा नं. १	सुकसेना नहरमा ग्राम्भेल	ग्राम्भेल	२.० कि.मी.
६.	वडा नं. २	अकाहा बजार देखि जितिया मन्दीरसम्म	कालोपत्रे	३ कि.मी.
७.	वडा नं. २	अकाहा स्कुल देखि बाहुनी खोलाको पुलसम्म	कालोपत्रे	१०० मीटर
८.	वडा नं. २	चिरौली बजार देखि प्रकाशपुर जाने बाटो सीमा सम्म	कालोपत्रे	६ कि.मी.
९.	वडा नं. २	हनुमान चौक देखि वडा नं. २ कार्यालयसम्म	कालोपत्रे	३ कि.मी.
१०.	वडा नं. २	वडा नं. २ कार्यालय देखि दक्षिण	आरसिसि	८०० मीटर
११.	वडा नं. २	चिरौली प्रकाशपुर बाटो पूर्व पीच सम्म (सडक बोर्डवाट)	ग्राम्भेल	२.१ कि.मी
१२.	वडा नं. २	अकाहा बजारदेखि दक्षिण मुसहरी टोलसम्म	ग्राम्भेल	८०० मीटर
१३.	वडा नं. ३	फूलचौक देखि उत्तर मधुवन सिमानासम्म जाने	कालोपत्रे	२.५ कि.मी
१४.	वडा नं. ३	पुरानो वडा कार्यालय अगाडि हुँदै नयाँ कार्यालयसम्म	कालोपत्रे	१.२ कि.मी
१५.	वडा नं. ३	रामजानकी मन्दीर देखि पूर्व महेन्द्र राजमार्गसम्म	ग्राम्भेल	१.४ कि.मी
१६.	वडा नं. ३	वडा नं. ३ को यादव टोलदेखि खत्वे टोलसम्म	ग्राम्भेल	१.२ कि.मी
१७.	वडा नं. ३	वडा नं. ३ को शिवमन्दीर टोलदेखि पूर्व नयाँ वडा कार्यालयसम्म (सडक बोर्डवाट)	ग्राम्भेल	२.६ कि.मी
१८.	वडा नं. ३	मेहता टोलदेखि मधुवनको नहरसम्म	ग्राम्भेल	२.६ कि.मी
१९.	वडा नं. ४	लवटोलियादेखि वडा नं. ३ जाने बाटो (कृषि बाटो)	कालोपत्रे	१०० मीटर
२०.	वडा नं. ४	चिरौली बजार प्रकाशपुर जाने बाटो	कालोपत्रे	१.६ कि.मी
२१.	वडा नं. ४	सुनसरी खोला छेउदेखि उत्तर महेन्द्र यादवको घरसम्म	कालोपत्रे	१.१ कि.मी
२२.	वडा नं. ५	जनता चौकदेखि सुनसरी खोला पुल (सम्बला चौकसम्म)	कालोपत्रे	३ कि.मी
२३.	वडा नं. ५	पुरानो वडा नं. ५ कार्यालयदेखि रामजानकी मन्दीरसम्म	कालोपत्रे	२ कि.मी
२४.	वडा नं. ५	आरके को पीचदेखि मदर्सासम्म	ग्राम्भेल	१.४ कि.मी
२५.	वडा नं. ५	बैश्णोदेवी पेट्रोलपम्प देखि बाबा पेपर मिल्स हुँदै पुरानो वडा कार्यालयसम्म	ग्राम्भेल	२.५ कि.मी
२६.	वडा नं. ५	सुकसेना नहरदेखि मदर्सा () सम्म	ग्राम्भेल	३०० मीटर
२७.	वडा नं. ५	मदर्सा छेउ देखि उत्तर पूर्व पश्चिम राजमार्गसम्म	ग्राम्भेल	६०० मीटर
२८.	वडा नं. ६	चिरौली चौक देखि दक्षिण पिपल चौकसम्म	कालोपत्रे	२.६ कि.मी

३९.	वडा नं. ६	जनता माविदेखि हनुमानी चौकसम्म	कालोपत्रे	२.७ किमी
३०.	वडा नं. ६	हनुमानी चौक देखि बोवावाल यादव (वडाध्यक्ष)को घरसम्म	कालोपत्रे	१.१ किमी
३१.	वडा नं. ६	फूलचौक देखि चपडाही पुलसम्म (हुलाकी राजमार्ग वडा नं. ६ र ८ को सिमानामा)	कालोपत्रे	४ किमी
३२.	वडा नं. ६	पुरानो गापा भवनदेखि दक्षिण आरके को पीचसम्म (निर्माणाधिन)	कालोपत्रे	१.४ किमी
३३.	वडा नं. ६	सुकसेना नहरदेखि वडा अध्यक्षको घरहुँदै दक्षिण मोडसम्म (निर्माणाधिन)	कालोपत्रे	१.१ किमी
३४.	वडा नं. ६	हुलाकी राजमार्गदेखि दक्षिण	ग्राम्भेल	१०० मीटर
३५.	वडा नं. ६	हुलाकी राजमार्ग देखि वानेश्वर आधारभूत विद्यालयसम्म	ग्राम्भेल	७०० मीटर
३६.	वडा नं. ७	जनता मावि देखि हनुमानी चौकसम्म	कालोपत्रे	२.४ किमी
३७.	वडा नं. ७	हनुमानी चोक देखि दक्षिण वडाध्यक्षको घरसम्म	कालोपत्रे	१.१ किमी
३८.	वडा नं. ७	नन्दसरको घर अडाडिको बाटोमा आरसिसि ढलान	आरसिसि ढलान	२५० मिटर
३९.	वडा नं. ७	कालीमन्दीर देखि दक्षिण चपडाही पुलसम्म	ग्राम्भेल	३ किमी
४०.	वडा नं. ७	हनुमान मन्दीर देखि नरसिंह थानसम्म	ग्राम्भेल	३०० मीटर
४१.	वडा नं. ७	काली मन्दीर देखि पूर्व सुनसरी खोलासम्म	ग्राम्भेल	१.२ किमी
४२.	वडा नं. ७	श्यामदेवको घरदेखि उत्तर श्री आधारभूत विद्यालयसम्म	ग्राम्भेल	५० मीटर
४३.	वडा नं. ८	हसबुलको घरदेखि मोलिम प्रधानको घरसम्म	कालोपत्रे	८०० मीटर
४४.	वडा नं. ८	रामजानकी मन्दीर देखि उल्टी प्रहरीचौकी हुँदै भारतको सिमानासम्म	कालोपत्रे	७०० मीटर
४५.	वडा नं. ८	हुलाकी राजमार्ग देखि बिओपी क्याम्प हुँदै भारतको सिमानासम्म	ग्राम्भेल	३.५ किमी
४६.	वडा नं. ८	बिओपी क्याम्प देखि पूर्व मास्टरको घरसम्म	ग्राम्भेल	३५० मीटर
४७.	वडा नं. ८	हुलाकी राजमार्ग देखि नयाँ वडा कार्यालय जोड्ने	ग्राम्भेल	८०० मीटर
४८.	वडा नं. ८	रामजानकी मन्दीर देखि उत्तर वडा नं. ६ को सिमानासम्म	ग्राम्भेल	३ किमी
४९.	वडा नं. ८	उल्टी प्रहरी चौकीदेखि भारत सिमाना सम्म	ग्राम्भेल	७०० मिटर
५०.	वडा नं. ८	मेहता टोल देखि सशस्त्र क्याम्पसम्म	ग्राम्भेल	१.२ किमी

पालिकामा रहेका प्रमुख राजमार्गहरू

		पूर्वपश्चिम राजमार्ग (वडा नं. ४, ५ र ६ हुँदै वडा नं. ३ सम्म) (सुनसरी खोलाबाट खुनिया खोलासम्म)	७ किमी	
		हुलाकी राजमार्ग (फुलचौक देखि चपडाही पुलसम्म)	७ किमी	

स्रोत: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, भौतिक पूवाधार शाखा अभिलेख, २०८०।

७.१.२ सवारी सुविधा र रुट

यस गाउँपालिकाका केहि स्थानमा बस, सिटी रिक्सा, भ्यान तथा मोटरसाईकलको सुविधा रहेको छ ।

७.१.३ गाउँ क्षेत्र भित्र चले सवारी साधन

यस भोक्राहा नरसिंह क्षेत्रमा बस, ट्रयाक्टर, ट्रयाक्सी तथा मोटरसाईकल जस्ता सवारी साधनहरु सीमित स्थानमा मात्र सञ्चालन हुने गरेको पाईन्छ ।

७.१.४ पालिका क्षेत्र भित्रका पुलहरुको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका निम्न क्षेत्रहरुमा पुल निर्माण भई सञ्चालनमा रहेका छन् :

क) चपडाही पुल	भोक्राहा गापा र हरिनगर गापा जोड्ने
ख) सुनसरी खोला पुल	भोक्राहा गापा र इनरुवा नपा जोड्ने
ग) खुनिया खोला	भोक्राहा गापा र कोशी गापा जोड्ने
घ) सम्बला चौक पुल	भोक्राहा गापा र इनरुवा नपा जोड्ने

७.१.५ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने मानिसहरुले न्युन मात्रामा मात्र आधुनिक सुविधामा पहुँच रहेको सर्वेक्षण, २०८० ले देखाएको छ ।

७.१.६ गाउँपालिका अन्तरगतका सरकारी तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण

भोक्राहा नरसिंह अन्तरगत रहेका सरकारी तथा सामुदायिक भवन तथा सो को अवस्था सम्बन्धी विवरणलाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

क्र.सं.	सरकारी तथा सामुदायिक भवन	ओटा	अवस्था
१.	नयाँ बडा नं. ६ कार्यालय भवन छेउमा रहेको	३ कोठे	
२.	इमर्जेन्सी सेल्टर, बडा नं. ७ काली मन्दीर	४ कोठे	
३.	इमर्जेन्सी सेल्टर, बडा नं. ५, सुनसरी खोला छेउ	४ कोठे	

७.१.७ पशु बधशालाको विवरण

यस पालिकामा पशु बधशालाको उपयुक्त व्यवस्था भएको छैन ।

परिच्छेद आठ: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको अवस्था

८.१.१ गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा (ब्याख्यात्मक)

बि. सं. २०७२ सालमा जारी भएको नेपालको संविधानको भाग १७ र १८ मा स्थानीय कार्यपालिका र स्थानीय व्यवस्थापिकाको गठन हुने उल्लेख छ। प्रत्येक गाउँ कार्यपालिकामा एक जना गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष रहने उल्लेख छ। निजको अध्यक्षतामा गाउँ कार्यपालिका गठन हुने उल्लेख छ। उक्त गाउँ कार्यपालिकामा एक जना उपाध्यक्ष, प्रत्येक वडाबाट निर्वाचित वडा अध्यक्ष र संविधानको धारा २१५ को उप धारा ४ बमोजिम निर्वाचित सदस्यहरु रहने व्यवस्था छ। यस गाउँपालिकामा पनि एउटा गाउँ कार्यपालिका निर्माण भएको छ, जसमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरु रहेका छन्: १. गाउँपालिका अध्यक्ष १ जना २. गाउँपालिका उपाध्यक्ष १ जना ३. वडा अध्यक्षहरु ८ जना ४. गाउँ सभाका सदस्यहरूले आफु मध्येबाट निर्वाचित गरेका ४ जना महिला सदस्य तथा दलित वा अल्पसंख्यक समुदाय बाट गाउँ सभाले निर्वाचित गरेका २ जना सदस्य ।

यसैगरी संविधानको भाग १८ मा स्थानीय व्यवस्थापिकाको परिकल्पना गरिएको छ। जस अनुसार प्रत्येक गाउँपालिकामा एक गाउँ सभा रहने उल्लेख छ। गाउँ सभामा गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र प्रत्येक वडाबाट निर्वाचित चारजना सदस्य र धारा २१५ को उपधारा ४ बमोजिम दलित वा अल्पसंख्यक समुदायबाट निर्वाचित गाउँ कार्यपालिकाका सदस्य रहने व्यवस्था छ। यस गाउँपालिकामा पनि एउटा गाउँ सभा निर्माण भएको छ, जसमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरु रहेका छन्:

१. गाउँपालिका अध्यक्ष १ जना
२. गाउँपालिका उपाध्यक्ष १ जना
३. वडा अध्यक्षहरु ८ जना
४. वडा सदस्यहरु १६ जना
५. महिला सदस्यहरु ८ जना
६. दलित महिला सदस्यहरु ८ जना
७. गाउँ कार्यपालिकाको दलित वा अल्पसंख्यक सदस्य २ जना ।

क) भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका पदाधिकारी (तत्कालिन २०७४-२०७९) विवरण

क्र.सं.	नाम, थर	पद
१.	महेन्द्र प्रसाद यादव	गाउँपालिका अध्यक्ष
२.	पुनम कुमारी मेहता	गाउँपालिका उपाध्यक्ष
३.	ललित कुमार थापा	१ नं. वडा अध्यक्ष
४.	आलम अन्सारी	२ नं. वडा अध्यक्ष
५.	सुकदेव यादव	३ नं. वडा अध्यक्ष
६.	हारुन अन्सारी	४ नं. वडा अध्यक्ष
७.	बसिरुद्दिन अन्सारी	५ नं. वडा अध्यक्ष

८.	राजेश्वर प्रसाद साह	६ नं. वडा अध्यक्ष
९.	रामचन्द्र यादव	७ नं. वडा अध्यक्ष
१०.	हातिम अन्सारी	८ नं. वडा अध्यक्ष
११.	विश्वनाथ लाल कर्ण	कार्यपालिका सदस्य
१२.	ब्रह्मदेव उराँव	कार्यपालिका सदस्य
१३.	रुपा देवी साह	कार्यपालिका सदस्य
१४.	बुचिया देवी राम	कार्यपालिका सदस्य
१५.	मन्ति देवी राम	कार्यपालिका सदस्य
१६.	सुनिता उराँव	कार्यपालिका सदस्य

ख) भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका पदाधिकारी (वर्तमान २०७९-२०८०) विवरण

क्र.सं.	जनप्रतिनिधिको नाम, थर	पद	सम्पर्क नं.
१.	अजमल अख्तर आजाद	अध्यक्ष	९८५२०८८३८०
२.	सुनिता कुमारी उराँव	उपाध्यक्ष	९८५२०८८२५८

१ नं. वडा कार्यालय

३.	लक्ष्मण मेहता	वडा अध्यक्ष	९८१७३२६१३५
४.	अकलु मेहता	वडा सदस्य	९८०३७२३६५७
५.	अमजाद मियाँ	वडा सदस्य	९८११३२५९८०
६.	आरती देवी शर्मा	द.महिला सदस्य	९८१७३२००४
७.	सरिता देवी उराँव	महिला सदस्य	९८१४३२१५४८

२ नं. वडा कार्यालय

८.	आलम अन्सारी	वडा अध्यक्ष	९८०५३२००२५
९.	रिता पोदार	महिला सदस्य	९८०४०९४८१७
१०.	अजिम मंसुरी	वडा सदस्य	९८१४३७३३६३
११.	बलदेव मेहता	वडा सदस्य	९८१५३४९९९७
१२.	ललिता देवी खत्वे	द.महिला सदस्य	९८१९०६२८४०

३ नं. वडा कार्यालय

१३.	धिरेन्द्र कुमार यादव	वडा अध्यक्ष	९८११०८५८६२
१४.	महावती चमार	द.महिला सदस्य	९८०६३४८४९५
१५.	कमला देवी यादव, लिम्बू	महिला सदस्य	९८०७३८५९९२
१६.	पनालाल खत्वे	वडा सदस्य	९८०८१११३८
१७.	खुसीलाल मण्डल	वडा सदस्य	९८११०१३४०९

४ नं. वडा कार्यालय

१८.	हारुन अन्सारी	वडा अध्यक्ष	९८१५३३२४९९
१९.	मजरुद अन्सारी	वडा सदस्य	९८११३५११४४
२०.	कमला परियार	द.महिला सदस्य	९८०५३२९४०५
२१.	राधा कुमारी उराँव	महिला सदस्य	९८१४३३५७६६
२२.	शिव नारायण मेहता	वडा सदस्य	९८११०२५३२९

५ नं. वडा कार्यालय

२३.	हविव मन्सुरी	वडा अध्यक्ष	९८१५३८८८६२
२४.	कामुद मियाँ	वडा सदस्य	९८२०३९३६७०
२५.	अजिम मिया	वडा सदस्य	९८१४३३००८३
२६.	कल्पना कुमारी विश्वकर्मा	द.महिला सदस्य	९८०४०५१९७५
२७.	फर्जना खातुन	महिला सदस्य	९८१४३३९०३१

६ नं. वडा कार्यालय

२८.	सराजुद्दीन अंसारी	वडा अध्यक्ष	९८०७०४७९६९
२९.	हरि उराँव	वडा सदस्य	९८०७३५४४२२
३०.	किशोरी मण्डल सरबरिया	वडा सदस्य	९८०४०३०४५५
३१.	जरिना प्रविन अंसारी	महिला सदस्य	९८११०३००३५
३२.	छेदनी देवी ऋषिदेव	द.महिला सदस्य	९८२६३८१३४७

७ नं. वडा कार्यालय

३३.	बौवालाल यादव	वडा अध्यक्ष	९८१७३१०६३९
३४.	हिरालाल उराँव	वडा सदस्य	९८०४३९०३४८
३५.	जय किशोर यादव	वडा सदस्य	९८१०४५५७७८
३६.	फूल कुमारी देवी साह	महिला सदस्य	९८०६४००७०२
३७.	तारावती खत्वे	द.महिला सदस्य	९८२५०२१०२८

८ नं. वडा कार्यालय

३८.	उसमान मिया (भोला हाजी)	वडा अध्यक्ष	९७४६९५०८८
३९.	कलिम मिया	वडा सदस्य	९८४२२७९४१२
४०.	हदिस अंसारी	वडा सदस्य	९७४६८८८६९४४
४१.	मदिना खातुन	महिला सदस्य	९८१८७३४२१४
४२.	विमला देवी मोढी	द.महिला सदस्य	९७४६३४१३७६

८.१.२ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका कार्यालयको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा प्रशासन शाखा, भौतिक पूर्वाधार शाखा, स्वास्थ्य शाखा, शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा, जिन्सी शाखा, भौतिक पूर्वाधार, योजना तथा अनुगमन शाखा, प्राविधिक शाखा, प्रधानमन्त्री रोजगार शाखा, कृषि शाखा, महिला बालबालिका शाखा, लघु उद्यम विकास शाखा, लगायतका शाखाहरु रहेको छन् । यी सबै शाखा सञ्चालनका लागि पर्याप्त मानव संसाधनको अभाव रहेको छ, भने विषयगत शाखाहरुका लागि भौतिक पूर्वाधार तथा सामग्रीको अभाव रहेको छ । भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

क्र.सं.	नाम, थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१.	सुवर्ण घिमिरे	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०४१३७७	
आर्थिक प्रशासन शाखा				
२.	विशेष गौतम	लेखा अधिकृत, सातौं	९८४९८५०९६४	
३.	विज्ञान बङ्जारा	आ.ले.प. / राजश्व	९८४९६११३२२	आ.ले.प. / राजश्व प्रमुख

४.	तोसल दाहाल	का.स.	९८४२१२५४२४	
प्रशासन शाखा				
५.	बसन्त प्रभा खनाल	प्रशासन अधिकृत, सातौं	९८४९४४२४७७	
६.	उर्मिला उराँव	सहायक पाँचौं	९८६६८९०९९४	दर्ता चलानी
७.	सुशिला कट्टेल	का.स.	९८४२१२५४२४	
स्वास्थ्य शाखा				
८.	हिरालाल साह	अधिकृत छैठौं, स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८२०३७२५५५	
९.	सुनिता कुमारी साह	सि.अ.न.मी. छैठौं	९८२०३७२५५५	
१०.	देव सुन्दर मेहता	जनस्वास्थ्य निरीक्षक (छैठौं अधिकृत)	९८२७००४७४७	
११.	पुनम पोदार	का.स.	९८४२१७२६२५	
भौतिक पूर्वाधार शाखा				
१२.	आशिष निखिल साह	इञ्जिनियर	९८२५३८४९९३	
१३.	अमित कुमार सिंह	सव- इञ्जिनियर		
१४.	प्रभु नारायण यादव	सव- इञ्जिनियर		
१५.	सुनिल बिक्रम शर्मा	अ.सव- इञ्जिनियर		
१६.	रोजिना श्रेष्ठ	अ.सव- इञ्जिनियर		
१७.	नरेश कुमार साह	अ.सव- इञ्जिनियर		
१८.	अप्सरा भियाल	अ. खा.प.स.टे.		
१९.	रितिक घिमिरे	अ.सव- इञ्जिनियर		
२०.	महानन्द यादव	अमिन		
२१.	आलोक साह	का.स.		
शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा				
२२.	रमेशचन्द्र तिम्सिना	शिक्षा अधिकृत सातौं		
२३.	सन्तोष राउत	प्राविधिक सहायक		
जिन्सी शाखा				
२२.	हिरालाल साह	अधिकृत छैठौं, स्वास्थ्य तथा जिन्सी प्रमुख		
२३.	लक्ष्मी खतिवडा	जिन्सी सहायक		

२४.	रामबृक्ष यादव	का.स.		
भौतिक पूर्वाधार, योजना तथा अनुगमन शाखा				
२५.	आसिस निखिल साह	इन्जिनियर अधिकृत सातौं शाखा प्रमुख		
२६.	रामचन्द्र प्रसाद यादव	योजना सहायक		
प्राविधिक शाखा				
२७.	सन्देश तिम्सिना	सूचना प्रविधि अधिकृत, (छैंटौं अधिकृत)		
२८.	विपुल कुमार यादव	कम्प्युटर अपरेटर		
२९.	टिका देवी पौडेल	स. कम्प्युटर अपरेटर		
प्रधानमन्त्री रोजगार शाखा				
३०.	शोभा कुमारी मेहता	रोजगार संयोजक (छैंटौं अधिकृत)		
३१.	पारस के.सी.	रोजगार सहायक		
३२.	दिपक कुमार साह	प्राविधिक सहायक		
कृषि शाखा				
३३.	विवेक यादव	कृषि अधिकृत		
३४.	पुरुषोत्तम जोशी	कृषि प्राविधिक सहायक		
महिला बालबालिका शाखा				
३५.	तुलसा निरौला	म.वि.नि		
लघु उद्यम विकास शाखा				
३६.	योगेन्द्र कुमार यादव	सहायक चौथो		
गरिबसँग विशेषवर कार्यक्रम				
३७.	रिता कुमारी यादव	सा.प.		गरिबसँग विशेषवर कार्यक्रम
३८.	रतिलाल उराँव	का.स.		
३९.	शिव नारायण उराँव	सवारी चालक		
४०.	कृष्ण नन्दन भगत	सवारी चालक		
४१.	दानिस अन्सारी	सवारी चालक सहायक		
४२.	सञ्जय मेहता	का.स.		

४३.	सर्गिता उराँव	का.स.		
४४.	सलमान मन्सुरी	इलेक्ट्रिसियन		

सुरक्षित आप्रवासन (सामी) परियोजना

४५.	अमरेन्द्र कुमार यादव	मनोपरामर्श कर्ता		
४६.	राम कुमार यादव	वित्तीय साक्षरता		
४७.	दिपेन्द्र यादव	रिटर्नी स्वयंसेवक		
४८.	चुनचुन भा	रिटर्नी स्वयंसेवक		
४९.	त्रिभुवन राम	रिटर्नी स्वयंसेवक		

राष्ट्रीय भूमि आयोग तर्फ

५०.	श्याम साह	सर्वेक्षक		
५१.	शैलेन्द्र कुमार यादव	अमिन		

वडा कार्यालयहरु तर्फ

	शोभानन्द साह	वडा सचिव	१ नं. वडा कार्यालय	
	बेचु कुमार माझी	वडा सचिव	२ नं. वडा कार्यालय	
	प्रभु नारायण यादव	वडा सचिव	३ नं. वडा कार्यालय	
	शिव नारायण यादव	वडा सचिव	४ नं. वडा कार्यालय	
	आलम अन्सारी	वडा सचिव	५ नं. वडा कार्यालय	
	सिताराम मेहता	वडा सचिव	७ नं. वडा कार्यालय	
	शंकर मेहता	वडा सचिव	८ नं. वडा कार्यालय	
	रामचन्द्र प्रसाद यादव	वडा सचिव	६ नं. वडा कार्यालय	
	कपल देव यादव	का.स.	९ नं. वडा कार्यालय	
	रिंकु कुमारी यादव	कार्यालय सहायक	१ नं. वडा कार्यालय	
	गौरी कुमारी मेहता	का.स.	१ नं. वडा कार्यालय	
	जावेद आलम	का.स.	२ नं. वडा कार्यालय	
	श्रवण यादव	का.स.	३ नं. वडा कार्यालय	
	रेणु कुमारी मेहता	का.स.	४ नं. वडा कार्यालय	
	नितेश यादव	का.स.	५ नं. वडा कार्यालय	

	गुलाबचन्द साह	का.स.	६ नं. वडा कार्यालय	
	मेनुका उराँव	का.स.	७ नं. वडा कार्यालय	
	नुनु लाल साह	का.स.	८ नं. वडा कार्यालय	
	शुभ नारायण मण्डल	का.स.		

आयुर्वेद शाखा

	रामदेव यादव	बैच्च निरीक्षक/छैठौं		
	गणेश कुमार खत्वे	कविराज/पाँचौं		
	सुशिला कुमारी महतो	औषधि कुटुवा		

पशु सेवा शाखा

	अब्दुल कैयुम अन्सारी	छैठौं अधिकृत		
	बुद्धिमान कार्की	छैठौं अधिकृत		
	कुमार बहादुर बस्नेत	सहायक पाँचौं		
	सत्य नारायण यादव	पशु स्वास्थ्य प्राविधिक, सहायक स्तर पाँचौं		
	मिन बहादुर श्रेष्ठ	का.स.		

यसरी नै यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको स्वास्थ्य चौकी/केन्द्र इन्वार्जहरुको विवरण तपसिल बमोजिम रहेको छ ।

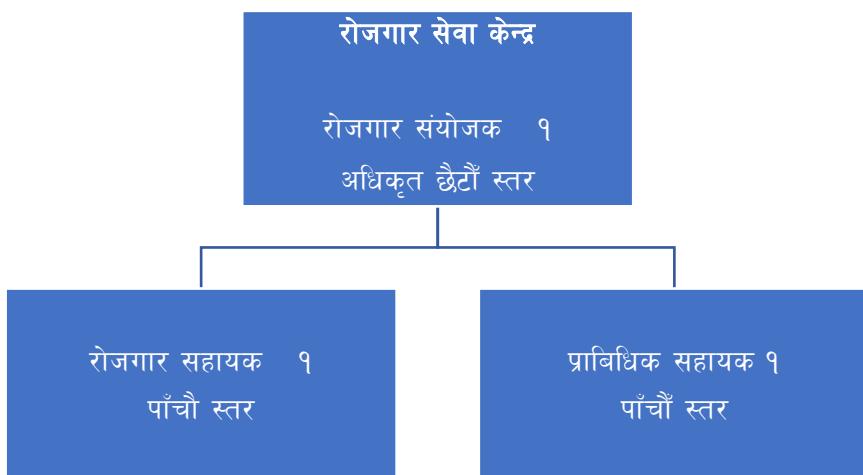
क्र.सं.	नाम, थर	केन्द्र	सम्पर्क नं.
१.	अरविन्द यादव	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. १	९८२०७०६२०९
२.	रमेश कुमार साह	स्वास्थ्य चौकी, भोक्राहा	९८१०५७८४५३
३.	प्रतिभा यादव	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. ३	९८११३१५४४४
४.	दिनेश कुमार यादव	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. ४	९८१६३८५५११
५.	राजेश यादव	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. ५	९८६२९८८३११
६.	अनिल कुमार साहु	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. ६	९८१४३०९६८२
७.	रामाशंकर साह	स्वास्थ्य चौकी, भोक्राहा	९८०७३८७००४
८.	चन्द्र नारायण मेहता	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, वडा नं. ८	९८२५३४९९३४

८.१.३ गाउँपालिकास्थित सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु

यस गाउँपालिकामा प्रहरी चौकि, पशु सेवा केन्द्र लगायतका कार्यालयहरु रहेका छन् । पालिकाको वडा नं. ७ तथा वडा नं. २ मा पशु सेवा भवन सञ्चालनमा रहेका छन् । पालिकामा रहेका प्रहरी चौकीहरुको विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

- क) प्रहरी चौकि, भोक्राहा नरसिंह ४, चिरौली चौक, सम्पर्क नम्बर= ९८५२०८८००७
- ख) प्रहरी चौकी, भोक्राहा नरसिंह २, अकाहा
- ग) प्रहरी चौकी, भोक्राहा नरसिंह ८, उल्टी, सम्पर्क नम्बर= ९८६९७५५९०७
- घ) बिओपी क्याम्प, भो.नं. ८
- ड) सशस्त्र प्रहरी क्याम्प, भो.नं. ८
- च) एपिओ लौकही, सम्पर्क नम्बर= ९८५२०४९३९०

८.१.४ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेको रोजगार सेवा केन्द्रको जनशक्ति ढाँचा व्यवस्थापन

८.१.५ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष ०८०/०८१ को बजेट विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आ.ब. २०८०/०८१ को बजेट विवरण यसप्रकार रहेको छ ।

चौधौ गाउँसभा अधिवेशन, भोक्राहा नरसिंह गापा २०८०/००८१

चालु तर्फ		
१	चालु खर्च	११३९६५००० राजश्व र आन्तरिक

२ पूजिगत कार्यक्रम तर्फ

संकेत	योजना तथा शिर्षकगत कार्यक्रम	विनियोजित रकम रु.	खर्च श्रोतहरू
	विशेष कोषहरू	४९००००००	समानीकरण
	प्रकोप व्यवस्थापन विशेष कोष	३००००००	समानीकरण
	लैगिक हिसा निवारण कोष	५०००००	राजश्व बाडफाउंड
	समपुरक कोष	३०००००००	समानीकरण
	मर्मत समझार कोष	७५०००००	
	फर्निचर तथा फिक्चर्स	२००००००	
	मेसिनरी औजार खरिद तथा निर्माण	१५५२०००	
	सवारी साधन	७००००००	समानीकरण
२९६२१	पूजिगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	१०५५९००००	समानीकरण / राजश्व
२९७११	पूजिगत अनुसन्धान तथा परामर्श	३२०००००	समानीकरण
	अन्य फिर्ता	१००००००	समानीकरण
	पूजिगततर्फको जम्मा खर्च	१५४१४२०००	
	कुल चालु र पुंजीगत	२६८११७०००	
	संघीय सर्तात तर्फ	१६९५००००००	
	प्रदेश सर्तात	९९२७५००००	
	कुल जम्मा	४५६८९२०००	

सि.न.	श्रोतको शिर्षक	अनुमानित श्रोत रकम रु	कैफियत
१	आन्तरिक श्रोत	५५००००००	
२	नेपाल सरकार वित्तीय समानीकरण अनुदान	१२९९००००००	
३	राजश्व बाडफाउंड	१०४१००००००	
४	प्रदेश वित्तीय समानीकरण	७६५२००००	
५	प्रदेश राजश्व	४४००००००	
६	घरबम्बा रजिस्ट्रेशन दस्तावेज	५०००००००	
७	न्यून बजेट पूर्ति(अल्पा बजेट वाट)	२०३६५००००	

जम्मा श्रोत (निश्चित)	२६८११७००००	
नेपाल सरकार सर्तात अनुदान	१६९५००००००	
प्रदेश सरकार सर्तात अनुदान	९९२७५००००	
सर्तात तथा निश्चित अनुदान	४५६८९२००००	

८.१.६ गाउँपालिकाको चल अचल सम्पति (कृषि पशु, स्वास्थ्य, आदि कार्यालयको एकमुष्ट)

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका अचल सम्पत्तिको विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ ।

क्र.सं.	अचल सम्पति	इकाइ (ओटा वा बिगाहा, रोपनी, कठ्ठा आदि)	स्वामित्व	कैफियत
१.	भवन	१ पालिका भवन र ओटा वडा भवन	गाउँपालिका	

८.२ संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन**८.२.१ बिषयगत समूह तथा संस्था (कृषि, पशुपालन, उच्चम विकास, बचत) सम्बन्धी विवरण**

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा रहेका कृषि, महिला तथा बचत समूह र सामुदायिक संख्याहरूको विवरण यसप्रकार उल्लेख गरिएको छ ।

क) कृषि समूह/फर्मको विवरण (२०८० कार्तिक मसान्तसम्मको अभिलेख)

क्र.सं.	कृषि समूह/फर्मको नाम	ठेगाना
१.	देव कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. १
२.	राम जानकी कृषक समूह	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. १
३.	माँ काली कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. १
४.	कुशवाहा तरकारी तथा बीजबृद्धि उत्पादक कृषक समूह	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. २
५.	रामजानकी कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ५
६.	राम जानकी कृषि समूह	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ५
७.	जएमी कृषि तथा पशुपालन फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ७
८.	सामुदायिक महिला कृषक समूह	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ७
९.	महिला कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ७
१०.	नुर अर्गानिक कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. २
११.	देवदास कृषि तथा पशुपक्षी फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ६
१२.	बिरेन्द्र कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ४
१३.	प्रियंका कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ५
१४.	पवन कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ७
१५.	दुर्गानन्द कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ७
१६.	जेपी कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ३
१७.	महाबिर कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ६
१८.	कृष्णमुरारी कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. ३
१९.	माँ काली कृषि फर्म	भोक्राहा नरसिंह, वडा नं. १

८.३ न्यायिक समिति तथा न्यायिक निरूपणको विवरण

८.३.१ पृष्ठभूमि

नेपाल सरकारले न्यायिक सम्बन्ध व्यवस्था गर्न स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ लागु गरे देखि नेपाल भरी प्रारम्भ हुने गरी तोकेको छ। संविधान सभाले बनाएको सो ऐन राष्ट्रपतिले प्रमाणित गरि सोहि मितिको राजपत्रमा प्रकाशित गरि लागु गरियो। यो ऐन न्यायीक समितिको माध्यमबाट छिटो छरितो तथा सरल प्रक्रियाबाट विवादको समाधान गर्न र विवाद समाधानको प्रक्रियालाई कम खर्चिलो बनाइ न्यायमा सर्वसाधारणको पहुँच वृद्धि गराई सर्वसाधारणको हित र प्रक्रियामा काम गर्न न्यायीक कार्यविधि सम्बन्धमा कानुन व्यवस्था गर्ने उद्देश्यले बनाई जारी गरिएको देखिन्छ। कुनै सम्झौतामा न्यायीक प्रक्रियाद्वारा विवादको समाधान गरिने अवस्था भएकोमा त्यस्तो सम्झौता वा सो अन्तर्गत उत्पन्न हुने विवाद सोही सम्झौतामा उल्लेख भएको कार्यविधि पुरा गरि निरूपण गराउनु पर्दछ। सो बाहेक मुद्दा हेर्ने निकाय समक्ष दायर भएको वा नभएको प्रचलित कानुनले मिलापत्र हुन सक्ने विवादलाई पक्षहरूले मेलमिलापद्वारा समाधान गर्न चाहेमा यस ऐन बमोजिमका कार्यविधि अपनाई समाधान गर्न सकिन्छ।

मुद्दा जे जस्तो सुकै तहमा रहेको भएतापनि मुद्दाका पक्षहरूले निवेदन दिई वा मुद्दा हेर्ने निकायले पक्षहरूको सहमतिमा मेलमिलापद्वारा विवादको निरूपण गर्न आदेश दिन सक्ने अवस्था रहेको देखिन्छ। मेलमिलाप सम्बन्ध ऐन २०६८ मा मेलमिलाप सम्बन्धी विशेष व्यवस्थागरिएको छ। सो ऐन बमोजिम मेलमिलापद्वारा निरूपण हुन सकिने विवादको समुदायमा आधारित मेलमिलाप सम्बन्ध संयन्त्रद्वारा समाधान गर्न सहज पुर्याउन सम्बन्धित समुदायले मेल मिलापकर्ताको समुह तयार गर्न सक्ने त्यस्तो समुहमा स्थानिय समुदायको प्रतिष्ठित व्यक्तिहरु स्थानिय समाज सेवीहरु, स्थानिय स्तरका विद्यालय वा महाविद्यालयमा कार्यरत शिक्षक वा प्राध्यापकका साथै महिला प्रतिनिधि समेत रहने व्यवस्था भएको देखिन्छ।

८.३.२ न्यायिक समितिमा विभिन्न आ.ब.हरुमा दर्ता भएका निवेदनहरूको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका न्यायिक समितिमा विभिन्न आ.ब.हरुमा दर्ता भएका निवेदनहरूको विवरण तपसिल बमोजिक उल्लेख गर्न सकिन्छ।

आर्थिक वर्ष	न्यायिक समितिमा प्राप्त निवेदन दर्ता संख्या	कैफियत
आ.ब. २०७८/७९	११८ ओटा	
आ.ब. २०७९/८०	४५ ओटा	
आ.ब. २०८०/०८१	६१ ओटा	२०८० कार्तिक ३० सम्मको विवरण

स्रोत: न्यायिक शाखा, भो. नं., २०८०

८.३.३ न्यायिक समितिमा हालसम्म मिलापत्र भएका निवेदनहरूको विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको यायिक समितिमा विभिन्न आ.ब.हरुमा दर्ता भएका निवेदनहरूको मिलापत्र भैसकेको छ। यसरी न्यायिक समितिमा मिलापत्र भैसकेका निवेदनहरूको विवरण तपसिल बमोजिम उल्लेख गर्न सकिन्छ:

तालिका: न्यायिक समितिमा मिलापत्र भैसकेका निवेदनहरुको विवरण, २०८०

क्र.सं.	बादीको नाम	प्रतिबादीको नाम	मिलापत्र भएको मिति	विषय
१.	अमलादेवी यादव, भो.नं. ५	सलिता देवी यादव लगायत् २	२०७९	जग्गा विवाद
२.	लालन मण्डल	रमेशकुमार यादव	२०७९	लेनदेन
३.	महावति देवी मण्डल, भोनं. ७	बलदेव खत्वे		लेनदेन साथै जग्गा
४.	संजु कुमार साह	राजाबाबु साह	२०७९	घरेलु हिंसा
५.	अमरदीप सरबरिया	जिवद मण्डल सरबरिया	२०७९	बालिनालि क्षति
६.	तेज नारायण यादव	असोक यादव लगायत् ३ जना	२०७९	जग्गा खिचौला
७.	लखन साह, भोनं. ६	दशरथ साह लगायत् २ जना	२०७९	
८.	राजकुमारी सहनी लगायत् ४ जना	मुस्लिम मियाँ	२०७९	लेनदेन
९.	वसीर अन्सारी	मालिम मियाँ, सल्मान मियाँ	२०८०	जग्गा खिचौला
१०.	सियाराम यादव	देवकुमार यादव, किसन यादव	२०८०	जग्गा खिचौला
११.	किसन यादव	सियाराम यादव	२०८०	
१२.	गणेशी खत्वे, भोनं. ३	रामविलास भगत	२०७९	लेनदेन
१३.	कलिया देवी महतो	धर्मु महतो		
१४.	बाबुलाल उराँव	धुपा उराँव	२०७९	जग्गा विवाद

स्रोत: न्यायिक शाखा, भो.नं., २०८०

८.३.४ विद्यमान न्यायिक समितिको विवरण

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा हाल पालिकाका उपाध्यक्ष श्री सुनिता कुमारी उराँवको संयोजकत्वमा ३ सदस्यीय न्यायिक समिति रहेको छ। यस अधिकारी पुनम कुमारी मेहता (तत्कालिन उपाध्यक्ष) को संयोजकत्वमा न्यायिक समिति बनि न्यायिक कार्यसम्पादन गरेको थियो। हालको न्यायिक समितिमा हालका उपाध्यक्ष श्री सुनिता कुमारी उराँव संयोजक रही तपसिलका सदस्यहरु रहनु भएको छ।

तालिका: भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको न्यायिक समितिको विवरण, २०८०

क्र.सं.	न्यायिक समितिको नाम, थर	पद
१.	श्री सुनिता कुमारी उराँव	संयोजक
२.	श्री रामेश्वर खत्वे	सदस्य
३.	श्री अजिम मन्सुरी	सदस्य

८.३.५ पालिकामा सूचिकृत मेलमिलापकर्ताको विवरण

यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका मिति २०८० साल असारमा सम्पन्न मेलमिलापकर्ताहरुको अभिमुखीकरण मार्फत् तपसिलका व्यक्तिहरुलाई मेलमिलापकर्तामा सूचिकृत गरिएको छ ।

क्र.सं.	नाम, थर	पद	ठेगाना	कैफियत विवरण
१.	गोमादेवी दाहाल	संयोजक	भोक्राहा नरसिंह १	पुरानो
२.	वेचन मेहता	सदस्य	भोक्राहा नरसिंह १	पुरानो
३.	रेखा गुप्ता		भोक्राहा नरसिंह १	पुरानो
४.	अललाउदीन मन्सुरी	सदस्य	भोक्राहा नरसिंह १	नयाँ
५.	असफाक आलम	सदस्य	भोक्राहा नरसिंह २	नयाँ
६.	अतिक मियाँ		भोक्राहा नरसिंह २	नयाँ
७.	दाउद अन्सारी		भोक्राहा नरसिंह २	नयाँ
८.	एयुब साह		भोक्राहा नरसिंह २	
९.	विन्देश्वर साह	सदस्य	भोक्राहा नरसिंह ३	पुरानो
१०.	दुखीलाल खत्वे		भोक्राहा नरसिंह ३	नयाँ
११.	दनुलाल खत्वे		भोक्राहा नरसिंह ३	नयाँ
१२.	सहनाज वेगम	सदस्य	भोक्राहा नरसिंह ४	नयाँ
१३.	नागेश्वर मेहता		भोक्राहा नरसिंह ४	पुरानो
१४.	राधा उराँव		भोक्राहा नरसिंह ४	पुरानो
१५.	चन्द्रदेव उराँव		भोक्राहा नरसिंह ४	पुरानो
१६.	रुस्तम मन्सुरी		भोक्राहा नरसिंह ५	
१७.	संजय यादव		भोक्राहा नरसिंह ५	पुरानो
१८.	जुबेदा खातुन		भोक्राहा नरसिंह ५	
१९.	खुसनुमा खातुन		भोक्राहा नरसिंह ५	
२०.	निर्मला मेहता		भोक्राहा नरसिंह ७	पुरानो
२१.	सिता यादव		भोक्राहा नरसिंह ५	पुरानो
२२.	सविर आलम		भोक्राहा नरसिंह ४	
२३.	फरोज आलम		भोक्राहा नरसिंह २	
२४.	मिना यादव		भोक्राहा नरसिंह ७	
२५.	जय उराँव		भोक्राहा नरसिंह ७	
२६.	प्रदिप उराँव		भोक्राहा नरसिंह ६	
२७.	मन्तोष मण्डल		भोक्राहा नरसिंह ६	पुरानो
२८.	विशाल उराँव		भोक्राहा नरसिंह ६	
२९.	अस्मा खातुन		भोक्राहा नरसिंह ८	
३०.	कोरेशा खातुन		भोक्राहा नरसिंह ८	

स्रोत: न्यायिक शाखा अभिलेख, २०८०, भो.नं. गापा, सुनसरी ।

८.४ ऐन, नीति, नियम र कार्यप्रणाली

८.४.१ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाले स्थानीय सरकार सञ्चालनका लागि विभिन्न ऐन, नीति नियम, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरुको तर्जूमा गरेको छ । जो यस प्रकार छन्:

१. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका कार्यविभाजन नियमावली, २०७४

२. गाउँ कार्यपालिकाका कार्य सम्पादन नियमावली, २०७४

३. गाउँ कार्यपालिकाका बैठक सञ्चालन नियमावली, २०७४
४. गाउँ सभा सञ्चालन कार्यविधि, २०७४
५. प्रमाणकरण कार्यविधि, २०७४
६. गाउँ कार्यपालिका कार्य विभाजन नियमावली, २०७४
७. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाबाट गरिने बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७४
८. मर्मत संभार कोष कार्यविधि, २०७५
९. विजद् व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५
१०. घ बर्गको ठेक्का दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
११. बजार अनुगमन कार्यविधि, २०७५
१२. कर्मचारी कल्याण कोष तथा सञ्चालन विनियमावली, २०७५
१३. मर्मत संभार कोष तथा राहत वितरण मापदण्ड, २०७५
१४. श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५
१५. अनुदान तथा आर्थिक सहायता नियमावली, २०७५
१६. कर तथा गैर कर संकलन ऐन, २०७५
१७. संघ संस्था दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
१८. जनप्रतिनिधि तथा कमूचारीहरुको आचारसंहिता, २०७५
१९. तालिम, गोष्ठी, सेमीनार तथा अध्ययन भ्रमण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५
२०. अयांगता परिचयपत्र वितरण कार्यविधि, २०७५
२१. स्थानीय राजपत्र प्रकाशन कार्यविधि, २०७५
२२. कृषि तथा पशु समूह दर्ता कार्यविधि, २०७५
२३. निर्माण व्यवसायी इजाजत पत्र घ बर्ग दर्ता कार्यविधि, २०७५
२४. गरिबी निवारण कोषद्वारा प्रवर्धित सामुदायिक संस्था तथा साना पूर्वाधार विकास आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी सामान्य मार्गदर्शन, २०७५
२५. कृषक समूह गठन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७६
२६. घ श्रेणी निर्माण व्यवसायी इजाजतको कार्यविधि, २०७६
२७. स्थानीय कर्मचारी सेवा सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
२८. शिक्षा ऐन, २०७६
२९. गाउँ विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७६
३०. विपद् व्यवस्थापन सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
३१. आर्थिक कार्यविधि कानून, २०७७

३२. सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७७
३३. आ.व. ०७७/०७८ को आर्थिक ऐन, विनियोजन विधेयक, नीति तथा कार्यक्रम, २०७७
३४. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यबिधि नियमित गर्ने ऐन, २०७७
३५. स्थानीय तहको उपभोक्ता समिति गठन परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७७
३६. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आर्थिक सहायता सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७७
३७. स्थानीय राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७७
३८. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको कार्यक्रम खर्चसम्बन्धी मापदण्ड, २०७७
३९. कन्टिनजेन्सी रकम व्यवस्थापन र खर्च सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७७
४०. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको घ वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजत पत्र सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७७
४१. शिक्षा ऐन, २०७७
४२. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८
४३. लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७८
४४. राजश्व परामर्श सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७८
४५. युवा क्लब गठन तथा युवा संसद सञ्चालन कार्यबिधि, २०७८
४६. लैंगिक हिंसा निवारण कोष सञ्चालन कार्यबिधि, २०७८
४७. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७८
४८. स्थानीय राजश्व परामर्श समितिको कार्य सञ्चालन कार्यबिधि, २०७८
४९. नगद सहायता सञ्चालन कार्यबिधि, २०७८
५०. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको विधायन समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यबिधि, २०७८
५१. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको सुशासन तथा स्थानीय सेवा समिति गठन तथा सञ्चालन निर्देशिका, २०७८
५२. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७८
५३. सुरक्षित आप्रवासन सम्बन्धी कार्यबिधि, २०७८
५४. विनियोजन आर्थिक ऐन, २०७४, २०७५, २०७७, २०७८
५५. स्थानीय तह सहकारी ऐन, २०७५
५६. कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन
५७. उपभोक्ता समिति गठन र सञ्चालन निर्देशिका, २०७४
५८. घर, भवन निर्माण तथा योजना मापदण्ड निर्देशिका, २०७४
५९. विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०७५

८.५ गाउँपालिकाका अवसर, चुनौति र समस्याहरू

क) अवसरहरू: सुनसरीको भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका तराईको समथर भूभागमा पर्दछ । यस गाउँपालिकाका अवशरहरू प्रशस्तै छन् । तराईमा पर्नु तथा सिंचाईको सुविधा हुनु यसका मुख्य अवशरहरू हुन् । यस बाहेक यस गाउँपालिकाका अवशरहरू निम्नानुसारका छन् ।

- यो गाउँपालिका तराईको समथर भूभागमा पर्दछ । यहाँको माटो उर्वर छ र यहाँ कृषि उत्पादनको राम्रो सम्भावना छ । यहाँ अन्नबाली, सागसब्जी र फलफूल उत्पादनको सम्भावना प्रचुर छ । यसले स्थानीय मागलाई पूरा गर्नेमात्र नभएर यहाँ उत्पादित अन्नपात अन्य भेगतिर पनि निकासी गर्न सकिने सम्भावना छ । यस गाउँपालिकाबाट पूर्वपश्चिम लोकमार्ग तथा हुलाकी राजमार्ग गएको छ । यसलाई यहाँको ठूलो अवसरका रूपमा लिन सकिन्छ । यहाँ उत्पादित वस्तुहरू नेपालका अन्य भागका साथमा भारततिर पनि पठाउन सकिन्छ ।
- भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा सिंचाईको राम्रो व्यवस्था छ । यसको उत्तरी भागमा चतरा नहर पर्दछ, जसले गाउँपालिकाको धेरै क्षेत्रलाई सिंचित गरेको छ । यस बाहेक यस गाउँपालिकाबाट बग्ने अनेक खोलाहरूले पनि यहाँको सिंचाईको विकासमा सहयोग पुऱ्याएका छन् । यस गाउँपालिकाको पूर्वतर्फबाट बग्ने सुनसरी खोलाले मात्र पनि गाउँपालिकाको धेरै भूभागलाई सिंचित गर्न सक्ने सम्भावना छ । यसैगरी भूमिगत जललाई पनि सिंचाईका लागि सदुपयोग गर्न सकिन्छ । यसलाई यहाँको अवशर मान्नु पर्दछ ।
- यस गाउँपालिकाको बीच भागबाट पूर्वपश्चिम राजमार्ग गएको छ । सडक मार्गको पहुँचका कारण यहाँबाट देशको जुनसुकै भागमा जान तथा यहाँ उत्पादित वस्तु देशका विभिन्न भागमा पठाउन सरल हुने गर्दछ । यसका साथमा गाउँटोलसम्म ग्रामेल बाटाहरू पुगेका छन् । तिनीहरूका कारण भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका सुगम पनि छ । यो गाउँको विकासका लागि महत्वपूर्ण अवशर हो ।
- भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका भित्र थुप्रै विद्यालयहरू छन् । तसर्थ शिक्षाका क्षेत्रमा यस गाउँपालिकाको अवशर निकै राम्रो छ । यता यहाँ खोलिएका मदरसा तथा बोर्डिंग स्कूलहरूले पनि यहाँको शिक्षाको विकासमा ठूलो सहयोग गरेका छन् । यस गाउँपालिकाका मानिसहरूको साक्षरता दर निकै धेरै हुनुको मूल कारण पनि यही हो ।
- भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा केही पर्यटकीय सम्भावना बोकेका स्थानहरू पनि छन् । जस्तो यहाँ थुप्रै मठमन्दिर, मस्जिदहरू रहेका छन् र एउटा सामुदायिक तथा अन्य ३ वटा वन पनि छन् । यिनीहरूलाई पार्कका रूपमा विकास गर्न सकिन्छ । यहाँ कृषि पर्यटनको सम्भावना पनि प्रचुर छ । यस भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका भित्र केही पर्यटकीय क्षेत्र पनि पहिचान हुँदै गएका छन् । यहाँ कृषि पर्यटन, शैक्षिक पर्यटन र पर्यावरणीय पर्यटनको विकास गर्न सकिने सम्भावना प्रचुर छ । यस गाउँपालिकाका स्थानीय आदिवासीका घरमा घरबास कार्यक्रम चलाउन सकिने सम्भावना छ । यता भोक्राहाको सामुदायिक वनलाई पार्क या सुन्दर बगैंचाका रूपमा विकास गर्न सकिन्छ । यहाँ जंगल सफारी लगायतको पर्यटनको विकास गर्न सकिने सम्भावना रहेको देखिन्छ ।

यहाँ चर्चा गरिएका सबै विषयवस्तु भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका अवसरहरू हुन् । यहाँ बसोबास गर्ने मानिसहरू मेहनती र विकासप्रेमी छन् । यसलाई पनि यहाँको अवशरका रूपमा लिन सकिन्छ । यता यो गाउँपालिकाका नजिकमा केही नगरपालिका पनि छन् । तसर्थ यहाँ उत्पादित कृषिजन्य र अन्य प्रकारका वस्तुहरू आसपासका धेरै जनसंख्या भएका नगरपालिकातिर पठाउन र आयआर्जन गर्न सकिने कुरा यहाँको महत्वपूर्ण अवसरका रूपमा रहेको छ ।

ख) चुनौति: सुनसरीको भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा विकास निर्माणका लागि अवशरमात्र नभएर यसका लागि थुप्रै चुनौतिहरू पनि रहेका छन् । यहाँको विकास निर्माणको कार्य गर्दाका चुनौतिहरू निम्नानुसारका हुन सक्दछन् ।

- **अव्यवस्थित बसोबास:** यस गाउँपालिकाका विभिन्न भागमा अव्यवस्थित बसोबास हुँदै गएको छ । बसोबासलाई व्यवस्थापन गर्नु यहाँको मुख्य चुनौतिका रूपमा रहेको छ । शहरीकरणका कारण पनि यस्तो चुनौति थपिने गरेको हो । यस गाउँपालिकाका कतिपय खोला तथा नदीको डिलमा पनि मानिसहरूको बसोबास छ । तिनीहरूको बसोबासको व्यवस्थापन गर्ने कुरा निकै ठूलो चुनौतिका रूपमा रहेको देखिन्छ । यता यस गाउँपालिकामा सुकुम्बासीको संख्या पनि निकै ठूलो छ । तिनीहरूलाई बसोबासको व्यवस्था मिलाउने कार्य पनि निकै ठूलो चूनौती हो ।
- **श्रम पलायन:** यस गाउँपालिकाको सवैभन्दा ठूलो चुनौति श्रमको पलायन हुनु हो । बेरोजगारीका कारण यस गाउँपालिकाको युवा शक्ति ठूलो संख्यामा विदेशिएको छ । यसले गाउँको विकास र निर्माणमा नकारात्मक प्रभाव पार्न लागेको छ । आज आएर गाउँमा विकास निर्माणका काममा युवाशक्ति नपाइने अवस्था सृजना भएको छ । रोजगारीका लागि विदेशिएको युवाशक्तिलाई यहाँ स्थापित गर्नु या रोजगारी प्रदान गर्नु यहाँको सवैभन्दा ठूलो चुनौतिका रूपमा रहेको छ । यसैगरी खेतिपाति कार्यमा लागेका मानिसहरू विदेशिनाले यहाँ खेति गर्ने मानिसहरूको संख्या घटेर गएको छ र कृषि उत्पादनमा कमी आउन लागेको छ । यसलाई व्यवस्थापन गर्ने कुरा पनि मुख्य चुनौतिका रूपमा रहेको देखिन्छ ।
- **भौतिक पूर्वाधारको कमी:** दुईवटा गाविसलाई मिलाएर यो गाउँपालिका निर्माण गरिएको हुनाले यहाँ सवै ठाउँमा पूर्वाधार विकास हुन सकेको छैन । कतिपय वडा तथा टोलमा बाटोघाटो र अन्य विषयवस्तुको निकै विकास भएको छ भने अन्य कतिपय स्थानमा भौतिक पूर्वाधारको विकास हुन सकेको छैन । यस्तो अवस्थामा समान रूपमा विकास निर्माणका कार्य गर्ने कुरा चुनौतिका रूपमा रहेको छ ।
- **उचित नीतिनियमको कमी:** गाउँपालिकाका लागि आवश्यक सवै प्रकारका कानून तथा नियमावलीहरू बनिसकेका छैनन् । तसर्थ नियम कानूननै नबनी गाउँपालिकाको विकास र सेवा प्रवाहको कार्य गर्नु चुनौतिका रूपमा रहेको छ ।
- **बढ्दो जनआकांक्षा:** हाल आएर स्थानीय मानिसहरूको जनआकांक्षा अति धेरै बढेको छ भने श्रोत र साधनको भने निकै कमी छ । यस्तो अवस्थामा सिमित श्रोतलाई व्यवस्थापन गरी जनआकांक्षा पूरा गर्ने कुरा चुनौतिका रूपमा रहेको छ ।
- **श्रोत र साधनको पहिचान हुन नसक्नु:** नव पुनर्व्यवस्थित भएका गाउँ र नगरपालिकाहरूमा अहिलेसम्म स्थानीय श्रोत र साधनलाई पहिचान गर्ने तथा तिनीहरूको विकास गर्ने कार्य हुन सकेको छैन । हाल गाउँपालिकाहरूको योजनासम्म पनि बन्न नपाएको अवस्थामा श्रोत र साधनलाई पहिचान गरी तिनीहरूको विकासको योजना छोटो समयमा बनाउनु अहिलेको मुख्य चुनौति रहेको छ ।
- **जनचेतनाको कमी:** यस गाउँपालिकाको एउटा चुनौति जनचेतनाको कमी हुनु पनि हो । यहाँ अहिले पनि थुप्रै मानिसहरू निरक्षर छन् । जनगणना ०७८ का अनुसार यस गाउँपालिकाको साक्षरता दर ६७ प्रतिशतको हाराहारीमा मात्रै छ । त्यस्तै धेरैमा शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य क्षेत्रमा चेतनाको कमी छ । यसले गाउँपालिकाको विकास निर्माणको कार्यमा प्रत्यक्ष रूपमा प्रभाव पार्ने गर्दछ ।

- गरिबी:** यस गाउँपालिकाका धेरै मानिसहरू अहिलेसम्म पनि गरिवीको रेखामुनी रहेका छन्। तिनीहरूको आयआर्जनमा अभिवृद्धि गर्नु तथा गरिबी निवारण गर्नु गाउँपालिकाको मुख्य चुनौति बनेको छ।
- बेरोजगारी:** यस गाउँपालिकामा थुप्रै युवायुवती बेरोजगार छन् भने धेरैजना रोजगारीका लागि विदेशिएका छन्। तिनीहरूका परिवारले खेतिपाति गर्न छाडेका छन्। यहाँको श्रमशक्ति बाहिर जानाले यहाँका विकास निर्माणका कार्यमा नकारात्मक प्रभाव परेको छ। निर्माण कार्यका लागि काम गर्ने मानिसहरू बाहिरबाट ल्याउनुपर्ने बाध्यता पनि छ। अर्कातर्फ विदेश गएका व्यक्तिका परिवारका सदस्यहरूले कृषि कार्य गर्न छाडेका छन्। तसर्थ बेरोजगारीको समस्या समाधान गर्नु पनि यहाँको मुख्य चुनौतिका रूपमा रहेको छ।

- भूमिको व्यवस्थापन नहुनु:** यस गाउँपालिकामा भूमिको समुचित ढंगले व्यवस्थापन हुन सकेको छैन। खेतिपाति गर्ने मानिससँग अति कम जमिन छ भने केही ज्यादा जमिन हुने मानिसले खेतिपाति गर्न छाडेका छन्। यता खेतिपाति छाडेर गाउँबाट शहरतिर सर्ने कम पनि निकैबढेर गएको छ। अझसम्म पनि जीविका खेति गर्ने चलन रहेको हुनाले यहाँको कृषिको समुचित विकास हुन नपाएको हो।

यथार्थमा यस गाउँपालिकामा केही सम्भावनाहरू रहेका भए पनि चुनौतिको भने निकै ठूलो फेहरिस्त छ। यस्ता चुनौतिहरूका बीचमा पनि केही सम्भावनाहरू रहेका हुँदा तिनीहरूको खोजी गरी गाउँको विकास निर्माणका साथमा स्थानीय जनताका मनोकांक्षा पूरा गराउने कार्य गर्न आवश्यक छ।

ग) गाउँपालिकाका विकासका सम्भावनाहरू (कृषि, जलविद्युत, पर्यटन आदि)

यस गाउँपालिकामा विकासका सम्भावना प्रचुर छन्। यस गाउँपालिकामा जमिन समतल तथा उर्वर छ, जसले गर्दा कृषि उत्पादनको सम्भावना व्यापक छ। गाउँपालिकाको धेरैजसो जमिनमा सिंचाईको सुविधा छ। यसको विकासका सम्भावनालाई तल प्रस्तुत गरिएको छ।

- कृषि र पशुपालन:** भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको अत्यधिक जसो जमिन अति उर्वर छ। यसको उत्तरी भागलाई चतरा नहरले सिंचित गरेको छ भने दक्षिणी भागमा पनि सुनसरी लगायतका खोला र भूमिगत पानीले सिंचाई गर्न सकिने धेरै सम्भावना छ। यसले गर्दा सिंचाई र कृषिको उन्नति गरी गाउँको आर्थिक विकास गर्न सकिने सम्भावना प्रचूर रहेकोछ।

- यातायात:** यस गाउँपालिकाको बीच भागबाट पूर्वपश्चिम राजमार्ग गएको छ। उत्तर दक्षिण हुलाकी राजमार्ग गएको छ। गाउँका प्रत्येक वडाहरूमा पनि कालोपत्रे तथा ग्रामेल सडक पुगेको हुनाले यस गाउँपालिकामा यातायातको थप विकास गर्न सकिने सम्भावना प्रचुर छ। गाउँघरका थुप्रै ठाउँमा सडकका ट्याकहरू खोल्ने काम भएको छ। तिनीहरूलाई सुधार गरी ग्रामेल गर्न सकिने सम्भावना पनि त्यक्तिकै देखिन्छ।

- शिक्षा:** यस गाउँपालिकाका मानिसहरूको साक्षरता दर केही कम भए पनि थुप्रै विद्यालयहरू छन्। मानिसहरूमो चेतनाको स्तर पनि बढेर गएको छ। तसर्थ यहाँ शिक्षाको विकास गर्न सकिने सम्भावना प्रचुर छ। यहाँबाट मानिसहरू देशका विभिन्न भागमा गएर समेत उच्च शिक्षा लिने गरेका छन्। यसले पनि यहाँको शिक्षाको विकासमा टेवा पुगेको देखिन्छ।

- पर्यटन:** यस गाउँपालिका भित्र पर्यटकीय क्षेत्रहरूको कमी छ। तर पनि यहाँ भएका कतिपय स्थानलाई पार्क र पर्यटकीय क्षेत्रका रूपमा विकास गर्न सकिन्छ। यसको पूर्वी भागबाट बग्ने सुनसरी खोलाको किनारमा वृक्षारोपण गर्ने र सुन्दर तथा हरियाली पार्क बनाउन सकिन्छ। यसैगरी यहाँको सामुदायिक

वनलाई पनि पार्क बनाउन सकिन्छ । यहाँका सार्वजनिक पोखरीहरूको खोजी गरी तिनीहरूलाई पनि पर्यटन विकासका क्षेत्रमा विकास गर्न सकिने सम्भावना छ । यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने आदिवासी र अन्य जातजातिको घरमा घरवास कार्यक्रम चलाउने तथा सांस्कृतिक गतिविधि गरेर पनि पर्यटन विकास गर्न सकिन्छ ।

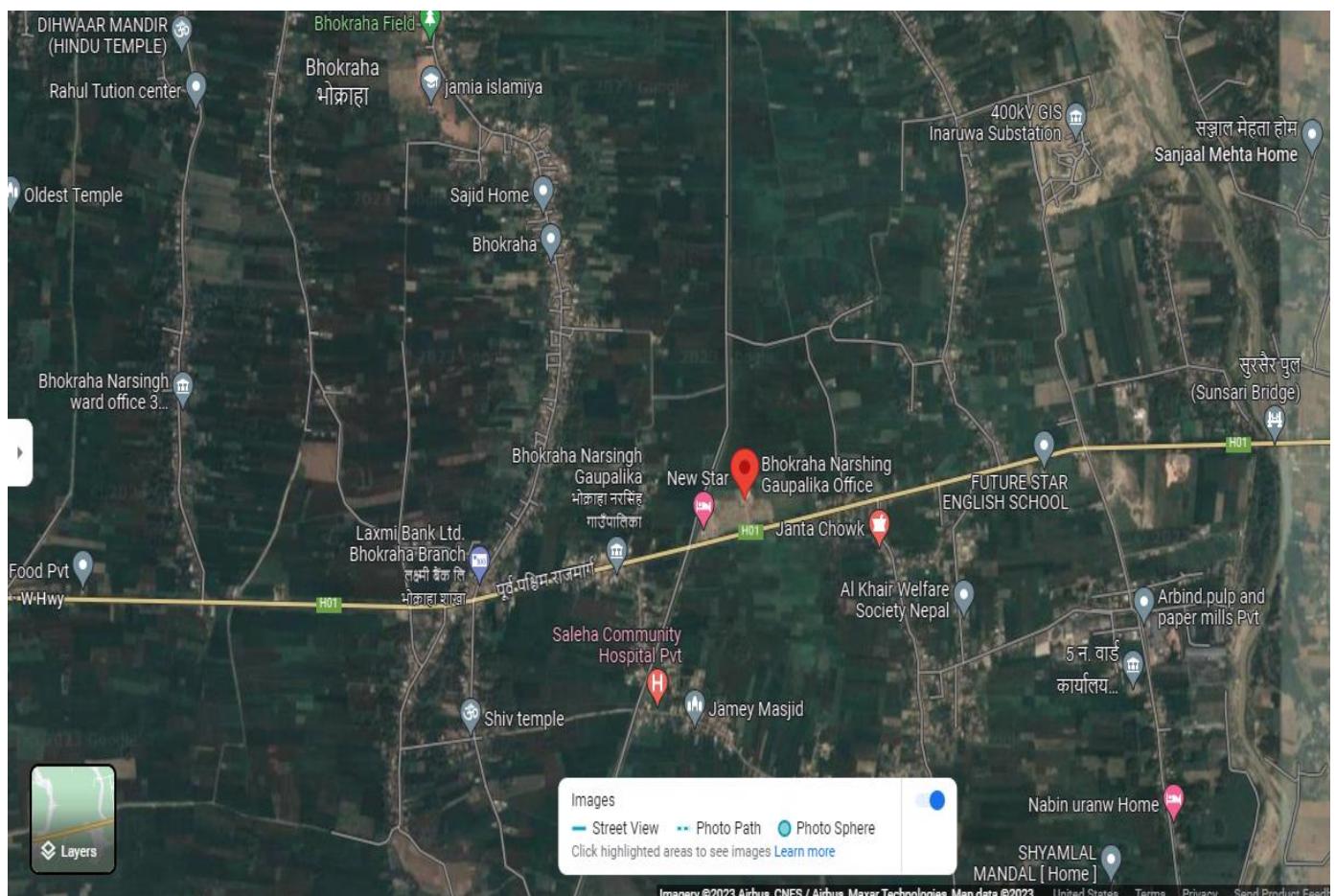
भोक्राहा भेगमा कृषिको विकास गर्न सकिने सम्भावना पनि प्रचुर रूपमा रहेको देखिन्छ । यहाँको उर्बर जमिनमा सिंचाईको थप विस्तार गरेर कृषिको विकास गर्न सकिन्छ । सिंचाईको सुविधा नपुगेको ठाउँमा खोलाको पानी लैजान सकिन्छ । यता भूमिगत जलश्रोतलाई पनि सिंचाईका काममा प्रयोग गर्न सकिन्छ । यस गाउँपालिकाको सामुदायिक वनलाई व्यवस्थित गरी सुन्दरतामा अभिवृद्धि गर्न सकिन्छ । यस भेगमा शिक्षाको विकास गर्न सकिने सम्भावना पनि त्यतिकै छ । तसर्थ यहाँको पर्यटन विकासको सम्भावना पनि रहेको स्पष्ट छ ।

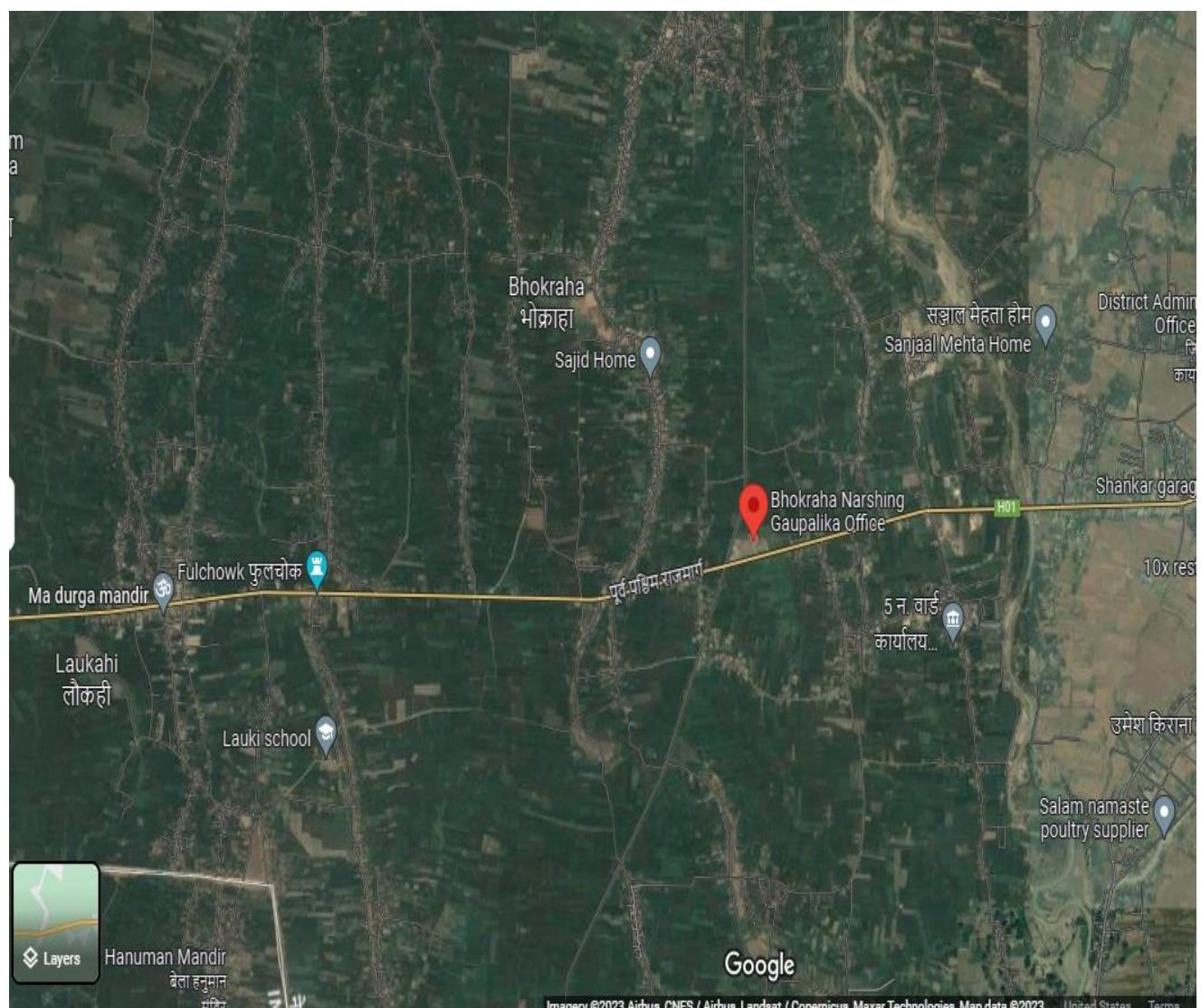
सन्दर्भ सामग्रीहरु

१. राष्ट्रिय जनगणना, २०६८। केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, थापाथली, काठमाडौं।
२. राष्ट्रिय जनगणना, २०७८, अन्तिम प्रतिवेदन। केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, थापाथली, काठमाडौं।
३. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको शिक्षा शाखाका विभिन्न दस्तावेजहरु
४. विद्यालय सर्वेक्षण, २०७९
५. IEMIS Dashboard
६. CEHRD Flash Reports, 2078-79
७. शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट प्रकाशित विभिन्न दस्तावेजहरु
८. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाबाट प्रकाशित विभिन्न प्रतिवेदन तथा दस्तावेजहरु
९. शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइमा भएका विभिन्न दस्तावेजहरु
१०. वार्षिक विकास योजना, आर्थिक वर्ष २०७९/८०, भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, सुनसरी।
११. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको शैक्षिक सुधार अध्ययन कार्यदल प्रतिवेदन, २०७९
- १२ भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण, २०७४
१३. सुनसरी जिल्लाको जनसंख्या प्रोफायल, २०८०
१४. विभिन्न पत्रपत्रिकाहरु
१५. जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, सुनसरीको अभिलेख
१६. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक नीति, कार्यक्रम र बजेट बत्तिव्य
१७. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक नीति, कार्यक्रम र बजेट बत्तिव्य
१८. भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाका स्वास्थ्यचौकिको अभिलेख, २०७४
१९. गाउँ नगर बस्तुगत तयारी कार्यविधि, २०७४, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाडौं।
२०. सुनसरी जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९। जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुनसरी, २०७९।
२१. प्रशासन बुलेटिन, २०७९, वर्ष १, अंक. १ २०७९ (२०७८ श्रावण १ देखि २०७९ अराढ मसान्त सम्म), नेपाल सरकार, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, इनरुवा, सुनसरी।
22. Central Bureau of Statistics (CBS), (2021), 753 Local Level population Report, Kathmandu: CBS.
23. <https://bhokrahamun.gov.np/>
24. <https://censusnepal.cbs.gov.np/results/downloads/ward>

अनुसूचिहरू

अनुसूची : भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको गुगल नक्सा

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको वेवसाइट

The screenshot shows the official website of Bhokraha Narasingh Gaunpalika. The header features the title 'भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका' and the date 'बस्तुगत विवरण २०८०'. The main content area displays a photograph of a modern, three-story white building with red accents and a flag on top, identified as the office of the Gaunpalika. A blue banner in front of the building reads 'भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका, चिरौली, सुनसरी, १ नं. प्रदेश, नेपाल'. The website includes social media links, a search bar, and a sidebar with various icons.

मन्त्रालयको दरबन्दी तेरिज पत्र

नेपाल सरकार
संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय
संगठन विकास शाखा

पत्र संख्या: स. वि. २०७६/०७७

चलानी संख्या: ८३

मिति: २०७६/०६/२३

विषय: पद दर्ता सम्बन्धमा।

श्री राष्ट्रिय किताबखाना (निजामती)
हरहर भवन, ललितपुर।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ किताबखानाको ख.स. २०७६/०७/८५/दरबन्दी च.न. १ मिति २०७६/०४/०९ को पत्रबाट प्रदेश र स्थानीय तहको पद दर्ताका लागि द्विविधा भई तहमत दरबन्दी विवरण माग भएकोमा देहाय बमोजिम पद दर्ता गर्नुहुन नेपाल सरकार माननीय मन्त्रीस्तर मिति २०७६/०६/१५ को निर्णयानुसार अनुरोध छ।

देहाय:

क्र.सं.	पद	आधी	सम्बन्धित देश	हाल कोषम भएको तह	क्रैनिकाल
१	कार्यालय संचालको	शोणिकिहिन	कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा (३)	शोणिकिहिन	
२	खरिदार वा सो	रापअनकित द्वितीय	कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा (३)	सहायकस्तर	बौद्धो/पौद्धो
३	नायब सुन्दर वा सो	रापअनकित प्रथम	कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा (३)	सहायकस्तर	पौद्धो/अधिकातस्तर ढैरै
४	शाखा अधिकृत वा सो सहरह	राजपत्राकित तृतीय	कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा (३)	अधिकातस्तर सालो	जाती
५	उपसचिव वा सो	राजपत्राकित द्वितीय	कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा (३)	अधिकातस्तर	नवी/दशै
६	सहमधिव वा सो	राजपत्राकित प्रथम	कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा (३)	अधिकातस्तर एधारी	

○○○○

Samsung Quad Camera
BNM

(हरि नारायण शर्मा)
शाखा अधिकृत

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको आधिकारिक फेसबुक पेज

BhokrahaNarsingh Gaupalika भोक्राहा-नरसिंह गाउँपालिका

5.5K followers • 1 following

Posts **About** **Mentions** **Reviews** **Followers** **Photos** **More**

[https://www.facebook.com/bhokrahanarsinghmun?_cft__\[0\]=AZXWgJnBD62Wj7GvVsT2_0enhoymlv0pe21Jsfq99ejGTT1AtgHNjPFA8pp0K8572YgPdN9gxF0gqrFfjhzGEz32c1WGvmyDGXR3addzCQorZGLEnFvnAqnFnCDmczaTaw83V7qtHb3kaKl](https://www.facebook.com/bhokrahanarsinghmun?_cft__[0]=AZXWgJnBD62Wj7GvVsT2_0enhoymlv0pe21Jsfq99ejGTT1AtgHNjPFA8pp0K8572YgPdN9gxF0gqrFfjhzGEz32c1WGvmyDGXR3addzCQorZGLEnFvnAqnFnCDmczaTaw83V7qtHb3kaKl)

65°F Mostly cloudy 6:04 PM 1/2/2024

Intro

Provide Government Services

- Page - Government organisation
- Model Chowk
- bhokrahanarsingh.gapa@gmail.com
- bhokrahamun.gov.np
- Closed now
- Not yet rated (2 reviews)

Photos See All Photos

Tum Lhosarko Shubhkamna

तमु ल्होसार (मुङ्गु-ल्होसार) को उपलक्ष्यमा तमु (गुरुङ) समुदाय लगायत आदरणीय आमा-बुवा, दिदी-बहिनी तथा दाजु-भाइहरु, स्वदेश तथा विदेशमा रहनु भएका सम्पूर्ण भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकामा सुख, शान्ति, सु-स्वास्थ्य समृद्धि एवं उत्तरोत्तर प्रगतिका लागि हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्नेछौं।

Sunita Kumarी उर्मिला उपायका

अचमल अख्तर आजाद अध्यक्ष

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका परिवार

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको एप्स

भोक्राहानरसिंह गा पा मा स्वागत छ

नागरिक जीवनको लागि तपाइँको हब: सूचनाहरू, घटनाहरू, र निर्णयहरूसँग सूचित रहनुहोस्। तपाइँको शहर, तपाइँको अद्यावधिकहरू।

○ ○ ○ ○

अकर्ता

8:16 PM 📲

77%

अतिथि प्रयोगकर्ता 🌟

स्वागत छ

लग-इन

कारी । • सम्बन्धीत सबैमा जानकारी गराइन्छ । • प्रस्ताव आ अभ धेरै हेर्नुहोस् >

प्रतिनिधि

Powered by
MultiTechSys

v23.11.1.0

गृह पृष्ठ

अपडेट

सेवा

8:16 PM ☰

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण २०८०

स्वागत छ

लग-इन

सेवा

योजना गुनासो ग्यालरी सम्पर्क

हाम्रो बारेमा आकस्मिक नागरिक वडापत्र निर्णय

व्यालेन्डर काम राजपत्र

8:16 PM ७

अतिथि प्रयोगकर्ता 🌟
स्वागत छ

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका
4 Poush, 2080

लग-इन

शिक्षा, स्वास्थ्य र कृषि क्षेत्रलाई मुख्य प्राथमिकतामा राखेका छौं :
अध्...

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका
3 Poush, 2080

आप्रवासी श्रमिक दिवस २०२३ को अवसरमा भोक्राहा नरसिंहमा दीप प्रज्वलन

“आप्रवासाका यागदानका कदर
र अधिकारको सम्मान”

२३ औं अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासी दिवस - २०२३

देशिक रोजगारका क्रममा ज्यान गुमाएका नेपालीहरूको सम्मानार्थ

दिप प्रज्वलन कार्यक्रम

१८ डिसेम्बर २०२३

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका सनसरा

गृह पृष्ठ अपडेट सेवा

Below are screenshots of the Bhokraha Narsinh Gaupalika website and its mobile application.

Website Screenshot:

- The header includes the municipal crest, name in Nepali, and English ("Bhokraha Narsinh Gaupalika, Gaupalika of Kavre District, Nepal").
- The main menu has items like "Notice of Technical Bid Approval" and "FAQ".
- The contact section shows a phone number (9852041377) and email (bhokrahanarsingh.gapa@gmail.com).
- The footer shows the Windows taskbar with various pinned icons and system status.

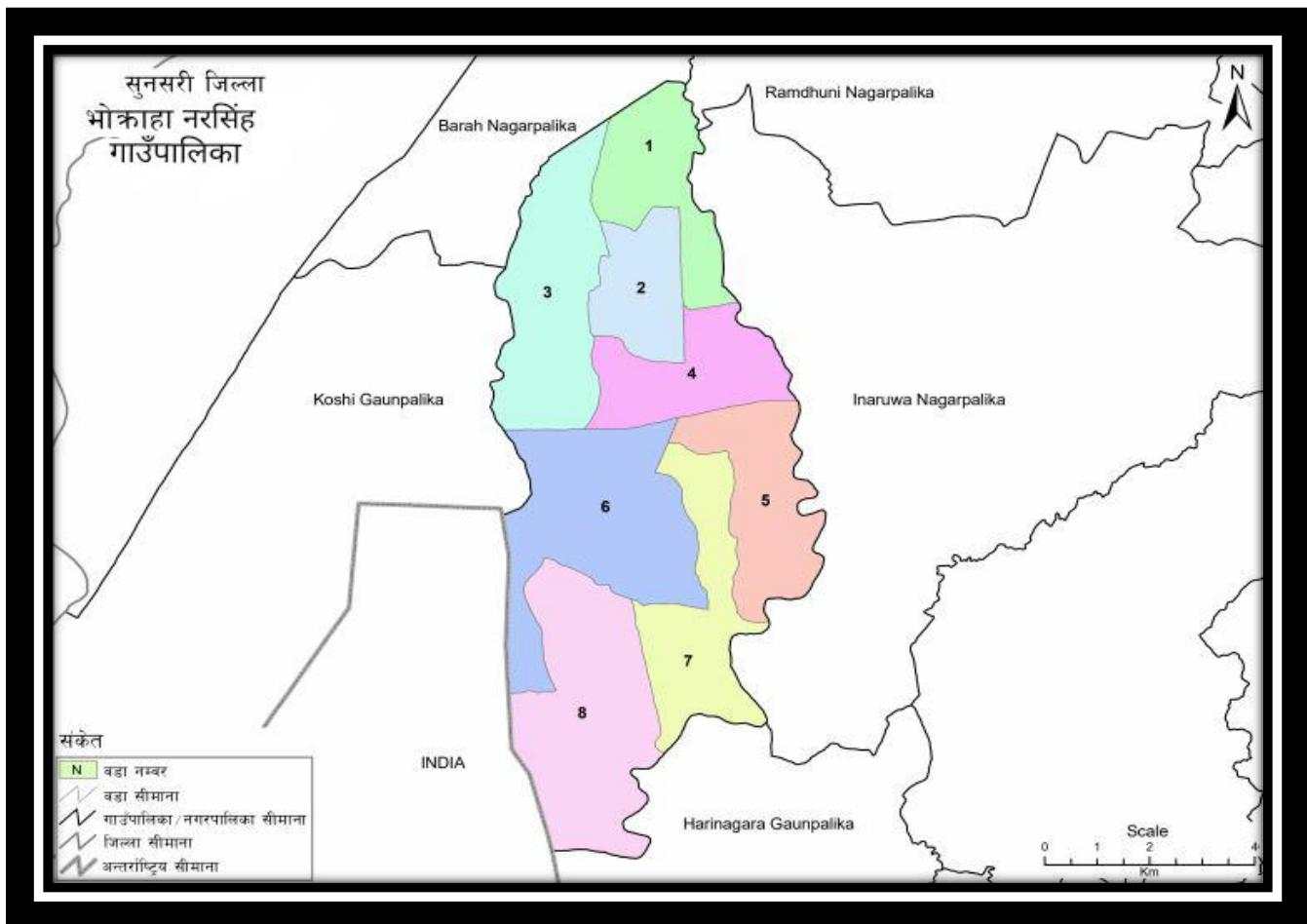
Mobile Application Screenshot:

- The top bar shows the title "Bhokraha Narsinh Gaupalika" and a search bar.
- The main screen displays the municipal crest and name in both Nepali and English.
- The bottom navigation bar includes icons for Home, Contact, and other services.

जानकारी सम्बन्धमा ।

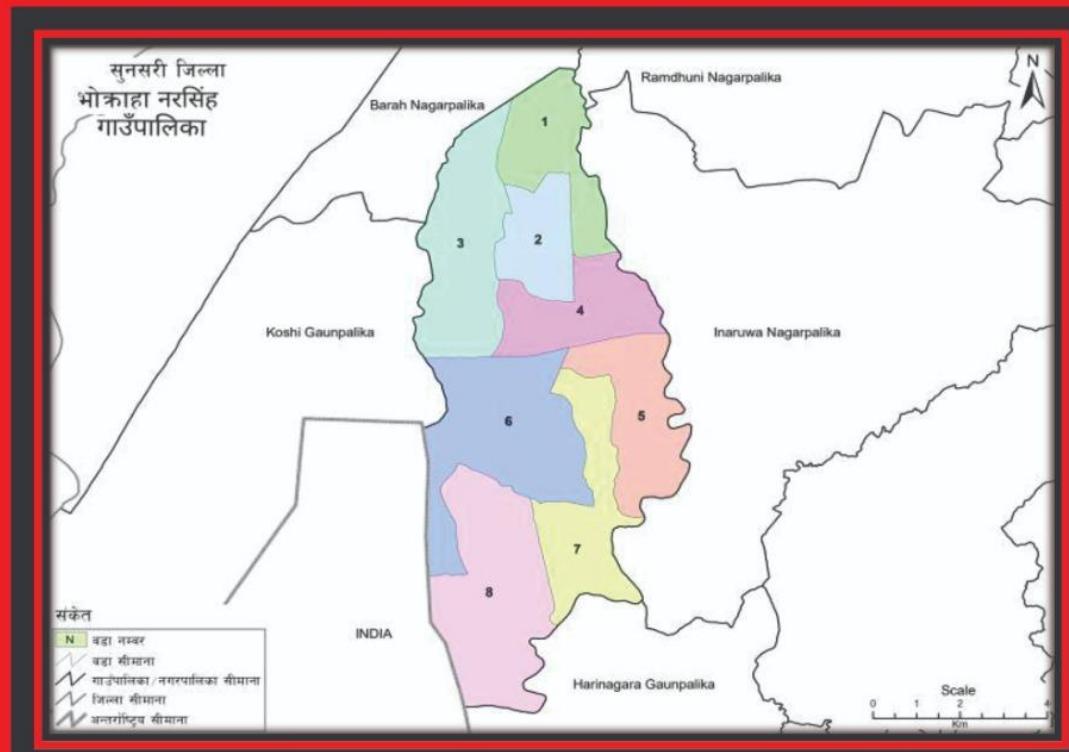
भोक्राहानरसिंह गाउँपालिका तथा बडा कार्यालयको सम्पूर्ण सूचना तथा जानकारीहरू सरल र सहज रूपमा गाउँवासी समक्ष पुर्याउन उदेश्यले स्थानीय तहको मोबाइल एप सञ्चालनमा रहेकोछ । यो एप Play Store र APP Store दुवैमा पाउनुहुनेछ । यस मोबाइल एप्प Download गर्न Play Store वा APP Store मा Bhokrahanarsingh Ga Pa सर्च गरेर डाउनलोड गर्न सकिने छ । उक्त मोबाइल एपमा उपलब्ध सेवाहरू निम्न अनुसार रहेको छ ।

- **सूचना तथा जानकारी:** गाउँपालिका तथा बडा कार्यालयको सम्पूर्ण सूचना र कार्यक्रम जानकारी ।
- **योजना:** पालिका तथा बडा कार्यालयको (बजेट किताब) तथा कार्यक्रमको जानकारी ।
- **सम्पर्क नम्बर:** जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको शाखागत विवरण र मोबाइल नम्बर ।
- **गुनासो:** कुनै पनि किसिमका गुनासोहरू सम्बन्धित शाखा को कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरू लाई सोझै राख सकिने र उक्त गुनासो को स्थिति बुझन सकिनेछ ।
- **नागरिक बडापत्र:** सिफारिस लिनको लागि आवश्यक पर्ने कागजातहरू, सेवा सुविधा प्राप्त गर्न आवश्यक पर्ने प्रक्रिया, जिम्मेवार अधिकारी र लाग्ने समय र लाग्ने दस्तुर को जानकारी ।
- **निर्णय:** गाउँपालिका तथा बडा कार्यालयको निर्णयहरूको जानकारी ।
- **राजपत्र:** स्थानीय राजपत्र नियमावली स्थानीय राजपत्र ऐन कानून, स्थानीय राजपत्र कार्यविधि, स्थानीय राजपत्र मापदण्ड ।
- **रोजगारी अभियान:** रोजगारदाता र रोजगा खोज्ने व्यक्तिले आवेदन दिन सक्नेछन् ।
- **आकस्मिक नम्बर** Blood Bank, Ambulance Fire Brigade, Rescue and Other मोबाइल नम्बरहरू उपलब्ध छन् ।

भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कायलिय
चिटौली, सुनसरी, कोशी प्रदेश, नेपाल

इमेल ठेगाना : bhokrahanarsingh.gapa@gmail.com

**भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चिरौली, सुनसरी, कोशी प्रदेश,
२०८०**